

VOICES OF IMMIGRANT WOMEN

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΙΣ, ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ ΑΠΟ ΜΙΑ ΔΙΕΘΝΗ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

VOICES OF
IMMIGRANT
WOMEN

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

**VOICES OF
IMMIGRANT
WOMEN**

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΙΣ, ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ ΑΠΟ ΜΙΑ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Ιούλιος 2022

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

**VOICES OF
IMMIGRANT
WOMEN**

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

**Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union**

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

Έγγραφο που συντάχθηκε ως Πνευματική Παραγωγή III του Προγράμματος «Voices of Immigrant Women»

<https://viw.pixel-online.org/>

Το πρόγραμμα «Voices of Immigrant Women» (2020-1-ES01-KA203-082364) συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus + της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο αυτής της δημοσίευσης είναι αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων της, ενώ ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε η Ισπανική Υπηρεσία για τη Διεθνοποίηση της Εκπαίδευσης (SEPIE) είναι υπεύθυνες για τη χρήση που μπορεί να γίνει των πληροφοριών που διαδίδονται σε αυτήν τη δημοσίευση.

Ο μεθοδολογικός σχεδιασμός και τα όργανα συλλογής πληροφοριών έχουν εκπονηθεί από το Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide, υπό την ιδιότητα του επιστημονικού συντονιστή του έργου Φωνές Μεταναστριών, και έχουν επικυρωθεί από όλους τους εταίρους.

Αυτό το πρόγραμμα υλοποιείται με τη συμμετοχή των εταίρων: Pablo de Olavide (συντονιστής έργου) (Ισπανία), Pixel (Ιταλία), Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου (Ελλάδα), Institut de RecherchepourleDéveloppement (Γαλλία), UniversitàdegliStudidiFirenze (Ιταλία), IstitutoPolitecnico de Bragança (Πορτογαλία), The Peace Institute (Σλοβενία), EmetArco Iris Foundation (Ισπανία).

Παραπομπή δημοσίευσης: Publication Reference: Terrón-Caro, T., Cárdenas-Rodríguez, R., Ortega-de-Mora, F., Aleksic, K., Bergano, S., Biligha, P., Chiappelli, T., Di Grigoli, A. R., Díaz, R., Fouskas, T., Frelih, M., Giron, T., Guo, W., Koulierakis, G., Lapov, Z., Lyberopoulou, L., Mancaniello, M. R., Martins, C., Moreira, B.,... Selim, M. (2022). *Ηλεκτρονικό Βιβλίο Συστασεων Πολιτικής. Μεταναστευσεις, Φυλο Και Ενταξη απο μια διεθνη προοπτικη*. Voices of Immigrant Women. https://doi.org/10.46661/rio.20220727_1

Doi: https://doi.org/10.46661/rio.20220727_1

Voices of Immigrant Women, 2022

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

Αναρτήθηκε τον Ιούλιο 2022

Κοινότητα συγγραφέα: Voices of Immigrant Women

Φωτογραφία εξωφύλλου: Με την επωνυμία του προγράμματος

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Συντονισμός και επιστημονική εξέταση:

Terrón-Caro, Teresa. *Universidad Pablo de Olavide*

Cárdenas-Rodríguez, Rocío. *Universidad Pablo de Olavide*

Ortega-de-Mora, Fabiola. *Universidad Pablo de Olavide*

Τεχνικός συντονισμός:

Rais, Carlo. *PixelAssociazione*

Martellini, Lorenzo. *PixelAssociazione*

Συγγραφή περιεχομένου:

Aleksic, Kassia. Institut De Recherche Pour Le Développement (Γαλλία)

Bergano, Sofia. Πολυτεχνικό Ινστιτούτο της Bragança (IPB) (Πορτογαλία)

Biligha, Patience. Institut De Recherche Pour Le Développement (Γαλλία)

Cárdenas-Rodríguez, Rocío. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

Chiappelli, Tiziana. Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας (Ιταλία)

Di Grigoli, Antonio Raimondo. Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας (Ιταλία)

Díaz Jiménez, Rosa. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

Fouskas, Theodoros. European Public Law Organization (EPLO) (Ελλάδα)

Frelih, Mojca. The Peace Institute (Σλοβενία)

Girón, Teresa. Ίδρυμα EmetArco Iris (Ισπανία)

Guo, Wenjing. Institut De Recherche Pour Le Développement (Γαλλία)

Koulierakis, George. European Public Law Organization (EPLO) (Ελλάδα)

Larou, Zoran. Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας (Ιταλία)

Lyberopoulou, Lola. European Public Law Organization (EPLO) (Ελλάδα)

Mancaniello, Maria Rita. Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας (Ιταλία)

Martins, Cristina. Πολυτεχνικό Ινστιτούτο της Bragança (IPB) (Πορτογαλία)

Moreira, Benilde. Πολυτεχνικό Ινστιτούτο της Bragança (IPB) (Πορτογαλία)

Ortega-de-Mora, Fabiola. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

Rebolledo-Gómez, Teresa. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

Rodrigues, Maria José. Πολυτεχνικό Ινστιτούτο της Bragança (IPB) (Πορτογαλία)

Rodríguez-Casado, Rocío. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

Selim, Monique. Institut De Recherche Pour Le Développement (Γαλλία)

Terrón-Caro, Teresa. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

Συνεργατική ομάδα:

Esteban-Ibañez, Macarena. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

Macias Gómez-Esther, Beatriz. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

Monreal Gimeno, Carmen. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

Moreno Amador, Gracia. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

Pérez-de-Guzmán-Puiga, Victoria. Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (Ισπανία)

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

Εισαγωγή	7-12
TOMEAS 1- Ανάγκες και επιτυχημένες παρεμβάσεις ένταξης των μεταναστριών	13-30
I.1. Εισαγωγή ή αιτιολόγηση	14
I.2. Μέτρα ή Συστάσεις	14-25
I.3. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των προτεινόμενων μέτρων	26-30
TOMEAS II - Προώθηση της ευαισθητοποίησης και της αστικής και κοινωνικής ευθύνης των φοιτητών πανεπιστημίου για την ένταξη των μεταναστριών	31-49
2.1. Εισαγωγή ή αιτιολόγηση	32-35
2.2. Μέτρα ή Συστάσεις	35-42
2.3. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των προτεινόμενων μέτρων	43-49
TOMEAS III - Συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τρίτου τομέα	50-61
3.1. Εισαγωγή ή αιτιολόγηση	51-52
3.2. Μέτρα ή Συστάσεις	52-58
3.3. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των προτεινόμενων μέτρων	59-61
TOMEAS IV - Τριτοβάθμια εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς	62-74
4.1. Εισαγωγή ή αιτιολόγηση	63-65
4.2. Μέτρα ή Συστάσεις	65-69
4.3. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των προτεινόμενων μέτρων	70-74
Βιβλιογραφικές αναφορές	75-76

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ηλεκτρονικό βιβλίο σύστασης πολιτικής είναι ένα από τα πνευματικά προϊόντα που δημιουργήθηκαν και αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Voices of Immigrant Women» (VIW) (2020-1-ES01-KA203-082364) που συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την τυπολογία των προγραμμάτων Στρατηγικής Συνεργασίας στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (KA203)¹, και αναπτύχθηκε από τον Οκτώβριο 2020 έως τον Σεπτέμβριο 2022.

Το πρόγραμμα *Voices of Immigrant Women* προέκυψε σε ένα πλαίσιο όπου ο διεθνής εκτοπισμός αυξάνεται ως αποτέλεσμα «σύγκρουσης, διώξεων, καταστάσεων υποβάθμισης και περιβαλλοντικής αλλαγής» (IOM, 2018, σελ.1). Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που παρασχέθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη (2022), περίπου 281 εκατομμύρια άνθρωποι ήταν διεθνείς μετανάστες το 2020, επομένως αυτό εξακολουθεί να αποτελεί ένα από τα κοινωνικά δεδομένα το οποίο ασκεί επιρροή σε πολυπαραγοντικό επίπεδο και συμμετέχει σε σημαντικούς μετασχηματισμούς στις κοινωνίες. Ομοίως, πρέπει να σημειωθεί ότι, επί του παρόντος, οι διεθνείς μεταναστεύσεις που πραγματοποιούνται από γυναίκες ανέρχονται περίπου σε 50%, γεγονός που δείχνει την ανάγκη να συμπεριληφθεί η διάσταση του φύλου μαζί με μια ολοκληρωμένη και διεπιστημονική προσέγγιση στη διαχείριση των μετακινήσεων πληθυσμού (Terrón-Caro και Campani, 2022).

Μπροστά σε αυτήν την πραγματικότητα, γεννήθηκε το πρόγραμμα Φωνές Μεταναστριών (VIW), το οποίο αναπτύχθηκε από μια ομάδα ειδικών στον τομέα της μετανάστευσης και του φύλου, συγκεκριμένα μια κοινοπραξία που αποτελείται από οκτώ εταίρους από έξι διαφορετικές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και συγκεκριμένα: Το Πανεπιστήμιο Pablo de Olavide (συντονιστής), το Università Degli Studi di Firenze (Ιταλία), το Pixel-Associazione Culturale (Ιταλία), το Institut de Recherche pour le Développement (Γαλλία), τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Δημοσίου Δικαίου (Ελλάδα), το Πολυτεχνικό Ινστιτούτο Braganza (Πορτογαλία), το Fundación EMET Arco Iris (Ισπανία) και το Mironi Institut (Σλοβενία) Ομοίως, συνεργάστηκε με διάφορους συνδεδεμένους φορείς που συμμετέχουν στην ενασχόληση με τις μετανάστριες, συγκεκριμένα: ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ΜΚΟ, κοινωνικές οντότητες που εργάζονται σε αυτόν τον τομέα και Δημόσιες Διοικήσεις.

Ξεκινώντας από το εν λόγω πλαίσιο, ο κύριος στόχος του προγράμματος VIW είναι να συμβάλει στην οικοδόμηση ενός συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς που αντιμετωπίζει τη σημαντική κοινωνική πρόκληση που αντιπροσωπεύει η μετανάστευση και, πιο συγκεκριμένα, οι μεταναστευτικές ροές των γυναικών στο τρέχον ευρωπαϊκό πλαίσιο. Ο στόχος αυτός προτείνεται αφού ληφθούν υπόψη τρεις σχετικές πτυχές: πρώτον, η ανάγκη που υπάρχει σε διεθνικό επίπεδο να αντιμετωπιστούν οι αιτίες και οι συνέπειες της μετανάστευσης, καθώς και οι διαδικασίες ένταξης και ενσωμάτωσης. Δεύτερον, η έλλειψη κατάρτισης για τη μετανάστευση με τη διάσταση του φύλου μέσα από μια διατομεακή και διεπιστημονική προσέγγιση. Και στην τρίτη και τελευταία θέση, ο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζουν τα πανεπιστήμια στην έρευνα, την κατάρτιση και την κοινωνική δέσμευση.

---

¹Το περιεχόμενο αυτής της δημοσίευσης είναι αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων της ενώ ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε η Ισπανική Υπηρεσία για τη Διεθνοποίηση της Εκπαίδευσης (SEPIE) είναι υπεύθυνες για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που διαδίδονται σε αυτήν τη δημοσίευση που θα γίνει στο μέλλον.

Με βάση τα παραπάνω, το έργο αυτό έχει σκοπό να ευαισθητοποιήσει σχετικά με τη μεγάλη διασύνδεση που υπάρχει μεταξύ των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, του φύλου, της μετανάστευσης, της ενσωμάτωσης και της ένταξης στους κοινωνικούς παράγοντες που, άμεσα ή έμμεσα, εργάζονται ή θα εργαστούν με την ομάδα των μεταναστριών, και συγκεκριμένα: με φοιτήτριες από διαφορετικούς κλάδους (κοινωνικές επιστήμες, κοινωνική εργασία, εκπαίδευση, ψυχολογία, ιατρικές και υγειονομικές σπουδές, νομικές σπουδές, μεταξύ άλλων), με ερευνητικό προσωπικό, καθηγητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επαγγελματίες που εργάζονται σε αυτό το πεδίο. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, με την εκπαίδευση του προσωπικού που φροντίζει τις μετανάστριες, διασφαλίζεται έμμεσα η βελτίωση της διαδικασίας ένταξης και ενσωμάτωσης των μεταναστριών και, ανάλογα με την περίπτωση, και των παιδιών τους.

Μία από τις πτυχές που είναι χαρακτηριστική του προγράμματος VIW είναι η προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω που αποτελεί τη βάση ανάπτυξης του έργου, αφού οι πρωταγωνίστριες αυτής της πραγματικότητας: οι μετανάστριες, θα έχουν αποκτήσει φωνή. Ομοίως, συνεργάστηκε με διάφορους παράγοντες που συμμετέχουν σε αυτήν την πραγματικότητα για να αποκτήσει μια ολιστική και ολοκληρωμένη προσέγγιση του φαινομένου που μελετήθηκε στις έξι χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Ο στόχος της μελέτης VIW ήταν να αναλύσει τις πρωτοβουλίες ένταξης και ενσωμάτωσης των μεταναστριών, μέσω της γνώσης του τρόπου εφαρμογής τους, του επιπέδου συνεργασίας μεταξύ των διαφορετικών παραγόντων και των επιπτώσεων που προκαλούνται, χρησιμοποιώντας ως μέθοδο τη Μελέτη πολλαπλών περιπτώσεων.² Αυτή η μέθοδος βασίζεται σε μια λεπτομερή, περιεκτική, συστηματική και σε βάθος εξέταση των υπό μελέτη περιπτώσεων. Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, κάθε μονάδα ανάλυσης (υπό μελέτη περίπτωση) είναι ουσιαστικής σημασίας για ολόκληρη την έρευνα, καθώς επιτρέπει μια συλλογική ερμηνεία του θέματος ή του ερευνητικού ερωτήματος (Stake, 1995, σελ. 3-4).

Στο VIW, οι κύριες μονάδες ανάλυσης της Μελέτης πολλαπλών περιπτώσεων είναι οι χώρες που συμμετέχουν στη μελέτη, και συγκεκριμένα: Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Ελλάδα, Πορτογαλία και Σλοβενία. Κάθε μία από αυτές τις χώρες αποτελεί μια περίπτωση που ήταν αρχικά διερευνητική και αναλυτική όταν συσχετίστηκε με τις υπόλοιπες χώρες. Με αυτόν τον τρόπο κατέστη δυνατό να εμβαθύνουμε στις αιτίες, τις συνέπειες και τους συσχετισμούς (Coller, 2000, σ.44) των διαδικασιών ένταξης των μεταναστριών. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, από ορισμένες συγκριτικές παραμέτρους, η επιλογή αυτών των περιοχών που απαρτίζουν τις μονάδες ανάλυσης στη Μελέτη πολλαπλών περιπτώσεων χαρακτηρίστηκε από την ύπαρξη επαρκών ομοιοτήτων μεταξύ τους, καθώς και από διαφορές για την εξαγωγή συμπερασμάτων από συγκρίσεις (Garcia Garrido, 1991)

Με τη σειρά της, κάθε Περίπτωση (χώρα της μελέτης) αποτελείται, πρώτα απ' όλα, από διάφορα υποστοιχεία ανάλυσης όπως: άτομα ή ομάδες, γεωγραφικές ενότητες και παραγόμενα προϊόντα - πολιτικές, δημοσιεύσεις, στατιστικές. Και, δεύτερον, από διαφορετικά επίπεδα συγκεκριμενότητας που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους (μικροπροοπτική, μεσοπρόθεσμη προοπτική, εξωτερική προοπτική και

² Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη μέθοδο και τη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο VIW, ανατρέξτε στο: Terrón-Caro, T., Cárdenas-Rodríguez, R., & Ortega-de-Mora, F. (2022). Voces de las mujeres migrantes. Enfoque de género en el análisis de la migración. Cuestiones Pedagógicas. Revista De Ciencias De La Educación, 1(31), 3–20. <https://doi.org/10.12795/10.12795/CP.2022.i31.v1.01>

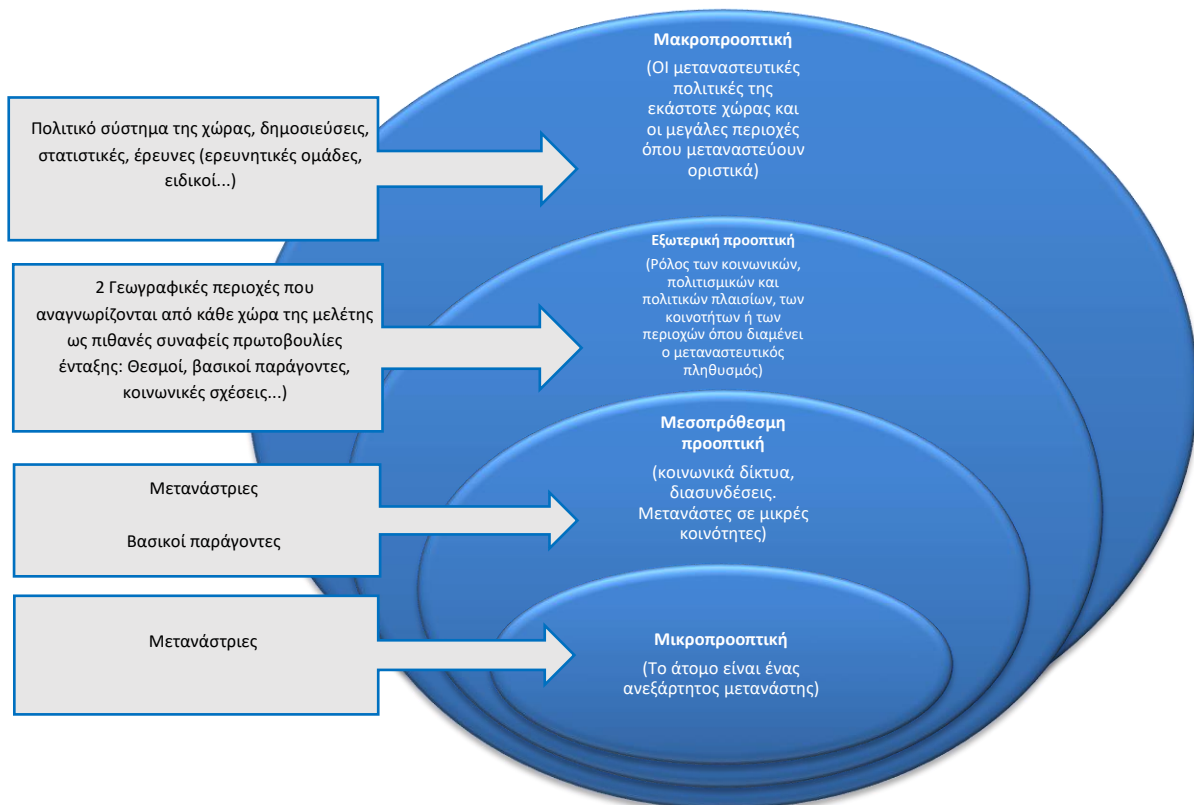

μακροπροοπτική). Αυτή η προσέγγιση υλοποιήθηκε σύμφωνα με τη μεθοδολογική πρόταση για τη διερεύνηση της μετανάστευσης του Διεθνούς Ινστιτούτου Ένταξης (Mora, 2013), καθώς και με την προσαρμογή του μοντέλου οικοσυστήματος που εφαρμόζεται στις μεταναστευτικές διαδικασίες από τον Falicon (2008). Το διάγραμμα που φαίνεται παρακάτω δίνει μια πιο εξειδικευμένη περιγραφή της προσέγγισης και της προσαρμογής που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του VIW.

Σχήμα 1. Υποστοιχεία ανάλυσης και επίπεδα σε κάθε Περιπτώσιολογική Μελέτη (χώρες)

Πηγή: Επεξεργασία του προγράμματος VIW με βάση την πρόταση της Mora (2013, σελ.29-31)

Με βάση την προτεινόμενη μέθοδο Μελέτης πολλαπλών περιπτώσεων χρησιμοποιήθηκε μια μεθοδολογία μικτής προσέγγισης που θα παρείχε γνώσεις και κατανόηση για τη διαδικασία ένταξης και ενσωμάτωσης των μεταναστριών στα διάφορα πλαίσια μελετών με συστηματικό, αυστηρό, αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο.

Μεταξύ των ποιοτικών τεχνικών που αναπτύχθηκαν σε κάθε ένα από τα πλαίσια, έχουν εφαρμοστεί τα ακόλουθα:

- Ανάλυση τεκμηρίωσης. Κάθε χώρα μελέτης έχει αναλύσει: την εθνική/περιφερειακή δικαιοδοσία, καθώς και μέτρα ένταξης/ενσωμάτωσης (μακρο-προοπτική και εξωτερική προοπτική).

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

- Ομάδα εμπειρογνομόνων με την τεχνική των Δελφών Αναπτύχθηκαν τρεις γύροι όπου συμμετείχαν 28 συνολικά εμπειρογνώμονες στον τομέα της μετανάστευσης και του φύλου, στις διάφορες χώρες της μελέτης
- Ενδεδειγμένες συνεντεύξεις. Διενεργήθηκαν 67 ενδεδειγμένες συνεντεύξεις με μετανάστριες στις διάφορες υπό μελέτη χώρες, πιο συγκεκριμένα: Ισπανία 20; Γαλλία 10; Ελλάδα 10; Πορτογαλία 10; Σλοβενία 5; Ιταλία 12.
- Ομάδα Εστίασης. 6 Ομάδες Εστίασης, 1 για κάθε χώρα που συμμετέχει στη μελέτη. Σε αυτές συμμετείχαν επαγγελματίες που εργάζονται με μετανάστριες.

Με βάση την ποσοτική μεθοδολογία, χρησιμοποιήθηκε η ακόλουθη τεχνική:

- Έρευνα. Χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια για μετανάστριες σε διαφορετικά πλαίσια μελέτης.

Με αφετηρία την εφαρμοσμένη μέθοδο μελέτης και αφού ελήφθη υπόψη ο σκοπός του προγράμματος VIW, τρία ήταν τα κύρια αποτελέσματα που προέκυψαν από την υλοποίηση του προγράμματος.

- **IO 1. Χαρτογράφηση των περιπτώσιολογικών μελετών**

Πρόκειται για έναν διαδραστικό χάρτη που συλλέγει τις μαρτυρίες επιτυχημένων διαδικασιών ένταξης 67 μεταναστριών από τα διάφορα πλαίσια μελέτης. Αυτό το διδακτικό εργαλείο καθιστά δυνατή την ολιστική και πολυδιάστατη κατανόηση των διαδικασιών της γυναικείας μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένων των διαφορών και των ιδιαιτεροτήτων που σχετίζονται με τις χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού, και τις κύριες συνθήκες που επηρεάζουν την διαδρομή των μεταναστριών και τη διαδικασία ένταξής τους στις κοινωνίες υποδοχής.

Ομοίως, αυτό το αποτέλεσμα ευνοεί τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και τη βαθιά κατανόηση της μετανάστευσης ως προς τη διάσταση του φύλου, όχι μόνο μεταξύ των φοιτητών, αλλά και μεταξύ των πολιτικών ηγετών και της κοινωνίας στο σύνολό της, σχετικά με τον πολιτικό και κοινωνικό ρόλο που έχουν σε σχέση με την ένταξη και την ενσωμάτωση των μεταναστριών.

Ως συμπλήρωμα αυτού του εργαλείου, έχει δημιουργηθεί ένας πίνακας συγκρίσεων σε διεθνικό και διεπιστημονικό επίπεδο στον οποίο εξετάζονται συνοπτικά οι διαφορετικοί τομείς που αναλύθηκαν κατά τη διάρκεια της επιτόπιας εργασίας στα διάφορα πλαίσια της μελέτης.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ακόλουθο σύνδεσμο: https://viw.pixel-online.org/mapping_of_case_studies.php

- **IO2. Πακέτο δραστηριοτήτων ηλεκτρονικής μάθησης**

Πρόκειται για ένα διαδικτυακό εκπαιδευτικό σεμινάριο ανοιχτής πρόσβασης, με τίτλο «Μετανάστευση, Φύλο και Ένταξη σε Ευρωπαϊκό πλαίσιο: Μια διεπιστημονική προσέγγιση». Στόχος του είναι να βελτιώσει την εκπαίδευση των διαφόρων κοινωνικών παραγόντων που εργάζονται ή θα εργαστούν στο εγγύς μέλλον στον τομέα της μετανάστευσης και έτσι να συμβάλει στην καταπολέμηση των διακρίσεων, του διαχωρισμού, του ρατσισμού, της παρενόχλησης και της βίας, αναλαμβάνοντας τον τριπλό ρόλο που έχει το πανεπιστήμιο, ως έχουμε επισημάνει παραπάνω. Με αυτόν τον τρόπο, προωθείται η κοινωνική ένταξη των μεταναστριών με τη διάσταση του φύλου βασισμένη στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Τα περιεχόμενα είναι οργανωμένα σε 8 ενότητες και κάθε ενότητα έχει διπλή διάσταση: μία διεθνική και μια άλλη εθνική. Η εκπαιδευτική ενότητα βασίζεται στη θεωρία και την πράξη.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://viw.pixel-online.org/e-learning-package.php>

- **ΙΟ3. Συστάσεις πολιτικής**

Το τρίτο αποτέλεσμα του προγράμματος VIW είναι το ηλεκτρονικό βιβλίο που διαβάζετε. Αυτό το προϊόν βασίζεται σε ένα σύνολο συστάσεων πολιτικής που παρέχουν πρακτική καθοδήγηση για προτάσεις παρεμβάσεων σε όσους έχουν πολιτικές ευθύνες στο πλαίσιο της διακυβέρνησης που αφορά τη διαχείριση της μετανάστευσης και τις πολιτικές για την ένταξη και την κοινωνική ενσωμάτωση, καθώς και στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για τη διακυβέρνηση που αφορά την κατάρτιση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.(Πανεπιστήμιο) σε όλα τα επίπεδα. Αυτό αποσκοπεί στην προώθηση της ανάπτυξης πρακτικών στρατηγικών που καθιστούν δυνατή την υπέρβαση των εμποδίων που συναντούν οι μετανάστριες κατά τη διαδικασία ένταξης, ευνοώντας την οικοδόμηση θεσμών, διοικήσεων και, εν τέλει, κοινωνιών με λιγότερους αποκλεισμούς. Το περιεχόμενο που παρουσιάζεται σε αυτό το βιβλίο προτείνει συστάσεις και προτάσεις παρέμβασης προσανατολισμένες στην πρακτική με σκοπό:

- Τη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με την προώθηση της κατάρτισης των φοιτητών ως μελλοντικών ενεργών πρωταγωνιστών που γνωρίζουν τις κοινωνικές παρεμβάσεις. Με αυτόν τον τρόπο θα προωθηθεί η ισότητα, η διαφορετικότητα και η ένταξη των μεταναστριών.
- Την ενίσχυση της συνεργασίας και δημιουργία δικτύων μεταξύ ακαδημαϊκών οργανισμών, του τρίτου τομέα και των δημόσιων διοικήσεων που είναι υπεύθυνες για την προώθηση της ένταξης και της ενσωμάτωσης των μεταναστριών.
- Την προώθηση του διαλόγου και της ανταλλαγής γνώσεων για, πρώτον, την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ανθρώπινη κινητικότητα και το φύλο στην Ευρώπη και, δεύτερον, για την προώθηση της συμμετοχής και της κοινωνικής, εργασιακής και κοινωνικής ένταξης του μεταναστευτικού πληθυσμού.

Όλα αυτά αναπτύσσονται μέσα από 4 τομείς επάνω στους οποίους είναι διαρθρωμένο αυτό το βιβλίο. Στον πρώτο τομέα, με τίτλο «Οι ανάγκες των μεταναστριών και οι επιτυχημένες παρεμβάσεις ένταξης», θεσπίζεται μια σειρά κατευθυντήριων γραμμών που βοηθούν στην εξάλειψη των νομοθετικών, κοινωνικών και πολιτιστικών φραγμών που εμποδίζουν την κοινωνική και εργασιακή ένταξη των μεταναστριών. Για το σκοπό αυτό προτείνονται εννέα μέτρα με τις αντίστοιχες δράσεις τους. Οι κύριοι τομείς, που εξετάζονται, μη αποκλειστικά, είναι οι εξής: Υποδοχή, Δικαιώματα και διοικητική κατάσταση, Στέγαση και Πολεοδομία, Υγεία, Εκπαίδευση, Απασχόληση και Επιχειρηματικότητα, Κοινωνικές υπηρεσίες, Συμμετοχή πολιτών, Ενδυνάμωση και Φύλο, Συντονισμός φορέων και παραγόντων.

Ο δεύτερος τομέας με τίτλο «Προώθηση της ευαισθητοποίησης των φοιτητών του πανεπιστημίου και της αστικής και κοινωνικής ευθύνης απέναντι στην ένταξη των μεταναστριών» στοχεύει στην προώθηση της ευαισθητοποίησης καθώς και στο να παρέχει κίνητρα στους Πρυτάνεις και τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης να εισαγάγουν συγκεκριμένα προγράμματα σπουδών και περιεχόμενα/δεξιότητες εγκάρσια στην προσφορά Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με θέμα την ένταξη των

μεταναστριών. Για τον σκοπό αυτό, έχει σχεδιαστεί πρόταση με εννέα άξονες προτεραιότητας, που αποτελούνται από δεκαέξι μέτρα με τις αντίστοιχες δράσεις τους.

Ο τρίτος τομέας έχει τίτλο «Συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τρίτου τομέα». Προτείνει συστάσεις στους υπεύθυνους για τη διαμόρφωση πολιτικών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που αφορούν την προώθηση της συνεργασίας με κοινωνικούς φορείς που εμπλέκονται στη διαδικασία ένταξης των μεταναστριών. Ομοίως, καθιερώνει στρατηγικές για να παρέχει στους μαθητές ευκαιρίες για εθελοντικές υπηρεσίες ή/και μελλοντικές σταδιοδρομίες. Ταυτόχρονα, αποσκοπεί στην προώθηση του συντονισμού μεταξύ δημόσιων φορέων και κοινωνικών φορέων, με σκοπό τη βελτιστοποίηση των πόρων και την παροχή καλύτερης καθοδήγησης, υποστήριξης και βοήθειας στις μετανάστριες. Για να γίνει αυτό, έχουν προταθεί μέτρα που υποδιαιρούνται σε πέντε τομείς και συγκεκριμένα: έρευνα, κατάρτιση, υποστήριξη, επαγγελματική ολοκλήρωση και προώθηση της συνεργασίας.

Σχετικά με τον τέταρτο και τελευταίο τομέα, με τίτλο «Ανώτατη Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς», προτείνονται στρατηγικές για την υπέρβαση των εμποδίων για την ένταξη των μεταναστριών στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Από την άλλη πλευρά, αυτό έχει ως στόχο να προωθήσει μεγαλύτερη ευαισθησία στην κοινωνία γενικότερα και να μειώσει τις ξενοφοβικές συμπεριφορές και την απόρριψη έναντι των μεταναστριών. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η ύπαρξη ιδρυμάτων με μεγαλύτερη συμμετοχή, τα οποία ακολουθούν την πραγματικότητα των μεταναστευτικών ροών από τη διάσταση του φύλου. Για αυτό, έχουν προταθεί έξι άξονες προτεραιότητας, οι οποίοι διαιρούνται με τη σειρά τους σε δεκαπέντε μέτρα με τις αντίστοιχες δράσεις τους.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι τέσσερις τομείς, καθώς και τα μέτρα και οι προτάσεις δράσης που είναι προσανατολισμένα στην πρακτική στην οποία βασίζεται η οργάνωση αυτής της εργασίας, προτείνονται με βάση τις πληροφορίες που συγκεντρώνονται και αναλύονται στα διαφορετικά πλαίσια μελέτης από τη μέθοδο Μελέτης Πολλαπλών Περιπτώσεων που αποτέλεσε τη ραχοκοκαλιά του προγράμματος VIW. Ομοίως, το Σχέδιο δράσης E-Learning έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό αυτών των μέτρων. Με αυτήν την πρόταση, οι κοινές προκλήσεις, τα προβλήματα και οι ανάγκες που αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες έχουν αντιμετωπιστεί μέσω πρακτικής προσέγγισης. Σε κάθε έναν από τους τομείς, προτείνονται τα μέτρα και οι δράσεις που πρέπει να αναπτυχθούν για την επίτευξη των προτεινόμενων στόχων και, στη συνέχεια προτείνονται δείκτες που θα καταστήσουν δυνατή την επίτευξη των προτεινόμενων μέτρων τα οποία θα ποσοτικοποιηθούν και θα ενισχυθούν. Αυτό το γεγονός καταδεικνύει την πρακτική φύση του βιβλίου Συστάσεις Πολιτικής.

**VOICES OF
IMMIGRANT
WOMEN**

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

ΤΟΜΕΑΣ 1

ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΩΝ

**Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union**

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

1.1. Εισαγωγή ή αιτιολόγηση.

Οι μεταναστευτικές διαδικασίες και η παγκοσμιοποίηση έχουν ευνοήσει την ανάπτυξη μεγαλύτερης πολιτιστικής ποικιλομορφίας στα πλαίσια άφιξης των μεταναστριών. Αυτό συνεπάγεται ότι η ένταξη των μεταναστών πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα των μεταναστευτικών πολιτικών σε περιφερειακό ή δημοτικό επίπεδο. Και στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, η ένταξη των μεταναστριών απαιτεί να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε αυτές τις πολιτικές.

Επί του παρόντος, η έννομη τάξη για τη μετανάστευση που κατευθύνει τις πολιτικές ένταξης δεν περιλαμβάνει τη διάσταση του φύλου. Οι πολιτικές δεν διαφοροποιούν τις μετανάστριες στην αίτησή τους, δεν λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες που βιώνουν οι γυναίκες στη μεταναστευτική τους εμπειρία, καθώς και τις ανισότητες λόγω φύλου και τα κοινωνικά μειονεκτήματα που υφίστανται οι μετανάστριες λόγω της ιδιότητάς τους. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να καταβληθεί προσπάθεια για να συμπεριληφθεί η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις δημόσιες πολιτικές, συμπεριλαμβανομένου του νόμου περί μετανάστευσης και του νόμου περί αλλοδαπών. Με άλλα λόγια, η διάσταση του φύλου πρέπει να είναι παρούσα σε όλες τις φάσεις των μεταναστευτικών πολιτικών. Παράλληλα, για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, οι δημόσιες αρχές μπορούν να υιοθετήσουν μέτρα θετικής δράσης ή συγκεκριμένες στρατηγικές υπέρ των γυναικών και συνεπώς απαιτούνται συγκεκριμένα μέσα και στρατηγικές για την καθοδήγηση της παρέμβασης.

Ο στόχος αυτής της ενότητας είναι να θεσπίσει μια σειρά κατευθυντήριων γραμμών που βοηθούν στην εξάλειψη των νομοθετικών, κοινωνικών και πολιτιστικών φραγμών που εμποδίζουν την κοινωνική και εργασιακή ένταξη των μεταναστριών. Υπό αυτή την έννοια, παρουσιάζουμε σε αυτόν τον τομέα μια σειρά από συστάσεις που είναι διαρθρωμένες γύρω από διαφορετικούς τομείς: Υποδοχή, Δικαιώματα και διοικητική κατάσταση, Στέγαση και Πολεοδομία, Υγεία, Εκπαίδευση, Απασχόληση και Επιχειρηματικότητα, Κοινωνικές υπηρεσίες, Συμμετοχή πολιτών, Ενδυνάμωση και Φύλο, Συντονισμός φορέων και παραγόντων. Οι τομείς αυτοί δεν είναι οι μόνοι που υπάρχουν, αλλά είναι οι βασικοί με τους οποίους πρέπει να ασχοληθεί η αρμόδια Διοίκηση. Με τη σειρά τους, είναι τα στοιχεία που έχουν καθοριστεί ως βασικά τόσο από μετανάστριες, όσο και από κοινωνικούς φορείς και βασικούς παράγοντες που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα Erasmus + *Voices of Immigrant Women* (VIW) στο οποίο βασίζονται οι πολιτικές συστάσεις αυτού του βιβλίου.

1.2. Μέτρα ή Συστάσεις.

Μέτρα 1. Ορίστε τις διαδικασίες Πρώτης Υποδοχής για τις μετανάστριες, συμπεριλαμβάνοντας συγκεκριμένα μέτρα για τις γυναίκες εκείνες που φτάνουν μόνες τους με ανήλικα παιδιά.

○ **Δράση 1.1.: Απλοποίηση των διαδικασιών Πιστοποιητικού Απογραφής ή Εγγραφής**

Το πιστοποιητικό απογραφής ή εγγραφής σε τοπικούς φορείς είναι μια νόμιμη διαδικασία για τους μετανάστες, αλλά με πολλά εμπόδια και φραγμούς. Αυτή η εγγραφή είναι απαραίτητη για την πρόσβαση στις υπόλοιπες δημοτικές υπηρεσίες και παροχές (πρόσβαση σε υγεία, εκπαίδευση, στέγαση κ.λπ.), επιπλέον, αυτή η εγγραφή θα χρησιμεύσει ως απόδειξη της αδιάλειπτης παραμονής σας στη χώρα.

Πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι το πιστοποιητικό απογραφής ή η εγγραφή στους καταλόγους απογραφής δεν παρέχει δικαιώματα στους μετανάστες, είναι μόνο η επαλήθευση της παρουσίας τους σε αυτόν τον δήμο. Ωστόσο, είναι η πύλη προς άλλους πόρους και σε πολλές περιπτώσεις οι μετανάστες αντιμετωπίζουν δυσκολίες κατά τη διεξαγωγή αυτής της διαδικασίας, ειδικά οι μετανάστες των οποίων η κατάσταση δεν έχει διοικητικά ρυθμιστεί. Μεταξύ των πιο συνηθισμένων δυσκολιών διαπιστώνουμε: την ανάγκη για προσωπικά έγγραφα αναγνώρισης κάποιου είδους όπως διαβατήριο, τα οποία σε ορισμένες περιπτώσεις είναι ή δεν είναι πλέον σε ισχύ. Δυσκολία στη επαλήθευση μόνιμης διεύθυνσης, καθώς απαιτείται για αυτή η σύμβαση ενοικίασης ή οι τίτλοι ιδιοκτησίας ακινήτου.

Ως μέτρο προτείνουμε την επιτάχυνση και την απλοποίηση των διαδικασιών εγγραφής στο Δήμο για την καταγραφή της παρουσίας μεταναστών στην περιοχή. Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη η ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στην εγγραφή των ανηλίκων ώστε να έχουν γρήγορη πρόσβαση στο σχολείο, κάτι που αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμά τους. Υπό αυτή την έννοια, προτείνουμε ενέργειες όπως: χρήση του μητρώου της αστυνομίας ως απόδειξη ταυτότητας και εάν δεν υπάρχει, τα άτομα που δεν έχουν μόνιμη και σταθερή κατοικία πρέπει να καταγράφονται ως εποχικά εργαζόμενοι, υπομισθωτές κ.λπ., εκστρατείες διάδοσης σχετικά με τη σημασία της εγγραφής για πρόσβαση σε άλλους πόρους και για επιβεβαίωση ότι διαμένουν σε αυτόν τον δήμο, γεγονός που θα διευκολύνει την τακτοποίηση της κατάστασής τους και έντυπα εγγραφής σε διάφορες γλώσσες. καθώς και να τους επιτραπεί να τα συμπληρώσουν στη γλώσσα που γνωρίζουν και απλοποίηση των διαδικασιών, κτλ.

Από το 2005, έχει καθιερωθεί μια διαδικασία στην Ισπανία (δημόσια BOE No. 71, Sec. 1, P. 25378) με την οποία μπορούν να εγγραφούν άτομα χωρίς διεύθυνση, όπως άστεγοι ή μετανάστες σε παράτυπη κατάσταση με ανεπαρκή ή επισφαλή κατοικία. Ωστόσο, η επισφαλής κατάσταση που βιώνουν πολλοί από αυτούς τους ανθρώπους δυσχεραίνει την εφαρμογή αυτής της διαδικασίας.

- **Δράση 1.2.: Καθιέρωση μιας διαδικασίας Πραγματικής Συνοδείας που συνεχίζεται με την πάροδο του χρόνου.**

Η συνοδεία είναι μια εξατομικευμένη δράση προσαρμοσμένη στις ανάγκες και τις συνθήκες των μεταναστριών. Η μεταναστευτική εμπειρία διαφέρει ανάλογα με την προέλευση και τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας, την ύπαρξη ορισμένων στοιχείων που κάνουν την πραγματικότητα πολύ διαφορετική, όπως: εάν οι μετανάστες φτάνουν μόνοι τους ή με ανηλίκους. εάν έχουν έγγραφα και τεκμηρίωση ή όχι, εάν έχουν δίκτυα υποστήριξης, εάν γνωρίζουν τη γλώσσα κ.λπ. Επομένως, οι διαδικασίες συνοδείας πρέπει να εξατομικεύονται αφού ληφθούν υπόψη οι ανάγκες και η κατάσταση της κάθε γυναίκας, με την καθιέρωση εξατομικευμένων ουσιαστικών, κοινωνικών και εργασιακών δρομολογίων.

Στις διαδικασίες συνοδείας, δημιουργείται στενή σχέση μεταξύ επαγγελματιών και μεταναστριών, γεγονός που τους παρέχει, επίσης, ηθική υποστήριξη, ασφάλεια και σύνδεση με το πλαίσιο άφιξης (κέντρο υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες, σχολείο κ.λπ.). Επομένως, αυτές οι διαδικασίες δεν μπορούν να οριοθετηθούν χρονικά με ομοιόμορφο τρόπο, αλλά κάθε συνοδεία θα απαιτεί τους χρόνους και τους χώρους που χρειάζεται η κατάσταση της εκάστοτε γυναίκας. Υπό αυτή την έννοια, προτείνουμε οι διαδικασίες συνοδείας που καθιερώνονται από κοινωνικούς φορείς οι οποίες να ορίζονται ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε γυναίκας και να έχουν τη διάρκεια που απαιτούν οι περιστάσεις. Αυτή η διαδικασία, κατά την πρώτη

υποδοχή, είναι ουσιαστικής σημασίας, καθώς παρέχει στους μετανάστες ουσιαστική υποστήριξη στην ευπαθή κατάσταση στην οποία βρίσκονται.

- **Δράση 1.3.: Βελτίωση των διαδικασιών Καθοδήγησης, Ενημέρωσης και Νομικής Υποστήριξης για Μετανάστριες.**

Απαιτούνται συγκεκριμένες ενέργειες ενημέρωσης, καθοδήγησης και βοήθειας σε όλες τις διοικητικές διαδικασίες που υποστηρίζουν τα δικαιώματα των μεταναστριών, ιδίως των γυναικών που συνοδεύονται από ανήλικους ή σε περιπτώσεις εμπορίας γυναικών, έμφυλης βίας ή καταστάσεων με ειδικά ευπαθή χαρακτήρα.

Για το σκοπό αυτό, οι επαγγελματίες της δημόσιας διοίκησης και των κοινωνικών φορέων πρέπει να λαμβάνουν ειδική εκπαίδευση για τα δικαιώματα των μεταναστριών και για το πώς πρέπει να τις καθοδηγούν και να τις προσανατολίζουν αποτελεσματικά ως προς τις διοικητικές τους διαδικασίες. Θεωρούμε αυτό το σημείο ουσιαστικό από την πρώτη υποδοχή, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα νομικό πλαίσιο που παρέχει ασφάλεια και προστασία στις μετανάστριες και τους ανήλικους.

Μέτρο 2. Βελτίωση των διοικητικών διαδικασιών που ρυθμίζουν την κατάσταση των μεταναστριών, καθώς και καθοδήγηση σχετικά με τα δικαιώματά τους και νομιμοποίηση της διοικητικής τους κατάστασης, συμπεριλαμβανομένης της αναγνώρισης ακαδημαϊκών τίτλων.

- **Δράση 2.1.: Καθιέρωση αποτελεσματικότερων διοικητικών διαδικασιών και πιο ευέλικτων διαδικασιών.**

Οι πολιτικές για την ένταξη του μεταναστευτικού πληθυσμού πρέπει να έχουν ως προτεραιότητα τη διασφάλιση δικαιωμάτων και ευκαιριών υπό ίσους όρους με τον υπόλοιπο αυτόχθονα πληθυσμό. Ωστόσο, βρισκόμαστε μπροστά σε νομοθετικά εμπόδια που δημιουργούνται από πολιτικές μετανάστευσης και περίπλοκες και χρονοβόρες διοικητικές απαιτήσεις.

Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να βελτιωθούν οι διαδικασίες κοινωνικής εδραίωσης. Πρόκειται για εδραίωση που συνδέεται με την άδεια εργασίας ή την εργασία μεταναστριών στις οποίες παρουσιάζεται η δυνατότητα σύναψης σύμβασης, χωρίς να χρειάζεται να είναι πλήρους απασχόλησης ή να προσφέρεται μετά την πάροδο τριών ετών από την άφιξή τους στην κοινωνία προορισμού, όπως συμβαίνει σε ορισμένες χώρες, την ανανέωση αδειών διαμονής, τις απαιτήσεις για οικογενειακή επανένωση. Είναι, επίσης, αναγκαίο να επιταχυνθούν οι χρόνοι διεκπεραίωσης ραντεβού και προετοιμασίας αναφορών.

- **Δράση 2.2.: Να υπάρχει Υπηρεσία Διερμηνέα στις δημόσιες διοικήσεις.**

Προκειμένου οι διαδικασίες να είναι πιο ευέλικτες και αποτελεσματικές, όχι μόνο είναι απαραίτητες βελτιώσεις των διαδικασιών, αλλά η επικοινωνία πρέπει να είναι αποτελεσματική και να δημιουργεί μια διασύνδεση μεταξύ των επαγγελματιών και των χρηστών της υπηρεσίας. Υπό αυτή την έννοια, έχει διαπιστωθεί ότι στις νομικές υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης δεν υπάρχουν επαγγελματίες με κατάρτιση σε γλωσσικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες για να έχουν καλό προσανατολισμό και να συμμορφώνονται με ευέλικτο τρόπο με τις διοικητικές διαδικασίες. Εάν οι μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, δεν μπορούν να επικοινωνήσουν με τους φορείς, δεν θα μπορούν

να γνωρίζουν ποιες διαδικασίες να ακολουθήσουν και ποια έγγραφα πρέπει να συμπληρώσουν και συνεπώς, η συνοδεία των κοινωνικών φορέων είναι η μοναδική τους επιλογή. Σε αυτό προστίθεται η ανάγκη λήψης εκπαίδευσης για το φύλο, προκειμένου να θεσπιστούν οι κατάλληλες διαδικασίες που παρέχουν ασφάλεια δικαίου σε όσες μετανάστριες συνοδεύονται από ανήλικους, θύματα εμπορίας γυναικών ή βίας λόγω φύλου.

- **Δράση 2.3.: Καθιέρωση ενημερωτικών διαδικασιών για την Αναγνώριση Ξένων Τίτλων και απλοποίηση των διαδικασιών.**

Αυτή η διαδικασία είναι απαραίτητη ώστε οι μετανάστες να έχουν πρόσβαση σε μια θέση εργασίας με βάση τις επαγγελματικές δεξιότητες που έχουν αποκτήσει. Πολλές από τις μετανάστριες εγκαταλείπουν το περιβάλλον καταγωγής τους χωρίς τεκμηρίωση σχετικά με την επίσημη εκπαίδευση που έχουν ολοκληρώσει, και αυτό αποτελεί το κύριο πρόβλημα για να μπορέσουν να θέσουν σε εφαρμογή αυτή τη διαδικασία. Είναι σημαντικό να ενημερώσουμε τις μετανάστριες ότι αυτή η διαδικασία πρέπει να ξεκινήσει μαζί με τη διαδικασία της δημοτικής εγγραφής ή τη νομιμοποίηση της κατάστασής τους, ώστε να μην καθυστερήσει η επικύρωση. Κατά τον ίδιο τρόπο, πρέπει να αναφέρονται τα ποσά που πρέπει να καταβληθούν και να προσδιοριστούν εξαιρέσεις λόγω ευπαθούς κατάστασης σε ορισμένες περιπτώσεις. Η διοίκηση θα μπορούσε να καθιερώσει επίσημα σημεία επικοινωνίας σε ορισμένες διαδικασίες που είναι σημαντικές, τουλάχιστον στις περισσότερες χώρες καταγωγής των μεταναστών. Για τον σκοπό αυτό, προτείνεται η καθιέρωση εκστρατειών ενημέρωσης σχετικά με τις διαδικασίες επικύρωσης των σπουδών, τα δίδακτρα που πρέπει να καταβληθούν ανάλογα με το επίπεδο των σπουδών και τα οφέλη από την διενέργεια αυτής της διαδικασίας από την άφιξη στη χώρα προορισμού. Από την άλλη πλευρά, είναι σημαντικό να απλοποιηθούν οι διαδικασίες έτσι ώστε να μπορεί να καθιερωθεί ένα δρομολόγιο εργασίας και εκπαίδευσης σύμφωνα με τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν στη χώρα προέλευσης.

- **Δράση 2.4.: Εκπαίδευση για θέματα φύλου για στελέχη δημόσιων φορέων που εργάζονται με μετανάστριες.**

Αυτή η δράση επιδιώκει να εκπαιδεύσει διαφορετικούς επαγγελματίες που εργάζονται με μετανάστες σχετικά με το στίγμα και τις διακρίσεις που συνδέονται με το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, το ρατσισμό και την ξеноφοβία. Με αυτόν τον τρόπο, η ποιότητα των παρεμβάσεων βελτιώνεται με την εξάλειψη των λανθασμένων αντιλήψεων σχετικά με την ανισότητα των φύλων που καθιστούν τις μετανάστριες πιο ευάλωτες.

Θεωρούμε σημαντικό να εντάξουμε τη διάσταση του φύλου στην εκπαίδευση των επαγγελματιών που εργάζονται με μετανάστριες, ώστε να μπορούν να καθιερώσουν διαδικασίες που ευνοούν τη μεγαλύτερη ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και δεν αναπαράγουν στερεότυπα ή προκαταλήψεις για το φύλο.

Μέτρο 3. Καθιέρωση διαδικασιών για την προώθηση του δικαιώματος πρόσβασης στη στέγαση και τον σχεδιασμό της αστικής περιοχής που δεν ευνοούν τα «πολιτιστικά γκέτο».

- **Δράση 3.1.: Πρόγραμμα δράσης σε γειτονιές ή περιοχές ευαίσθητες στη μεταναστευτική πίεση.**

Σε αυτές τις περιοχές είναι απαραίτητο να εργαστούμε για την ένταξη ορισμένων ομάδων σε άλλους μη διαχωρισμένους χώρους, για τους οποίους υπάρχουν προγράμματα κοινωνικής ένταξης για αποκλεισμένες ομάδες. Αυτά τα προγράμματα πρέπει να θεωρούν τον μεταναστευτικό πληθυσμό, και συγκεκριμένα τις μετανάστριες, ως κοινωνικά ευπαθή άτομα, τα οποία επομένως πρέπει να αποτελούν πληθυσμό-στόχο για παρέμβαση και να μπορούν να ευνοούν την ένταξή τους σε ομαλοποιημένα πλαίσια.

- **Δράση 3.2.: Επέκταση της προσφοράς επίσημα προστατευόμενης στέγης που απευθύνεται σε μετανάστες, ειδικά σε μετανάστριες που συνοδεύονται από ανηλίκους.**

Καθιέρωση στα πλαίσια των επίσημων προγραμμάτων ενός ποσοστού προστατευόμενης κατοικίας για μετανάστριες, με ιδιαίτερη προσοχή σε όσες είναι μόνες με ανηλίκους στη φροντίδα τους. Για αυτό, είναι σημαντικό οι πληροφορίες να φτάνουν στις μετανάστριες μέσω των Κοινωνικών Υπηρεσιών, των Κοινωνικών Φορέων και των Ενώσεων Μεταναστριών.

- **Δράση 3.3.: Εδραιώστε μια προσφορά ενοικίασης κατοικίας που απευθύνεται σε μετανάστριες που διαχειρίζεται η δημόσια διοίκηση.**

Παράλληλα, πρέπει να αναζωογονηθεί και να επεκταθεί η προσφορά ενοικιαζόμενων κατοικιών για μετανάστριες, ώστε να υπάρχει προσφορά που να καλύπτει τις ανάγκες και σε προσιτές τιμές. Για να πραγματοποιηθεί αυτή η ενέργεια, είναι απαραίτητο η διαχείριση της ενοικίασης να γίνεται από δημόσιους φορείς μέσω μιας υπηρεσίας που διαχειρίζεται το απόθεμα κατοικιών, την πρόσβαση σε κατοικίες, τη σύναψη μισθωτικών συμβάσεων, την επικοινωνία με τους ιδιοκτήτες, για να μπορέσουν να παρέχουν τις μεγαλύτερες δυνατές εγγυήσεις έναντι των κινδύνων και των φόβων που προκύπτουν για τους ιδιοκτήτες. Με τη σειρά της, αυτή η υπηρεσία μπορεί να έχει άλλες λειτουργίες όπως η παρακολούθηση της οικογένειας, των αναγκών των μεταναστριών, η ασφάλιση κατοικίας κ.λπ. σε συντονισμό με τις κοινωνικές υπηρεσίες.

- **Δράση 3.4.: Ενσωμάτωση της αντίληψης του φύλου και της διαπολιτισμικής διάστασης στα πολεοδομικά σχέδια προς αποφυγή του πολιτισμικού διαχωρισμού των χώρων.**

Η προοπτική του φύλου και η διαπολιτισμική διάσταση πρέπει να υπάρχουν στα δημοτικά πολεοδομικά σχέδια, με στόχο να ευνοηθούν οι διαπολιτισμικοί χώροι, οι ασφαλείς χώροι για τις γυναίκες και η καταπολέμηση του πολιτισμικού διαχωρισμού των χώρων που παράγει «πολιτισμικά γκέτο».

Μέτρο 4. Καθιέρωση μιας προσέγγισης για το φύλο και τη μετανάστευση στο Σύστημα Υγείας.

- **Δράση 4.1.: Πληροφορίες και Συμβουλές για το Σύστημα Υγείας.**

Είναι σημαντικό να έχουμε κατά νου ότι ο μεταναστευτικός πληθυσμός συνήθως φτάνει στο πλαίσιο προορισμού χωρίς να γνωρίζει το σύστημα υγείας ή τα δικαιώματά του, και ότι ο μεταναστευτικός πληθυσμός που βρίσκεται σε παράτυπη κατάσταση είναι πιο ευάλωτος και αν αντιμετωπίσει οποιαδήποτε ασθένεια δεν πηγαίνει στο σύστημα υγείας λόγω του φόβου απέλασης. Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθούν εκστρατείες ευαισθητοποίησης σχετικά με τα δικαιώματα των μεταναστών στο σύστημα υγείας και ποιες είναι οι καλύψεις που δικαιούνται αυτοί και οι οικογένειές τους.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι για να έχει κανείς πρόσβαση στο σύστημα υγείας είναι απαραίτητο να είναι εγγεγραμμένος στο δημοτικό μητρώο, άρα αυτό το βήμα πρέπει να πραγματοποιηθεί πριν από την απόκτηση της κάρτας υγείας.

ο **Δράση 4.2.: Σχέδια και δράσεις για την υγειονομική περίθαλψη μεταναστριών.**

Η υγειονομική περίθαλψη δεν εξαρτάται μόνο από τις κανονιστικές και νομικές δυσκολίες πρόσβασης στο σύστημα υγείας, αλλά και από την έννοια της υγείας που βασίζεται σε πολιτιστικά πρότυπα και πρότυπα φύλου. Υπό αυτή την έννοια, η υγεία των μεταναστριών δεν επηρεάζεται μόνο από το νομικό τους καθεστώς, αλλά και από τις κοινωνικές και εργασιακές συνθήκες, από τις απώλειες και τη μεταναστευτική θλίψη (σύνδρομο Οδυσσέα), το συναισθηματικό και σωματικό κόστος και από οτιδήποτε περιβάλλει τη βιωματική διαδικασία. Όλα αυτά αποτελούν παράγοντα κινδύνου για την υγεία των μεταναστριών, ιδίως όσον αφορά τη σεξουαλική και την αναπαραγωγική υγεία. Σύμφωνα με την UgarteGurrutxaga (2020) διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μια ανισότητα στην αναπαραγωγική υγεία των μεταναστριών σε σχέση με τις αυτόχθονες γυναίκες. Αυτή η συγγραφέας επισημαίνει ότι οι μετανάστριες επισκέπτονται λιγότερο τα κέντρα υγείας για παρακολούθηση της εγκυμοσύνης, ακόμη και εκείνες που πάσχουν από κάποια νόσο πριν από την εγκυμοσύνη, έχουν χειρότερη αντίληψη της περίθαλψης που λαμβάνουν, έχουν δυσμενή έκβαση τοκετού, μικρότερη πρόσβαση και χρήση του συστήματος υγείας και διαφορές στη διαδικασία περίθαλψης της αναπαραγωγικής υγείας: εγκυμοσύνη, τοκετός και λοχεία.

Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να καταρτιστούν σχέδια και δράσεις που απευθύνονται στις μετανάστριες με δράσεις προτεραιότητας όπως η υγεία της αναπαραγωγικής ηλικίας και η συνεχής παρακολούθηση. Συνιστάται να συμπεριληφθούν στο υγειονομικό πρωτόκολλο στο οποίο έχουν πρόσβαση οι παράτυπες μετανάστες, ο γυναικολογικός έλεγχος για τις γυναίκες. Ομοίως, για τους ανήλικους και τους εφήβους που έχουν υποβληθεί σε διαδικασία κινητικότητας, συνιστάται να περιλαμβάνεται στο υγειονομικό πρωτόκολλο πληρέστερη ιατρική εξέταση, λόγω όλων των δυσκολιών ή τραυμάτων που μπορεί να έχουν υποστεί.

ο **Δράση 4.3.: Κατάρτιση σχετικά με το φύλο και τη μετανάστευση για τους επαγγελματίες του συστήματος υγείας**

Προκειμένου να δημιουργηθεί μια σειρά σχεδίων και δράσεων στον τομέα της υγείας, είναι σημαντικό οι επαγγελματίες υγείας να έχουν ειδική κατάρτιση σε θέματα φύλου και μετανάστευσης.

Είναι σημαντικό να καθιερωθούν διαδικασίες κατάρτισης που ευνοούν τη γνώση πολιτιστικών και θρησκευτικών παραγόντων στην υγεία, τη λεκτική και τη μη λεκτική επικοινωνία σε πολυπολιτισμικά πλαίσια, την υγειονομική περίθαλψη και την πολιτισμική πολυμορφία. Προσοχή πρέπει να δίδεται στις μετανάστριες θύματα ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων, στις γυναίκες θύματα εμπορίας για σκοπούς σεξουαλικής εκμετάλλευσης, στην έμφυλη βία σε σχέση με τις μετανάστριες, στη σεξουαλική και αναπαραγωγική φροντίδα, στη συναισθηματική κατάσταση και στις απώλειες που έχουν υποστεί, καθώς και σε άλλες πραγματικότητες που υπάρχουν στις καταστάσεις ανισότητας που βιώνουν οι μετανάστριες.

Για αυτό το λόγο, είναι σημαντικό να παρέχονται περιεχόμενο και μεθοδολογικά εργαλεία, ώστε το υγειονομικό προσωπικό να μπορεί να ενσωματώσει αυτή τη γνώση στην επαγγελματική του πρακτική.

Μέτρο 5. Καθιέρωση διαδικασιών κατάρτισης και εκπαιδευτικών διαδικασιών για τη βελτίωση της κατάρτισης των μεταναστριών.

ο Δράση 5.1.: Γλωσσική και πολιτιστική κατάρτιση.

Για να ευνοηθεί η ένταξη των μεταναστριών στην κοινωνία άφιξης, είναι σημαντικό να δημιουργηθεί μια σειρά εργαλείων που ευνοούν τη διασύνδεση με τον αυτόχθονα πληθυσμό. Χρειάζεται δηλαδή η κατάκτηση της γλώσσας της πλειοψηφίας της κοινωνίας, καθώς και η γνώση των πολιτιστικών στοιχείων που βοηθούν στην κατανόηση κοινωνικών φαινομένων και γεγονότων, με ταυτόχρονη θέσπιση διαδικασιών που ευνοούν τη διατήρηση της μητρικής γλώσσας και πολιτισμού. Δεν πρόκειται για την αφομοίωση της γλώσσας και του πολιτισμού, με εγκατάλειψη της αρχικής γλώσσας και του πολιτισμού τους, αλλά για την απόκτηση γνώσεων που θα χρησιμοποιηθούν για κατανόηση και κοινωνικοποίηση.

ο Δράση 5.2.: Κατάρτιση για τα δικαιώματα και την ισότητα των φύλων

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο για να απολαμβάνουν αυτά τα δικαιώματα και να εντάσσονται κοινωνικά οι μετανάστριες είναι η γνώση των δικαιωμάτων τους και η πρόσβασή τους σε αυτά, και για αυτό είναι απαραίτητο να καθιερωθούν διαδικασίες κατάρτισης που βοηθούν τις μετανάστριες να έχουν πρόσβαση σε αυτά τα δικαιώματα.

Δεν είναι λιγότερο σημαντική η εκπαίδευση στην ισότητα των φύλων, καθώς πρέπει να γνωρίζουν τα δικαιώματα των γυναικών στις δυτικές κοινωνίες, ποιες μεταμορφώσεις φύλου δημιουργούνται ως αποτέλεσμα μεταναστευτικών διαδικασιών όταν έρχονται σε επαφή με άλλες πολιτισμικές πραγματικότητες, τι πρέπει να κάνουν σε περιπτώσεις διακρίσεων λόγω φύλου ή πώς να δράσουν κατά της έμφυλης βίας. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνονται στοιχεία όπως η αυτοεκτίμηση και η πολιτισμική ταυτότητα, η φροντίδα ή η διαχείριση του χρόνου.

ο Δράση 5.3.: Αρχική Κατάρτιση και Συνεχιζόμενες Σπουδές.

Από τη Δημόσια Διοίκηση, θα πρέπει να προβλεφθούν οριζόμενα από το νόμο προγράμματα κατάρτισης που θα ενσωματώνουν τις μετανάστριες στο εκπαιδευτικό σύστημα για περιπτώσεις στις οποίες πρέπει να ξεκινήσουν σπουδές από το δημοτικό σχολείο για να προχωρήσουν στη συνέχεια σε σπουδές επαγγελματικής κατάρτισης ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι μετανάστριες φτάνουν χωρίς να έχουν κάνει αναγνωρισμένες σπουδές, επομένως πρέπει να ξεκινήσουν από τα πιο βασικά επίπεδα. Σε άλλες περιπτώσεις προχωρούν στην αναγνώριση τίτλων σπουδών και συνεχίζουν τις σπουδές τους σε ανώτερα επίπεδα, ενώ υπάρχουν περιπτώσεις που δεν μπόρεσαν να αποκτήσουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση των πτυχίων τους και πρέπει να καθοριστούν οι κατάλληλες διαδικασίες ώστε να συνεχίσουν τις σπουδές τους. Για αυτό το λόγο, το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να καθιερώσει διαδικασίες και εξετάσεις που στοχεύουν στη συνέχιση των σπουδών αυτής της ομάδας.

ο Δράση 5.4.: Κατάρτιση στην απασχολησιμότητα και την επιχειρηματικότητα

Η εργασιακή ένταξη αποτελεί έναν από τους πυλώνες της κοινωνικής ένταξης. Εάν δεν έχουν τη δυνατότητα απόκτησης πόρων που ευνοούν την ανεξαρτησία και την επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη, η κοινωνική συμμετοχή των μεταναστριών είναι πολύ δύσκολη. Για το λόγο αυτό, είναι

απαραίτητη η δημιουργία προγραμμάτων κατάρτισης από Δημόσιους Φορείς και Κοινωνικούς Φορείς που προάγουν την απασχολησιμότητα των μεταναστριών, προς δύο κατευθύνσεις: την ένταξη στην αγορά εργασίας και την επιχειρηματικότητα. Για αυτόν το σκοπό, οι μετανάστριες χρειάζονται επαγγελματική κατάρτιση και να γνωρίζουν τις δυνατότητες που προσφέρει η αγορά εργασίας για την επαγγελματική τους ένταξη ή για να ξεκινήσουν μια επιχειρηματική δραστηριότητα προκειμένου να σχεδιάζουν ατομικά την επαγγελματική τους πορεία, να γνωρίζουν πώς να πραγματοποιήσουν μια ενεργή αναζήτηση εργασίας, να επιλέγουν εργασία, να δημιουργούν επαγγελματικό προφίλ και να ανταποκρίνονται στη ζήτηση της αγοράς εργασίας, να έχουν επαγγελματική απόδοση στην εργασία, να μάθουν πώς να γίνουν αυτοαπασχολούμενες και επιχειρηματίες τους για να είναι βιώσιμη η δραστηριότητά τους, κ.λπ..

Μέτρο 6. Απασχόληση και Επιχειρηματικότητα

- ***Δράση 6.1.: Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών για την προώθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας και της επιχειρηματικότητας των μεταναστριών.***

Οι μετανάστριες, λόγω της κατάστασής τους που είναι ιδιαίτερα ευπαθής, χρειάζονται μια σειρά πόρων που να γνωρίζουν, να κατανοούν και που να τους παρέχουν πληροφορίες για την πραγματικότητα στην οποία ζουν, προκειμένου να καθιερώσουν εξατομικευμένες διαδρομές που να υποστηρίξουν την ένταξη στην αγορά εργασίας ή την επιχειρηματικότητα αυτής της ομάδας. Η πρόταση εξειδικευμένων υπηρεσιών για την κάλυψη των αναγκών των μεταναστριών στο χώρο εργασίας καθορίζεται από όλες τις καταστάσεις εργασιακών διακρίσεων που υφίστανται επειδή είναι γυναίκες, μετανάστριες και έχουν βιώσει μεταναστευτικές πραγματικότητες και διαδικασίες που τις καθιστούν ευάλωτες στην αγορά εργασίας (έλλειψη προστασίας, χαμηλός μισθός, εργασία και σεξουαλική κακοποίηση, μερικές φορές παραμονή υπό παράτυπες συνθήκες, κ.λπ.). Είναι σημαντικό να επισημανθεί η ανάγκη να ληφθεί υπόψη η κατάσταση των μεταναστριών που έρχονται μόνες τους με εξαρτημένα από αυτές ανήλικα παιδιά, καθώς αυτό καθιστά την είσοδό τους στην αγορά εργασίας ακόμη δυσκολότερη.

Παραδείγματος χάρη, στην περίπτωση των γυναικών με εξαρτημένα από αυτές ανήλικα παιδιά κάτω των 3 ετών, είναι απαραίτητο να διευκολυνθεί η πρόσβασή τους στους παιδικούς σταθμούς, μέσω αναφοράς κινδύνου από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δημοτικών Συμβουλίων, ώστε να έχουν χρόνο να μάθουν τη γλώσσα ή να εκπαιδευτούν.

- ***Δράση 6.2.: Βελτίωση των διαδικασιών ενημέρωσης, συμβουλευτικής, υποστήριξης και συνοδείας.***

Παράλληλα με την εκπαίδευση, είναι σημαντικό οι μετανάστριες να έχουν στη διάθεσή τους μια σειρά πόρων για να λάβουν πληροφορίες, συμβουλές και υποστήριξη στον χώρο εργασίας. Δημιουργία διαύλων επικοινωνίας, δικτύων πληροφόρησης, καθιέρωση οδών διάδοσης εμπειριών, συναντήσεων, με σκοπό την προώθηση της απασχολησιμότητας των μεταναστριών και την παραγωγή δημιουργικών ιδεών για αυτοαπασχόληση και επιχειρηματικότητα. Σε σχέση με την επιχειρηματικότητα, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι για να αναπτυχθούν οι επιχειρηματικές ιδέες που μπορεί να προκύψουν, είναι απαραίτητο να συνοδεύονται συνεχώς οι μετανάστριες, ώστε να μπορούν να καθοδηγούνται, να λαμβάνουν συμβουλές και να αναζητούν λύσεις στις καταστάσεις στις οποίες μπορεί να βρεθούν κατά την

άσκηση της δραστηριότητάς τους. Για αυτό μπορείτε να βασιστείτε σε άλλους φορείς όπως Πανεπιστήμια, Εμπορικά Επιμελητήρια, Ενώσεις Μεταναστριών κ.λπ.

- ο **Δράση 6.3.: Καθιέρωση διαδικασιών συντονισμού μεταξύ κοινωνικών φορέων, ενώσεων μεταναστών και της αρμόδιας δημόσιας διοίκησης στον τομέα της εργασίας.**

Μερικές φορές αναπτύσσονται μεμονωμένα προγράμματα και δράσεις που θα είχαν καλύτερα αποτελέσματα εάν βελτιστοποιηθούν οι πόροι μέσω του συντονισμού μεταξύ Δημοσίων Διοικήσεων, Κοινωνικών Φορέων και Ενώσεων Μεταναστριών. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό να βελτιωθούν οι δίαυλοι επικοινωνίας, ώστε οι πληροφορίες να ρέουν και να υπάρχει συνεχής ανταλλαγή αναγκών, αιτημάτων και δράσεων στον εργασιακό χώρο.

Μέτρο 7. Κοινωνικές υπηρεσίες και κοινωνικοί φορείς.

- ο **Δράση 7.1.: Προώθηση Διαπολιτισμικής Διαμεσολάβησης στις Κοινωνικές Υπηρεσίες και τους Κοινωνικούς Φορείς.**

Η Διαπολιτισμική Διαμεσολάβηση είναι μια ουσιαστική διαδικασία για τη σχέση μεταξύ των οικογενειών των μεταναστών, των κοινωνικών υπηρεσιών και της κοινότητας, προκειμένου να υποστηριχθούν οι διαδικασίες συμμετοχής και κοινωνικής ένταξης. Για το λόγο αυτό θεωρούμε απαραίτητη την ύπαρξη προγραμμάτων Διαπολιτισμικής Διαμεσολάβησης στις Κοινωνικές υπηρεσίες και τους κοινωνικούς φορείς.

Είναι σημαντικό να ξεκινήσουμε από το γεγονός ότι η Διαμεσολάβηση είναι ένα πρόγραμμα πρόληψης συγκρούσεων και προώθησης της συμμετοχής των πολιτών σε πολυπολιτισμικούς χώρους, με την ανάπτυξη προτάσεων για διαπολιτισμικές επαφές. Είναι ένας πόρος που αποτελείται από επαγγελματίες διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης καταρτισμένους στην πολιτισμική πολυμορφία και με γνώσεις τεχνικών και διαδικασιών διαμεσολάβησης.

- ο **Δράση 7.2.: Βελτίωση του συντονισμού μεταξύ δημόσιων φορέων, κοινωνικών φορέων και ενώσεων μεταναστών.**

Όπως έχουμε επισημάνει, θεωρούμε καθοριστικό τον συντονισμό μεταξύ όλων των φορέων που εμπλέκονται στην κοινωνική ένταξη των μεταναστριών. Είναι σημαντικό να ενοποιηθούν τόσο οι οριζόντιες όσο και οι κάθετες δομές και δίαυλοι επικοινωνίας σε δημοτικό επίπεδο, ώστε οι ροές πληροφοριών και όλες οι δράσεις που πραγματοποιούνται να έχουν μεγαλύτερη υποστήριξη και μεγαλύτερη επιρροή στον πληθυσμό-στόχο.

- ο **Δράση 7.3.: Ενίσχυση των πόρων και των υπηρεσιών των κοινωνικών φορέων μέσω ενός συστήματος οικονομικής υποστήριξης που να διασφαλίζει τη συνέχεια των προσφερόμενων πόρων, υπηρεσιών και προγραμμάτων.**

Ένα από τα θέματα που αναφέρουν περισσότερο οι κοινωνικοί φορείς είναι η έλλειψη συνέχειας των υπηρεσιών και πόρων λόγω έλλειψης χρηματοδότησης, καθώς οι πόροι τους εξαρτώνται από τη Δημόσια Διοίκηση και τα προγράμματα και οι δράσεις τους αναπτύσσονται με βάση την ετήσια χρηματοδότηση που λαμβάνουν. Προτείνεται ένα σύστημα ενοποίησης για εκείνα τα προγράμματα και τις υπηρεσίες που

έχουν την επιθυμητή επίδραση και ευνοούν την ένταξη των μεταναστριών, καθώς και τη συνέχεια του ανθρώπινου δυναμικού που διαχειρίζεται τις εν λόγω υπηρεσίες.

Μέτρο 8. Προώθηση μεγαλύτερης συμμετοχής των μεταναστριών στην κοινωνία των πολιτών και στην πολιτική ζωή μέσω διαφόρων μηχανισμών ενεργής συμμετοχής.

- **Δράση 8.1.: Δημιουργία φόρουμ για τη συμμετοχή στην κοινωνία των πολιτών και πολιτικές για τις μετανάστριες.**

που συμβάλλουν στον καθορισμό και την εξάλειψη των πατριαρχικών και δομικών φραγμών που υπάρχουν στην κοινωνία και που περιορίζουν την κοινωνική, πολιτική και κοινοτική συμμετοχή των μεταναστριών, έτσι ώστε αυτή η ομάδα να μπορεί να συμμετέχει ενεργά στον κοινωνικό διάλογο των κοινωνικών πολιτικών και της μετανάστευσης και στη δημιουργία πολιτικής ατζέντας.

Αυτά τα φόρουμ επιδιώκουν τη συμμετοχή επαγγελματιών και κοινωνικών παραγόντων που εργάζονται στον τομέα της παρέμβασης με μετανάστριες, αλλά απευθύνονται με έναν πολύ ιδιαίτερο τρόπο στις μετανάστριες μέσω των Ενώσεων Μεταναστριών, των οποίων ο ρόλος είναι ουσιαστικός στο σχεδιασμό πολιτικών που ευνοούν τις συμμετοχή των πολιτών στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον.

- **Δράση 8.2.: Ενίσχυση των Γυναικείων Οργανώσεων.**

Η ένωση μεταναστριών είναι ένα ουσιαστικό εργαλείο για την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών και τη συμμετοχή στην πολιτική ζωή, ενώ βοηθά στην εξάλειψη της κοινωνικής απομόνωσης και της μοναξιάς και της μεταναστευτικής θλίψης που μπορεί να βιώσουν πολλές από αυτές τις γυναίκες. Είναι ένας χώρος αλληλεγγύης, συλλογικής διαμεσολάβησης και διαπραγμάτευσης, κοινής οικοδόμησης. Πρόκειται για ένα εργαλείο που εξυπηρετεί ώστε να μπορούν να μεταφέρουν τις ανάγκες και τις αξιώσεις τους στην κοινωνία και στους δημόσιους φορείς. Είναι σημαντικό να προωθηθούν και να ενισχυθούν οι Ενώσεις Μεταναστριών μέσω των Φόρουμ και να δημιουργηθούν διάυλοι επικοινωνίας μεταξύ των ίδιων των Οργανώσεων και μεταξύ των Οργανώσεων και των δημόσιων και κοινωνικών φορέων.

- **Δράση 8.3.: Ανάπτυξη διαπολιτισμικών χώρων με σκοπό τις ανταλλαγές και τη διασύνδεση.**

Για να υπάρξει κοινωνική συνοχή, είναι απαραίτητη η διασύνδεση και για αυτό είναι σημαντικό να διαμορφωθούν πολυπολιτισμικοί χώροι που ευνοούν την ανταλλαγή και την επικοινωνία. Η χάραξη πολιτικών που καταπολεμούν τον χωροταξικό διαχωρισμό σημαίνει αναζήτηση λύσεων και εναλλακτικών που ευνοούν μια οργάνωση πόλης που ξεφεύγει από την «γκετοποίηση» των γειτονιών στους δήμους. Η κατασκευή των χώρων πρέπει να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα πολιτιστική πολυμορφία και τον τρόπο διαμόρφωσης των κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των πολιτών αυτού του περιβάλλοντος, προκειμένου να δημιουργηθεί ένας συνεκτικός κοινωνικός ιστός. Η κατασκευή διαπολιτισμικών πόλεων έχει ως στόχο να εκμεταλλευτεί την πολυμορφία και να προωθήσει την αλληλεπίδραση όλων των ανθρώπων που την κατοικούν, και γι' αυτό πρέπει να συμμετέχουν όλοι οι δημόσιοι και κοινωνικοί οργανισμοί και φορείς στέγασης.

Μέτρο 9. Ενδυνάμωση και Φύλο. Έμφυλη βία.

- **Δράση 9.1.: Εκπαίδευση σχετικά με θέματα φύλου για επαγγελματίες από δημόσιους και κοινωνικούς φορείς που εμπλέκονται με το ζήτημα της μετανάστευσης των γυναικών.**

Όπως αναφέρεται σε διάφορους κανονισμούς σε διεθνές, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, είναι σημαντικό όλοι οι τομείς να εργάζονται για την αποτελεσματική ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και οι εμπλεκόμενοι επαγγελματίες από αυτούς τους τομείς πρέπει να περιλαμβάνουν την αντίληψη του φύλου σε όλες τις δραστηριότητές τους. Και στην περίπτωση ενασχόλησης με το ζήτημα της μετανάστευσης των γυναικών, η αντίληψη του φύλου είναι απαραίτητη για να βοηθήσει τους επαγγελματίες να εντοπίσουν τυχόν μεροληπτική συμπεριφορά και διακρίσεις λόγω φύλου, να τους κάνει να κατανοήσουν τα εμπόδια της πατριαρχικής κοινωνίας και να αναπτύξουν μια σειρά από δεξιότητες που τους βοηθούν να παρεμβαίνουν στο ζήτημα της γυναικείας μετανάστευσης από τη διάσταση του φύλου. Διαφορετικά, πολλές από τις ενέργειές τους μπορεί να συνεχίσουν να ευνοούν τις ανισότητες των φύλων που υφίσταται αυτή η ομάδα.

- **Δράση 9.2.: Εκπαίδευση στην πολιτιστική πολυμορφία για επαγγελματίες από δημόσιους και κοινωνικούς φορείς που εργάζονται κατά της έμφυλης βίας.**

Όπως και στην περίπτωση της εκπαίδευσης για το φύλο, απαιτείται επίσης ειδική εκπαίδευση για να παρέμβουν σε πολυπολιτισμικά πλαίσια και οι επαγγελματίες από τη δημόσια διοίκηση και τους κοινωνικούς φορείς που εργάζονται για την ισότητα των γυναικών και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας πρέπει να έχουν λάβει εκπαίδευση στις διαπολιτισμικές δεξιότητες, για να μπορούν να παρέμβουν λαμβάνοντας υπόψη την πολιτισμική διαφορετικότητα κάθε γυναίκας που εξυπηρετούν, αποφεύγοντας να υιοθετήσουν στερεότυπα, προκαταλήψεις, ξενοφοβία και ρατσιστικές συμπεριφορές.

- **Δράση 9.3.: Εκπαίδευση για το φύλο που απευθύνεται σε Συλλόγους Μεταναστριών.**

Οι Οργανώσεις Μεταναστριών είναι εργαλεία που βρίσκονται κοντά στις γυναίκες, που γνωρίζουν τις ανάγκες τους, τα αιτήματά τους και την πραγματικότητα που ζουν. Ωστόσο, μερικές φορές βρίσκονται χωρίς εργαλεία ή χωρίς γνώσεις σχετικά με τις υπηρεσίες, τους πόρους και τα δικαιώματα που έχουν, ή με το τι να κάνουν αν συναντήσουν περιπτώσεις μεταναστριών που είναι θύματα εμπορίας για εργασιακή ή σεξουαλική εκμετάλλευση ή θύματα έμφυλης βίας. Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να καταρτιστεί ένα σχέδιο εκπαίδευσης που θα απευθύνεται στις Οργανώσεις Μεταναστριών για να τις βοηθήσει να καθοδηγήσουν και να συμβουλευθούν τις γυναίκες που είναι μέλη αυτών των ενώσεων. Στη συνέχεια, αυτή η κατάρτιση συμβάλλει στη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

- **Δράση 9.4.: Ένταξη της πολιτιστικής πολυμορφίας στους οδηγούς κατά της έμφυλης βίας και οι οποίοι ευνοούν την προσβασιμότητα.**

Ένα σημαντικό στοιχείο για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου και της έμφυλης βίας είναι η ενσωμάτωση της πολιτιστικής πολυμορφίας στους οδηγούς που συντάσσουν δημόσιοι και κοινωνικοί φορείς. Πολλοί από αυτούς τους οδηγούς στη γραπτή και οπτική τους επικοινωνία δεν λαμβάνουν υπόψη την διαφορετικότητα των γυναικών και ιδιαίτερα των μεταναστριών, και στο παραπάνω υλικό θα πρέπει

να ενσωματωθούν στοιχεία που να είναι αντιπροσωπευτικά αυτών. Με τον ίδιο τρόπο, είναι σημαντικό να καταβληθεί προσπάθεια για να γίνει αυτό το υλικό προσβάσιμο: να μεταφραστεί σε διαφορετικές γλώσσες, σε κατανοητή γλώσσα, να συμπεριληφθούν πολιτιστικά πρότυπα, να παρέχεται πρόσβαση στο διαδίκτυο, να διανέμεται σε χώρους κοντά σε αυτές τις γυναίκες: συλλόγους, σχολεία, δημοτικά κέντρα, αγορές, καταστήματα κ.λπ.

ο **Δράση 9.5.: Ενημερωτικές εκστρατείες και ειδικό υλικό για μετανάστριες.**

Συγκεκριμένα, δεδομένης της πραγματικότητας των μεταναστριών που εξαρτάται από τη διοικητική τους κατάσταση ως προς το αν έχουν θεώρηση διαμονής ή άδεια παραμονής, είναι σημαντικό να σχεδιαστεί μια ενημερωτική εκστρατεία κατά των διακρίσεων λόγω φύλου και εργασίας με αντικείμενο τις μετανάστριες που θα καταπολεμά και την έμφυλη βία. Για την ανάπτυξη αυτών των εκστρατειών, μπορούν να συνεργαστούν Οργανώσεις Μεταναστριών καθώς και εταιρείες και οι εκστρατείες μπορούν να αναπτυχθούν στο άμεσο περιβάλλον αυτών των γυναικών. Διαθέτουν ειδικό υλικό που καθοδηγεί και προσανατολίζει τις μετανάστριες σε θέματα που αφορούν το δικαίωμα διαμονής, τα εργασιακά δικαιώματα, τη στέγαση, την εκπαίδευση και το σχολείο, το σύστημα υγείας και το δικαίωμα στην υγεία, τη συμμετοχή πολιτών και οργανώσεων, τις διακρίσεις λόγω φύλου και την έμφυλη βία κ.λπ. συμβάλλουν στην παροχή ασφάλειας στις μετανάστριες και στη συνειδητοποίηση των νομικών ζητημάτων.

1.3. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των προτεινόμενων μέτρων.

Τομέας 1 - Ανάγκες και επιτυχημένες παρεμβάσεις ένταξης των μεταναστριών					
Μέτρο 4.	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ (εάν είναι δυνατόν)
ΜΕΤΡΟ 1.	<i>Δράση 1.1.</i>	Αίτηση για πιστοποιητικό απογραφής	Αριθμός πιστοποιητικών απογραφής που ζητήθηκαν από μετανάστριες	Αρ. που ζητήθηκε	Συμβούλια
		Πιστοποιητικό απογραφής	Αριθμός πιστοποιητικών απογραφής που χορηγήθηκαν σε μετανάστριες	Αρ. πιστοποιητικών που ζητήθηκε/Αρ. πιστοποιητικών που χορηγήθηκαν	Συμβούλια
		Ενημερωτικές εκστρατείες για το πιστοποιητικό απογραφής	διεξαγωγή 2 εκστρατειών ανά έτος	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Συμβούλια και κοινωνικοί φορείς
	<i>Δράση 1.2.</i>	Πρωτόκολλο συνοδείας	Ύπαρξη πρωτοκόλλου	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κοινωνικοί φορείς
		Διάρκεια της συνοδείας	Διάρκεια των εξατομικευμένων δρομολογίων συνοδείας	Περισσότερο από 6 μήνες	Κοινωνικοί φορείς
	<i>Δράση 1.3.</i>	Πρωτόκολλο πληροφοριών και νομικός προσανατολισμός	Ύπαρξη πρωτοκόλλου	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Συμβούλια και κοινωνικοί φορείς
		Υπηρεσίες καθοδήγησης και ενημέρωσης για μετανάστριες	Ύπαρξη της υπηρεσίας	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Συμβούλια και κοινωνικοί φορείς
	Ενημερωτικές εκστρατείες για νομική καθοδήγηση	διεξαγωγή 2 εκστρατειών ανά έτος	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Συμβούλια και κοινωνικοί φορείς	
ΜΕΤΡΟ 2.	<i>Δράση 2.1.</i>	Αιτήματα που υποβλήθηκαν	Αριθμός αιτημάτων για τακτοποίηση της διοικητικής κατάστασης που υποβλήθηκαν	Αριθμός καταγεγραμμένων αιτημάτων	Δημόσια διοίκηση
		Χρόνος ανταπόκρισης	Χρόνο που πέρασε από την έναρξη της διαδικασίας έως την επίλυσή της	25% μείωση των χρόνων ανταπόκρισης	Δημόσια διοίκηση
		Διαθεσιμότητα πληροφοριών και αιτήσεις σε διάφορες γλώσσες	Δημόσια ενημέρωση για τις διαδικασίες και τις αιτήσεις διαθέσιμη σε διάφορες γλώσσες	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση
	<i>Δράση 2.2.</i>	Υπηρεσία διερμηνείας	Ύπαρξη Υπηρεσίας Διερμηνείας στην διοίκηση της διοικητικής διαδικασίας	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση
	<i>Δράση 2.3.</i>	Ενημερωτικές εκστρατείες για τις διαδικασίες αναγνώρισης πτυχίων	διεξαγωγή 2 εκστρατειών ανά έτος	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
		Οι διαδικασίες και οι αιτήσεις να είναι μεταφρασμένες σε διάφορες γλώσσες	Δημόσια ενημέρωση για τις διαδικασίες αναγνώρισης προσόντων σε διάφορες γλώσσες	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

		Χρόνος ανταπόκρισης	Χρόνο που πέρασε από την έναρξη της διαδικασίας έως την επίλυσή της	25% μείωση των χρόνων ανταπόκρισης	Δημόσια διοίκηση
	Δράση 2.4.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια διοίκηση
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια διοίκηση
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια διοίκηση
ΜΕΤΡΟ 3.	Δράση 3.1.	Πρόγραμμα/Σχέδιο δράσης	Ανάπτυξη ενός Σχεδίου Δράσης σε ευαίσθητους τομείς λόγω των μεταναστευτικών πιέσεων	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση
	Δράση 3.2.	Ποσοτώσεις για την αγορά ή ενοικίαση επίσημα προστατευμένης στέγης	Ύπαρξη ποσοστού μεταναστών στην προσφορά επίσημα προστατευμένης στέγης, ιδιαίτερα για μετανάστριες μόνες ή συνοδευόμενες από ανηλίκους	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση
	Δράση 3.3.	Υπηρεσία διαχείρισης ενοικίασης για μετανάστες, ιδιαίτερα μετανάστριες μόνες ή συνοδευόμενες από ανηλίκους	Δημιουργία υπηρεσίας για τη διαχείριση των ενοικιαζόμενων οικημάτων και την παρακολούθησή τους	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση
	Δράση 3.4.	Πολεοδομικά σχέδια που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου και την διαπολιτισμική διάσταση	Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και της διαπολιτισμικής διάστασης στα πολεοδομικά σχέδια των δημοτικών συμβουλίων	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση
Μέτρο 4	Δράση 4.1.	Ενημερωτικές εκστρατείες για τα δικαιώματα των μεταναστριών στην υγεία και το σύστημα υγείας	2 ενημερωτικές εκστρατείες ανά έτος	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της υγείας και κοινωνικοί φορείς
		Ενημερωτικές αφίσες και φυλλάδια μεταφρασμένα σε διάφορες γλώσσες σε κέντρα υγείας και φορείς	Ύπαρξη μεταφρασμένων αφισών και φυλλαδίων	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της υγείας και κοινωνικοί φορείς
		Ενημερωτικές συζητήσεις με οργανώσεις μεταναστριών	Τουλάχιστον 1 ενημερωτική ομιλία σε κάθε σύλλογο μεταναστριών σε δημοτικό επίπεδο	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της υγείας και Ενώσεις Μεταναστριών
	Δράση 4.2.	Πρωτόκολλο υγειονομικής περίθαλψης μεταναστριών για επαγγελματίες υγείας	Σύνταξη και διάδοση του πρωτοκόλλου	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της υγείας
		Επανεξέταση της γλωσσικής και της λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης για μετανάστριες	Μη σεξιστική και διαπολιτισμική επικοινωνία	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της υγείας
	Δράση 4.3.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της υγείας
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της υγείας
Δείκτης ικανοποίησης		Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της υγείας	
ΜΕΤΡΟ 5.	Δράση 5.1.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Κοινωνικοί φορείς

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Κοινωνικοί φορείς	
	Δράση 5.2.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Κοινωνικοί φορείς	
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Κοινωνικοί φορείς	
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Κοινωνικοί φορείς	
	Δράση 5.3.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
	Δράση 5.4.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια Διοίκηση, Κοινωνικοί Φορείς και Εταιρείες	
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση, Κοινωνικοί Φορείς και Εταιρείες	
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση, Κοινωνικοί Φορείς και Εταιρείες	
	Μέτρο 6	Δράση 6.1.	Εξειδικευμένες υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού και επιχειρηματικότητας για μετανάστριες	Ύπαρξη της υπηρεσίας σε δημόσιους φορείς και κοινωνικούς φορείς σε δημοτικό επίπεδο	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
		Δράση 6.2.	Ενημερωτικές εκστρατείες με στόχο τις μετανάστριες για τα εργασιακά δικαιώματα και την επιχειρηματικότητα	2 ενημερωτικές εκστρατείες ετησίως για τα εργασιακά δικαιώματα και την επιχειρηματικότητα	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κοινωνικοί Φορείς και Δημόσια Διοίκηση
Ενημερωτικές αφίσες και φυλλάδια μεταφρασμένα σε διάφορες γλώσσες			Μεταφρασμένες αφίσες και φυλλάδια	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κοινωνικοί Φορείς και Δημόσια Διοίκηση	
Συνομιλίες με Συλλόγους Μεταναστριών για την εύρεση εργασίας και την επιχειρηματικότητα			Τουλάχιστον 1 ενημερωτική ομιλία σε κάθε σύλλογο μεταναστριών σε δημοτικό επίπεδο	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κοινωνικοί Φορείς και Δημόσια Διοίκηση	
Δράση 6.3.		Συντονιστικές συναντήσεις	Αριθμός συντονιστικών συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Δημόσιων Φορέων, Κοινωνικών Φορέων και Ενώσεων Μεταναστριών για την εύρεση εργασίας και την επιχειρηματικότητα	Τουλάχιστον 3 συναντήσεις ετησίως	Δημόσια διοίκηση, Κοινωνικοί φορείς και Ενώσεις Μεταναστριών	

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

		Πρακτικά και Συμφωνίες	Δημοσίευση των πρακτικών και των συμφωνιών που συνάφθηκαν στις συντονιστικές συνεδριάσεις όπου αντικατοπτρίζονται οι δράσεις που έχουν καθοριστεί για τη βελτίωση της εργασίας των μεταναστριών	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια Διοίκηση, Κοινωνικοί φορείς και Ενώσεις Μεταναστριών
ΜΕΤΡΟ 7	Δράση 7.1.	Επαγγελματίες με εκπαίδευση στη Διαπολιτισμική Διαμεσολάβηση	Τουλάχιστον 1 επαγγελματίας με εκπαίδευση στη Διαπολιτισμική Διαμεσολάβηση στις Κοινωνικές Υπηρεσίες και σε Κοινωνικούς Φορείς που εξυπηρετούν μετανάστριες	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
	Δράση 7.2.	Συντονιστικές συναντήσεις	Αριθμός συντονιστικών συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Δημόσιων Φορέων, Κοινωνικών Φορέων και Ενώσεων Μεταναστριών	Τουλάχιστον 3 συναντήσεις ετησίως	Δημόσια Διοίκηση, Κοινωνικοί φορείς και Ενώσεις Μεταναστριών
		Πρακτικά και Συμφωνίες	Δημοσίευση των πρακτικών και των συμφωνιών που συνάφθηκαν στις συντονιστικές συνεδριάσεις όπου αντικατοπτρίζονται οι δράσεις που έχουν καθοριστεί για τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ φορέων	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια Διοίκηση, Κοινωνικοί φορείς και Ενώσεις Μεταναστριών
	Δράση 7.3.	Πάγιο κονδύλι του προϋπολογισμού από τη δημόσια διοίκηση για τη συντήρηση κοινωνικών φορέων	Θέσπιση ελάχιστου προϋπολογισμού για τη συντήρηση κοινωνικών φορέων	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση
ΜΕΤΡΟ 8	Δράση 8.1.	Ανάπτυξη φόρουμ για τη συμμετοχή των Μεταναστριών ως Πολίτες	Διοργάνωση Φόρουμ σε συντονισμό με συλλόγους μεταναστριών, δημόσιους φορείς και κοινωνικούς φορείς	Τουλάχιστον 2 φόρουμ ετησίως	Δημόσια διοίκηση
	Δράση 8.2.	Πάγιο κονδύλι του προϋπολογισμού από τη δημόσια διοίκηση για τη συντήρηση οργανώσεων μεταναστριών	Θέσπιση ελάχιστου προϋπολογισμού για τη συντήρηση οργανώσεων μεταναστριών	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση
	Δράση 8.3.	Διαπολιτισμικές συναντήσεις	Εορτασμός Διαπολιτισμικών Συναντήσεων	Τουλάχιστον 3 δραστηριότητες ετησίως σε διαπολιτισμικές συναντήσεις	Δημόσια Διοίκηση, Κοινωνικοί φορείς και Ενώσεις Μεταναστριών
ΜΕΤΡΟ 9	Δράση 9.1.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
	Δράση 9.2.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

	Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
Δράση 9.3.	Προγραμματισμένες δράσεις παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
	Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
	Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
Δράση 9.4.	Οδηγοί κατά της έμφυλης βίας με διαπολιτισμική διάσταση	Αναθεώρηση και δημοσίευση των Οδηγών κατά της έμφυλης βίας δίνοντάς τους μια διαπολιτισμική προοπτική, συμπεριλαμβανομένης της πολιτισμικής διάστασης	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς
Δράση 9.5.	Ενημερωτικές εκστρατείες και Ειδικό Υλικό που απευθύνονται σε μετανάστριες σχετικά με τη γυναικεία ενδυνάμωση και την έμφυλη βία	2 ενημερωτικές εκστρατείες ανά έτος και διάδοση συγκεκριμένου Υλικού	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια διοίκηση και Κοινωνικοί φορείς

**VOICES OF
IMMIGRANT
WOMEN**

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

ΤΟΜΕΑΣ 2

ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΩΝ

**Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union**

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

2.1. Εισαγωγή ή αιτιολόγηση.

Οι συστάσεις που προτείνονται για την προώθηση της ευαισθητοποίησης των πανεπιστημιακών φοιτητών και της αστικής και κοινωνικής ευθύνης απέναντι στον τομέα ένταξης των μεταναστριών στηρίζονται στα αποτελέσματα που προέκυψαν από το σύνολο των συνεντεύξεων που διεξήχθησαν με μετανάστριες από όλους τους εταίρους του προγράμματος *Voices of Immigrant Women*. Λαμβάνουν επίσης υπόψη τα περιεχόμενα και τις προσεγγίσεις των ενοτήτων που προτείνονται στο πακέτο ηλεκτρονικής μάθησης τα οποία τονίζουν τα προβλήματα της μεταναστευτικής διαδικασίας από την διάσταση του φύλου. Από διεθνική άποψη, το σύνολο των συστάσεων έχει ως στόχο να ενισχύσει τα μέσα που ρυθμίζουν τη μετανάστευση και να επιβεβαιώσει συγκεκριμένες ανάγκες που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη διαδικασία της ευαισθητοποίησης των φοιτητών και της αστικής και κοινωνικής ευθύνης για την ένταξη των μεταναστριών.

Η διαπολιτισμική διαμεσολάβηση σε πολλούς τομείς (π.χ. εκπαίδευση, αναζήτηση εργασίας, υγειονομική περίθαλψη, πρόνοια, νομικά ζητήματα, στέγαση, πολιτισμός και συνύπαρξη) επιτρέπει στους ανθρώπους να συμμετέχουν στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης και να εκφράζονται. Ο ρόλος των διαμεσολαβητών είναι να διευκολύνουν την επικοινωνία και να αντιληφθούν οι μετανάστες τον ρόλο που μπορούν να παίξουν στην επικοινωνία με τον επαγγελματία. Η συνειδητοποίηση της συμμετοχής στα κοινά και της κοινωνικής ευθύνης μπορεί να βοηθήσει τις μετανάστριες να εγκατασταθούν στη χώρα, να αποκτήσουν δικαιώματα στο πλαίσιο δημοκρατικών μέσων έκφρασης Με βάση τους Δείκτες Πολιτικών MIPEX (Solano&Huddleston, 2020)³ Η συμμετοχή των πολιτών είναι ο πιο αδύναμος τομέας της πολιτικής ένταξης (25/100). Η πλειονότητα των μεταναστριών έχει περιορισμένες προοπτικές να συμμετέχουν στις πολιτικές που τις επηρεάζουν. Έχουν περιορισμένα δικαιώματα ψήφου σε τοπικό επίπεδο σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ. Δεν λαμβάνουν πάντα υποστήριξη από συμβουλευτικά όργανα σε τοπικό επίπεδο ή από οργανώσεις/ενώσεις της κοινότητας μεταναστών (Fouskas, 2021). Οι ευκαιρίες τους για ενσωμάτωση διαφέρουν πάρα πολύ μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από το πρόγραμμα *Voices of Immigrant Women*, μέσω της Χαρτογράφησης Περιπτώσιολογικών Μελετών και των περιεχομένων του πακέτου ηλεκτρονικής μάθησης, δείχνουν ότι οι γυναίκες αντιμετωπίζουν πολλαπλά εμπόδια στον τομέα της ένταξης, τα οποία δημιουργούν, κατά συνέπεια, πολλαπλές δυσκολίες. Συνεπώς, είναι ζωτικής σημασίας η διασφάλιση της διαθεσιμότητας βασικών υπηρεσιών για τις μετανάστριες (UN Women, 2021).

Επομένως, πρέπει να δοθεί έμφαση στην ένταξή τους. Η δυναμική που προσδιορίστηκε από το πρόγραμμα *Voices of Immigrant Women* είχε ως αποτέλεσμα τον εντοπισμό της ανάγκης για ευαισθητοποίηση και την αστική και κοινωνική ευθύνη που περιλαμβάνει τη δημιουργία μοχλών ένταξης για τις μετανάστριες. Το πλαίσιο των συστάσεων έχει σχεδιαστεί για παρέμβαση σε εννέα (9) άξονες προτεραιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, το οποίο θα ακολουθήσουν μέτρα και δράσεις που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένα μέτρα ένταξης με βάση τη διάσταση του φύλου και τα οποία στοχεύουν στην αστική και κοινωνική ευθύνη για την ένταξη των μεταναστριών.

³ Ο δείκτης MIPEX είναι ένα ολοκληρωμένο, αξιόπιστο εργαλείο σύγκρισης πολιτικών ένταξης σε όλη την Ευρώπη και τον κόσμο. <https://www.mipex.eu>

ΑΞΟΝΑΣ I - ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ: ΠΡΟΦΙΛ, ΚΙΝΗΤΡΑ, ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ, ΕΥΑΛΩΤΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΑΝΩΝ, ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ, ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΦΙΞΗΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΖΩΕΣ ΤΟΥΣ ΚΛΠ.:

Στόχος αυτού του άξονα είναι η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα διάφορα μέσα, λόγους και μοτίβα μετανάστευσης από την διάσταση του φύλου. Στόχος του είναι 1) να δοθεί έμφαση στους φορείς και τις διαφορές των μεταναστριών προκειμένου να σπάσει το στερεότυπο της παθητικής θυματοποίησης (Biligha Tolane 2017) 2) να ληφθούν υπόψη οι πόροι, οι γνώσεις και η προσωπική μαχητικότητα που έχουν αναπτύξει οι μετανάστριες μέχρι σήμερα, 3) να γίνει κατανοητή η βία και τα τραύματα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες μέσω μιας παγκοσμιοποιημένης κατανόησης που ρίχνει φως στα παγκοσμιοποιημένα προβλήματα της καπιταλιστικής/πατριαρχικής/αποικιακής εκμετάλλευσης. 4) να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι ανάγκες και οι προσδοκίες των μεταναστριών στην κοινωνία υποδοχής τους.

ΑΞΟΝΑΣ II - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ:

Ο πρώτος στόχος αυτού του άξονα είναι να δοθεί έμφαση στο παράδοξο μεταξύ 1) αφενός: της ανάγκης για εργατικό δυναμικό μεταναστριών στην αγορά εργασίας, στον τρόπο με τον οποίο οι μετανάστριες τείνουν να επαινούνται από τους εργοδότες τους για τη σκληρή δουλειά τους. 2) και από την άλλη πλευρά, τα διοικητικά εμπόδια που εμποδίζουν τις μετανάστριες να έχουν πρόσβαση στην ασφάλεια δικαίου και την κρατική καταστολή που αντιμετωπίζουν επειδή δεν μπορούν να τακτοποιήσουν τα έγγραφά τους, γεγονός που τις εκθέτει σε κίνδυνο απέλασης.

Ο δεύτερος στόχος είναι να δοθεί έμφαση στην παράδοξη κατάσταση που αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες: 1) ενθαρρύνονται να ενσωματωθούν μέσω της επιχειρηματικότητας και δημιουργώντας τη δική τους επιχείρηση, ενώ 2) στερούνται κοινωνικής υποστήριξης για να ξεπεράσουν οικονομικά/διοικητικά εμπόδια που εμπλέκονται στη διαδικασία δημιουργίας της δικής τους επιχείρησης. Η έλλειψη κρατικής υποστήριξης έχει ως αποτέλεσμα τον εγκλωβισμό των μεταναστριών σε σχέσεις εξάρτησης με κοινότητες που τις δέχονται και όπου εδραιώνονται πρακτικές εκμετάλλευσης.

ΑΞΟΝΑΣ III - ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ, ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥΣ. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ:

Αυτός ο άξονας έχει ως στόχο να τονίσει το χάσμα μεταξύ των νόμιμων δικαιωμάτων που θεωρητικά έχουν οι μετανάστριες και της πολύ διαφορετικής πραγματικότητας. Δημιουργεί προβληματισμό ως προς 1) την ευθύνη του κράτους να μην παρέχει στις μετανάστριες πρόσβαση στα νόμιμα δικαιώματά τους. 2) το πώς οι μετανάστριες τείνουν να επιβιώνουν στην κοινωνία υποδοχής μέσω της εκμετάλλευσης. Η σημασία της στιγμής της πρώτης υποδοχής είναι ζωτική για 1) την ενημέρωση των γυναικών για την πρόσβαση, την υπεράσπιση και την προστασία των δικαιωμάτων τους, 2) την ενσωμάτωσή τους σε νέα κοινωνικά δίκτυα. 3) να τις βοηθήσει να ξεφύγουν από κλειστά και γκρίζα παράνομα δίκτυα.

ΑΞΟΝΑΣ IV - ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ:

Οι στόχοι αυτού του άξονα περιλαμβάνουν τον ορισμό της πολιτισμικής διαμεσολάβησης, τονίζουν τις κύριες δυσκολίες στη διαδικασία ένταξης και την κατανόηση του ρόλου του διαμεσολαβητή να βοηθά και να ενισχύει τις μετανάστριες, να ανιχνεύει τι δεν πάει καλά και να το αναφέρει. Η έλλειψη διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης συντηρεί την άγνοια των δικαιωμάτων από την πλευρά των μεταναστριών και χωρίς

διαπολιτισμική αποτελεσματικότητα και εκπροσώπηση δεν μπορεί να τους παρασχεθεί η κατάλληλη συμβουλευτική υποστήριξη (Theodosiou, and Aspioti, 2016; Erdilmen, 2021).

ΑΞΟΝΑΣ V - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΕ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΜΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΦΥΛΟΥ:

Οι στόχοι αυτού του άξονα είναι να γίνει κατανοητό i) ότι η ισότητα των φύλων από τη σκοπιά της διαπολιτισμικότητας βασίζεται στον αγώνα για τα δικαιώματα των γυναικών, θεωρώντας ότι η εθνοτική ανισότητα αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για τις γυναίκες και ii) η σημασία των πολιτιστικών δικαιωμάτων, το δικαίωμα στην πολιτιστική πολυμορφία.

Η πρόληψη και η καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών είναι το αποτέλεσμα μιας αξιολογικά βασισμένης αντιμετώπισης που οδήγησε στη διατύπωση ενός συνόλου διεθνών και εθνικών κανονισμών που δεν μπορούν να αγνοηθούν. Ένας από τους κύριους στόχους του πανεπιστημιακού χώρου είναι να παρέχει εκπαίδευση για τη μη άσκηση έμφυλης βίας και να είναι ένας φορέας προώθησης κωδίκων συμπεριφοράς που προωθούν τις ίσες ευκαιρίες και την ισότητα ως προς τη διαφορετικότητα..

ΑΞΟΝΑΣ VI - ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΕΥΑΛΩΤΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΩΝ. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ. ΑΠΗΧΗΣΗ:

Οι γυναίκες και τα κορίτσια που μεταναστεύουν είναι πιθανόν να βιώσουν συνεχιζόμενη έμφυλη βία σε όλα τα στάδια της μετανάστευσης, από εκφοβισμό και λεκτική, σωματική και ψυχολογική κακοποίηση έως σεξουαλική βία (Hofstede, Pedersen, and Hofstede, 2002). Gagnon and Stewart, 2014). Ο συνδυασμός προγραμμάτων κατάρτισης, πρόσθετης υποστήριξης και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μπορεί να ενισχύσει την ευαισθητοποίηση των πανεπιστημιακών φοιτητών.

ΑΞΟΝΑΣ VII - ΓΝΩΣΗ ΑΛΛΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ:

Η πολιτισμική επάρκεια περιλαμβάνει μια σημαντική ομάδα ικανοτήτων για τον 21ο αιώνα. Η ανάπτυξη πολιτισμικής επάρκειας βοηθά όλους να κατανοήσουν, να διασυνδεθούν, και να αλληλεπιδράσουν αποτελεσματικά με ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς (De Guzmanetal, 2016). Προσφέρει τη δυνατότητα να συγκρίνουμε ανόμοιους πολιτισμούς με τον δικό μας και να κατανοούμε περισσότερο τις διαφορές. Ένας συνδυασμός προγραμμάτων κατάρτισης και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μπορεί να βοηθήσει τους πανεπιστημιακούς φοιτητές πανεπιστημίου να αναπτύξουν πολιτισμική επάρκεια.

ΑΞΟΝΑΣ VIII ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΛΥΣΙΔΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ:

Η παγκόσμια αλυσίδα περίθαλψης δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη γυναικεία μετανάστευση. Βασίζεται σε παγκοσμιοποιημένα πατριαρχικά, αποικιακά και καπιταλιστικά πρότυπα κυριαρχιών που τοποθετούν τις γυναίκες στον πυρήνα πολλαπλών επιβαρύνσεων. Ωστόσο, οι γυναίκες που εργάζονται στον τομέα της περίθαλψης τείνουν να είναι αόρατες και στερούνται νομικής προστασίας, γεγονός που τις καθιστά πολύ ευάλωτες. Ως εκ τούτου, συνιστάται ιδιαίτερα στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής της ΕΕ να αυξήσουν την πίεσή σε επίπεδο κράτους για την προστασία και τη ρύθμιση του τομέα της περίθαλψης - ιδιαίτερα της εργασίας ως οικιακοί βοηθοί- που παγιδεύει την πλειονότητα των μεταναστριών σε σχέσεις υψηλής εξάρτησης από τους εργοδότες τους. και συχνά οδηγούν στη σύγχρονη δουλεία (Levy 2016; Ricard-Guay and Maroukis 2017).

ΑΞΟΝΑΣ ΙΧ - ΠΟΡΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΟΙΚΙΜΟΦΟΡΙΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ, ΒΙΝΤΕΟ-ΦΟΡΟΥΜ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΥΠΟΥ, ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΚΛΠ.:

Οι τέχνες και ο πολιτισμός διαδραματίζουν βασικό ρόλο με διάφορους τρόπους: 1) ενδυνάμωση των μεταναστριών στις κοινωνίες υποδοχής τους, με την έκφραση των φωνών/του φαντασιακού/ και του πολιτισμού τους με ζωντανούς τρόπους που αποδομούν τα φυλετικά και έμφυλα στερεότυπα και άλλες αναγνωρισμένες ταυτότητες· 2) δημιουργία χώρων επούλωσης μέσω ισότιμων παιδαγωγικών και κοινών εμπειριών. 3) κατανόηση των προβλημάτων κυριαρχίας και καταπίεσης που αντιμετωπίζουν από την άμεση προοπτική τους και για τις δικές τους ανάγκες. 4) δημιουργία ενός περισσότερο διαπολιτισμικού και διωποκειμενικού διαλόγου που λαμβάνει υπόψη μορφές διαφορών, ανισοτήτων και σχέσεων εξουσίας, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί έναν χώρο που δημιουργεί πιο ισότιμες ανθρώπινες σχέσεις που χαρακτηρίζονται από ενσυναίσθηση. Ωστόσο, η σημασία των τεχνών και των τεχνών του θεάματος (θέατρο, μουσική, χορός, κ.λπ.) στην έρευνα και την ανάπτυξη τείνουν να υποτιμούνται παρά το γεγονός ότι οι μελετητές έχουν συζητήσει την αποτελεσματικότητά τους (Nicholson 2016; Etherton and Prentki 2006).

2.2. Μέτρα ή Συστάσεις.

ΑΞΟΝΑΣ Ι - ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ: ΠΡΟΦΙΛ, ΚΙΝΗΤΡΑ, ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ, ΕΥΑΛΩΤΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΑΝΩΝ, ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ, ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΦΙΞΗΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΖΩΕΣ ΤΟΥΣ ΚΛΠ.

Μέτρα 1. Ευαισθητοποίηση των φοιτητών για το ταξίδι των μεταναστών και τον ευάλωτο χαρακτήρα των μεταναστριών.

Το μέτρο αυτό προτείνει την παρουσίαση του μεταναστευτικού ταξιδιού των γυναικών που αποφασίζουν να εγκαταλείψουν την κοινωνία τους μέσα από σεμινάρια. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό οι φοιτητές να γνωρίζουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αυτές οι γυναίκες και τις ποικιλομορφίες της υπάρχουσας πραγματικότητας, ώστε να μπορούν να βοηθήσουν στην εξεύρεση λύσεων για τη φροντίδα των μεταναστριών.

- **Δράση 1.1.:** Εκπαίδευση που λαμβάνει υπόψη την πολυπλοκότητα του ζητήματος της γυναικείας μετανάστευσης.
- **Δράση 1.2.:** Εργαστήρια με επαγγελματίες: τους βοηθά να κατανοήσουν τα κοινωνικο-εκπαιδευτικά ζητήματα και να είναι σε θέση να παρέχουν τις κατάλληλες απαντήσεις στις διαφορετικές καταστάσεις των μεταναστριών.

Μέτρο 2. Ευαισθητοποίηση σχετικά με τα ζητήματα της μετανάστευσης και τη θέση των μεταναστριών στη χώρα υποδοχής.

Τα ζητήματα της μετανάστευσης και η θέση που δίνεται στις μετανάστριες στις κοινωνίες μας έχουν αμφισβητήσει τη σχέση μας με τη διαφορετικότητα στον δημόσιο χώρο εδώ και δεκαετίες. Αυτό το μέτρο μας επιτρέπει να εστιάσουμε σε διαδικασίες χωρίς αποκλεισμούς σε εθνικό και διεθνές πλαίσιο.

- **Δράση 2.1.:** Εκπαιδευτικά μαθήματα και κατάρτιση που συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση των θεμάτων μετανάστευσης και ανάπτυξης, μέσω μιας διεπιστημονικής προσέγγισης.
- **Δράση 2.2.:** Συναντήσεις και ανταλλαγές με επαγγελματίες που εργάζονται με μετανάστριες. Ευνοεί την απόκτηση επικαιροποιημένων γνώσεων για τη μετανάστευση.
- **Δράση 2.3.:** Δραστηριότητες με φοιτητές με στόχο να αναπτύξουν την ικανότητά τους να αναλύουν τη θέση των μεταναστριών στη χώρα υποδοχής.

ΑΞΟΝΑΣ II - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.

Μέτρο 3: Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις εθνικές αντιθέσεις (νομικά δικαιώματα VS φραγμών).

- **Δράση 3.1.:** Σεμινάρια με συγκριτική προσέγγιση που παρουσιάζουν την κατάσταση της αγοράς εργασίας προς τους μετανάστες στις χώρες της Ε.Ε. Η συγκριτική προσέγγιση διευκολύνει την κατανόηση των εθνικών αντιθέσεων όσον αφορά το δικαίωμα των μεταναστών στην αγορά εργασίας. Είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι εργασίες υποστήριξης που έχουν υποβληθεί προς την Επιτροπή της ΕΕ για να αυξηθεί η πίεση στα κράτη που δεν σέβονται τα δικαιώματα των μεταναστών και τα δικαιώματα των αλλοδαπών στην αγορά εργασίας.
- **Δράση 3.2.:** Εργαστήρια με επαγγελματίες και εμπειρογνώμονες για θέματα που αφορούν τους μετανάστες στην αγορά εργασίας, προκειμένου να συνταχθούν συστάσεις και μέτρα για τη βελτίωση της μακροπρόθεσμης απασχολησιμότητας των μεταναστών και την ένταξή τους στην εθνική αγορά εργασίας.

Μέτρο 4: Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις προκλήσεις και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες.

Οι μετανάστριες εξακολουθούν να υπόκεινται σε μεγάλο βαθμό σε ανισότητες και αδικίες κατά την ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Είναι ήδη πιο πιθανό να πληγούν από την ανεργία και την επισφαλή εργασία. Οι μετανάστριες αντιμετωπίζουν πολυδιάστατες προκλήσεις που εμποδίζουν την ένταξή τους περισσότερο από τους άνδρες μετανάστες. Επομένως, είναι σημαντικό για τους πανεπιστημιακούς φοιτητές να κατανοήσουν καλύτερα τα εμπόδια που εμποδίζουν τους μετανάστες να έχουν μια επιτυχημένη ένταξη.

- **Δράση 4.1.:** Μαθήματα για τις προκλήσεις και τα εμπόδια στην αγορά εργασίας για τους μετανάστες. Βοηθά στην καταπολέμηση των στερεοτύπων μεταξύ των μαθητών.
- **Δράση 4.2.:** Διεξαγωγή εκστρατειών σε πανεπιστήμια με τη συγκέντρωση ιστοριών από αλλοδαπούς φοιτητές που εργάζονται για να κερδίσουν τα προς το ζην. Αυτή η σύγκριση των καταστάσεων ευνοεί την καλύτερη κατανόηση των φραγμών κατά της ισότητας που πρέπει να αντιμετωπίσουν οι μετανάστες στην αγορά εργασίας.
- **Δράση 4.3.:** Προώθηση της δέσμευσης των φοιτητών στην επιτόπια εργασία και δράσεις παροχής βοήθειας στους μετανάστες: συνεργασία με συλλόγους, εθελοντικές υπηρεσίες φοιτητών σε ΜΚΟ κ.λπ.

ΑΞΟΝΑΣ III - ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ, ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥΣ. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ.

ΜΕΤΡΟ 5: Παροχή νομικής κατάρτισης ως προς τα δικαιώματα των μεταναστών.

Αυτό το μέτρο στοχεύει να παρουσιάσει τα νόμιμα δικαιώματα των μεταναστών και τη νομική πραγματικότητα στην καθημερινή τους ζωή μέσω μαθημάτων, εργαστηρίων και ανταλλαγών με τους διάφορους φορείς. Ευαισθητοποιεί τους φοιτητές και τους βοηθά να κατανοήσουν καλύτερα τα θεωρητικά νομικά δικαιώματα των μεταναστών και τη νομική πραγματικότητα που ζουν καθημερινά οι μετανάστες.

- **Δράση 5.1.:** Εκπαίδευση και μαθήματα για τα νόμιμα δικαιώματα των μεταναστών. Αυτό το εκπαιδευτικό πρωτόκολλο εισάγει ένα γενικό πλαίσιο για τα νόμιμα δικαιώματα των μεταναστών, με την παρέμβαση νομικών ή επαγγελματιών που εργάζονται με μετανάστες. Οι βασικές έννοιες και οι νομικές διαδικασίες μπορούν να βοηθήσουν τους φοιτητές να κατανοήσουν καλύτερα τα δικαιώματα των μεταναστών σε διαφορετικό εθνικό πλαίσιο.
- **Δράση 5.2.:** Εργαστήρια με ενώσεις που παρέχουν υπηρεσίες σε μετανάστες ως προς τη νομική βοήθεια, την κοινωνική εργασία, την υγειονομική περίθαλψη κ.λπ. Είναι σημαντικό για τους μαθητές να έχουν πληροφορίες σχετικά με το πώς λειτουργούν αυτές οι υπηρεσίες σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και πώς οι μετανάστες μπορούν ή όχι να αποκτήσουν και να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους.

Μέτρο 6: Επιτόπια εργασία και εξοικείωση με τα ιδρύματα/ενώσεις που παρέχουν υπηρεσίες σε μετανάστες.

Γνώσεις σχετικά με τη νομική πραγματικότητα των μεταναστών, τα δικαιώματα και τις υπηρεσίες τους. Διευκολύνει τις αναλύσεις σχετικά με την πραγματικότητα της δράσης και της επιτόπιας εργασίας, ιδιαίτερα το χάσμα μεταξύ των δικαιωμάτων και των διαφόρων φραγμών που εμποδίζουν τους μετανάστες να έχουν πρόσβαση στα δικαιώματά τους. Οι φοιτητές μπορούν να σχηματίσουν συγκεκριμένη άποψη μέσα από τις εμπειρίες τους και να λάβουν αναλυτικές πληροφορίες για το

- **Δράση 6.1.:** Οι μαθητές καλούνται να συνεργαστούν με τους επαγγελματίες και τους εθελοντές σε διάφορες υπηρεσίες προσφέροντας νομική βοήθεια σε μετανάστες. Οι αναλύσεις και η σύνοψη αυτής της εμπειρίας θα συζητηθούν συγκριτικά.
- **Δράση 6.2.:** Διεξαγωγή συνεντεύξεων με μετανάστριες από φοιτητές. Αυτή η ενέργεια θα επιτρέψει στους φοιτητές να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τη νομική πραγματικότητα των μεταναστριών.
- **Δράση 6.3.:** Εκπόνηση φυλλαδίων με επαγγελματίες και μετανάστες από φοιτητές – αυτό το εργαλείο εργασίας βοηθά τους φοιτητές να συνοψίσουν τις πληροφορίες για τα δικαιώματα των μεταναστών μέσω των μέτρων αυτού του άξονα. Αυτά τα φυλλάδια θα διανεμηθούν στους μετανάστες από φοιτητές. Η συλλογή των σχολίων των μεταναστών είναι σημαντική.

ΑΞΟΝΑΣ IV - ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ.

Μέτρο 7: Ορθές πρακτικές διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης.

Ο όρος «Διαπολιτισμική διαμεσολάβηση» περιλαμβάνει τη διαπολιτισμική πλευρά της επικοινωνίας, τη διαμεσολάβηση της γνώσης και της πληροφόρησης μεταξύ μελών διαφορετικού υπόβαθρου, την ανάπτυξη ικανοτήτων, καθώς αναδομεί μεταβατικές δομές μεταξύ ατόμων, κοινωνιών/κοινοτήτων και κράτους. Ο όρος «Διαπολιτισμική διερμηνεία» αναφέρεται στην προφορική μετάδοση (συνήθως διαδοχική διερμηνεία) του προφορικού λόγου από μια γλώσσα σε μια άλλη, λαμβανομένου υπόψη του κοινωνικού και πολιτιστικού υπόβαθρου των συμμετεχόντων στη συζήτηση. Αυτό το μέτρο έχει σχεδιαστεί για να παρουσιάσει στους πανεπιστημιακούς φοιτητές τις βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης και να προτείνει ενημερωτικές και εκπαιδευτικές συνεδρίες σχετικά με τη σημασία της διαμεσολάβησης. Δίνει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να ασχοληθούν με τις ανάγκες των μεταναστριών και να κατανοήσουν την παρέμβαση υιοθετώντας τον ρόλο των διαμεσολαβητών.

- **Δράση 7.1:** Δράσεις ευαισθητοποίησης για πανεπιστημιακούς φοιτητές για την προώθηση του ρόλου και της σημασίας του για τις μετανάστριες.
- **Δράση 7.2:** Εκπαιδευτικές δράσεις π.χ. «Γίνε διαπολιτισμικός διαμεσολαβητής για μια μέρα» προκειμένου να εμβυθύνουν στο ρόλο του διαπολιτισμικού διαμεσολαβητή.
- **Δράση 7.3:** Επισκέψεις σε ΜΚΟ και διεθνείς οργανισμούς για επιτόπια συνεργασία με διαπολιτισμικούς διαμεσολαβητές.
- **Δράση 7.4:** Εκμάθηση καινοτόμων τεχνολογιών στη διαμεσολάβηση: Από την προσωπική διαπολιτισμική διαμεσολάβηση (face-to-face) στη διαπολιτισμική διαμεσολάβηση μέσω τηλεδιάσκεψης.

Μέτρο 8: Εθελοντική πρακτική για πανεπιστημιακούς φοιτητές σε διαπολιτισμική διαμεσολάβηση σε νοσοκομεία, σχολεία, διοικητικές διαδικασίες μαζί με έμπειρους διαμεσολαβητές.

Η εκμάθηση του τρόπου παροχής υπηρεσιών διαμεσολάβησης θα μπορούσε να βοηθήσει τις μετανάστριες να γίνουν αυτόνομες και να αντιμετωπίσουν ένα νέο, δυσνόητο νέο περιβάλλον. Το μέτρο αυτό στοχεύει να προσφέρει πρακτική γνώση στους φοιτητές σχετικά με τη διαπολιτισμική διαμεσολάβηση σε συνεργασία με εκπαιδευμένους διαμεσολαβητές και διερμηνείς. Προσφέρει στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να εργαστούν μαζί με διαμεσολαβητές στο πεδίο και να συμβάλλουν στην παροχή υπηρεσιών προς τις μετανάστριες. Όταν εργαζόμαστε με άτομα από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο, είναι πολύ χρήσιμο να μαθαίνουμε πληροφορίες σχετικά με τις πολιτισμικές πρακτικές, τις αξίες και τις πεποιθήσεις τους.

- **Δράση 8.1.:** Πολύ καλά εκπαιδευμένοι διαμεσολαβητές θα συνεργαστούν με εθελοντές φοιτητές στο πεδίο, θα μάθουν σχετικά με μεθόδους και αιτήσεις.
- **Δράση 8.2.:** Πολύ καλά εκπαιδευμένοι διερμηνείς θα συνεργαστούν με εθελοντές φοιτητές στο πεδίο, θα μάθουν για μεθόδους και εφαρμογές.

ΑΞΟΝΑΣ V - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΕ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΜΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ

Μέτρο 9: Μαθαίνουμε από την ιστορία για να προχωρήσουμε: Παραγωγή γνώσης σχετικά με τις διάφορες διακρίσεις που υφίστανται σε τοπικό επίπεδο.

Η διάσταση του φύλου πρέπει να είναι κεντρικό στοιχείο των πολιτικών μετανάστευσης για την κοινωνική ένταξη των μεταναστριών (Cárdenas-Rodríguez, Gámez and Casado, 2019). Αυτό το μέτρο έχει σχεδιαστεί για να παρουσιάσει τα προβλήματα και να υποβάλει προτάσεις για παρέμβαση και να ενισχύσει τη συμμετοχή των μεταναστριών στην κοινωνία των πολιτών σε τοπικό επίπεδο. Θα εισαγάγει ιστορικής φύσης περιεχόμενο σχετικά με τη θέση των εθνοτικών μειονοτήτων μέσω της εστίασης στο φύλο, ώστε να ενημερωθούν για την καταπίεση, την υποτέλεια που υφίστανται οι μετανάστριες.

- **Δράση 9.1.:** Η δημιουργία χώρων διαλόγου που φέρνουν σε επαφή τις διαφορετικές πολιτιστικές ομάδες και το πλαίσιο κοινής διαβίωσης με ισότιμη συμμετοχή γυναικών και ανδρών, για τη δημιουργία γνώσεων σχετικά με τις πολλαπλές διακρίσεις που υφίστανται.
- **Δράση 9.2.:** Εργαστήρια για την ιστορία των αγώνων γυναικών διαφορετικών πολιτιστικών ομάδων για τα δικαιώματά τους.
- **Δράση 9.3.:** Εργαστήρια και δημιουργία ενός εγχειριδίου με βάση τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των μεταναστριών (π.χ. Ασία, Αφρική, Μ. Ανατολή) για ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ιδιαιτερότητες του φύλου.

ΑΞΟΝΑΣ VI - ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΕΥΑΛΩΤΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΩΝ. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ. ΑΠΗΧΗΣΗ.

Μέτρο 10: Ενίσχυση των συνεδριών προσανατολισμού που αφορούν στο φύλο σε όλα τα στάδια της μετανάστευσης για να συμπεριληφθούν πληροφορίες σχετικά με τον κίνδυνο έμφυλης βίας κατά των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων και σχετικά με την ασφαλή μετανάστευση.

Συμβολή στην ανάπτυξη στρατηγικών ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας των υπηρεσιών υποστήριξης χωρίς αποκλεισμούς σε περιπτώσεις έμφυλης βίας κατά των μεταναστριών είναι κεντρικής σημασίας. Είναι σημαντικό να συλλέγουμε, να αναλύουμε και να διαδίδουμε δεδομένα σχετικά με τις εμπειρίες βίας των μεταναστριών, καθώς και τις απαντήσεις κατά της έμφυλης βίας. Επίσης, η εμπορία είναι μια από τις χειρότερες μορφές βίας κατά των μεταναστριών. Αυτό το μέτρο στοχεύει να παράσχει στους συμμετέχοντες τις κατάλληλες πληροφορίες και εργαλεία για να κατανοήσουν την έμφυλη βία και να υποστηρίξουν μετανάστριες που είναι θύματα έμφυλης βίας σε όλα τα στάδια της μεταναστευτικής διαδικασίας και να αποκτήσουν δεδομένα για τους κινδύνους τόσο της νόμιμης όσο και της παράτυπης μετανάστευσης.

- **Δράση 10.1.:** Εργαστήρια σχετικά με την τυποποιημένη ορολογία της έμφυλης βίας, τα εργαλεία συλλογής δεδομένων και την ταξινόμηση συμβάντων για την εναρμόνιση των δεδομένων και τη συγκρισιμότητα μεταξύ των μελετών και των περιφερειών.
- **Δράση 10.2.:** Εργαστήρια με ομιλίες από επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα εντοπισμού θυμάτων της έμφυλης βίας.
- **Δράση 10.3:** Συζητήσεις με μετανάστριες για το πώς έχουν βιώσει την έμφυλη βία.

Μέτρο 11: Καταπολέμηση της έμφυλης βίας και της ευπαθούς κατάστασης των μεταναστριών στην κοινωνία.

Η έμφυλη βία είναι μια συγγή μορφή διακρίσεων και κατάχρησης θεμελιωδών δικαιωμάτων και υποαναφέρεται σε σοβαρό βαθμό. Οι δράσεις που ασχολούνται με το φύλο και βασίζονται σε στοιχεία θα μπορούσαν να έχουν κεντρικό ρόλο στη μείωση –με στόχο την εξάλειψη– της βίας κατά των μεταναστριών και στη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών στους επιζώντες. Αυτό το μέτρο αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την καταπολέμηση όλων των μορφών έμφυλης βίας και τα δικαιώματα των θυμάτων κατά των γυναικών και την αντιμετώπιση σχετικών ζητημάτων, διευκρινίζοντας τις ιδιαιτερότητες των μεταναστριών ως θυμάτων.

- **Δράση 11.1:** Εργαστήρια με εμπειρίες μεταναστριών για τις μορφές έμφυλης βίας.
- **Δράση 11.2:** Εργαστήρια έμφυλης βίας για περιστατικά και μορφές ανθεκτικότητας και αντιδράσεων.
- **Δράση 11.3:** Φυλλάδια για τα κύρια δικαιώματα και τις μεθόδους αναφοράς τέτοιων περιστατικών.

ΑΞΙΟΝΑΣ VII - ΓΝΩΣΗ ΑΛΛΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ.

Μέτρο 12: Δραστηριότητες και κοινωνικές εκδηλώσεις που ενθαρρύνουν τη συνειδητοποίηση της πολιτισμικής επάρκειας.

Ο πολιτισμός αποτελείται από κοινές πεποιθήσεις, αξίες, δραστηριότητες που διαμορφώνονται από τις παραδόσεις, την ιστορία, τη θρησκεία, τη γεωγραφία, τη φυλή, την εθνότητα και τη γλώσσα και συνεχώς αλλάζει. Η πολιτισμική επάρκεια συνίσταται στην ικανότητα κατανόησης και αλληλεπίδρασης με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Η απόκτηση πολιτισμικής επάρκειας είναι μια συνεχής διαδικασία ανάπτυξης της αυτογνωσίας, των κοινωνικών δεξιοτήτων και των ενεργειών σχετικά με την ποικιλομορφία. Αυτό το μέτρο στοχεύει στην προώθηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά των πληθυσμών, στην προώθηση της πολυπολιτισμικότητας μέσω της ενεργής μάθησης και στην αποτελεσματική ενασχόληση με τον πολιτισμό των μεταναστριών. Η εκμάθηση των γλωσσών στις χώρες/κοινότητές τους ή κάθε μέρα και τις θρησκευτικές παραδόσεις μπορεί να βοηθήσει όλους να κατανοήσουν και να αλληλεπιδράσουν με διάφορα πολιτιστικά πλαίσια.

- **Δράση 12.1.:** Οργάνωση εργαστηρίων για την εκμάθηση πολιτιστικών χαρακτηριστικών από τους πληθυσμούς σε όλο τον κόσμο και τη σύγκρισή τους.
- **Δράση 12.2:** Εκδηλώσεις για την προώθηση της πολυπολιτισμικότητας μέσω της ενεργής μάθησης, της αποτελεσματικής δέσμευσης με την κουλτούρα των μεταναστριών και τη δημιουργία ενός φιλόξενου περιβάλλοντος
- **Δράση 12.3.:** Φυλλάδια για τα κύρια χαρακτηριστικά άλλων πολιτισμών.

ΑΞΟΝΑΣ VIII ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΛΥΣΙΔΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ:

Μέτρο 13: Δραστηριότητες που αυξάνουν την ευαισθητοποίηση των φοιτητών σχετικά με την αόρατη ύπαρξη των μεταναστριών που εργάζονται ως οικιακές βοηθοί.

Αυτό το μέτρο στοχεύει να δείξει πώς η πλειονότητα των μεταναστριών είναι ιδιαίτερα ευάλωτη και εξαρτημένη από τον εργοδότη τους, ενώ ταυτόχρονα είναι συχνά εκτελούν καθήκοντα φροντιστή στη χώρα προέλευσής τους.

- **Δράση 13.1.:** Οι φοιτητές καλούνται να πάνε επί τόπου για να συναντηθούν και να συζητήσουν απευθείας με γυναίκες που εργάζονται ως οικιακές βοηθοί: οι συζητήσεις θα καταγράφονται (μέσω καταγραφής, ηχογράφησης, κινηματογράφησης, κ.λπ.) από κάθε ομάδα φοιτητών και θα αναλύονται μέσα από μια συγκριτική προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τη μοναδικότητα κάθε κατάστασης και αντλεί συστηματικά μοτίβα κυριαρχίας/εκμετάλλευσης, με σεβασμό των ηθικών αρχών στην κοινωνική έρευνα.
- **Δράση 13.2.:** Εργαστήριο με ΜΚΟ και ομάδες μεταναστριών που υποστηρίζουν πρώην οικιακές βοηθούς που βίωσαν εμπειρίες εμπορίας ανθρώπων/δουλείας.
- **Δράση 13.3.:** Φυλλάδια για τα κύρια χαρακτηριστικά των αποτελεσμάτων που βρέθηκαν τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως στοιχεία υποστήριξης του στόχου στην πανεπιστημιούπολη.

Μέτρο 14: Δραστηριότητες που αυξάνουν την ευαισθητοποίηση των φοιτητών σχετικά με το φύλο και τα φυλετικά στερεότυπα που εδραιώνουν την εκμετάλλευση/καταπίεση/κυριαρχία στον τομέα της φροντίδας.

- **Δράση 14.1.:** Εργαστήρια για τη φεμινιστική και μετααποικιακή λογοτεχνία που αποδομούν την ιδέα ότι οι γυναίκες (και ειδικά οι έγχρωμες γυναίκες) πρέπει να εργάζονται στον τομέα της περίθαλψης.
- **Δράση 14.2.:** Εργαστήρια που ευαισθητοποιούν σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι φορείς εκπαιδεύουν τις γυναίκες να εργαστούν στον τομέα της περίθαλψης αποδεχόμενες πρότυπα καταπίεσης και φίμωσης.

ΑΞΟΝΑΣ ΙΧ - ΠΟΡΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΟΙΚΙΜΟΦΟΡΙΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ, ΒΙΝΤΕΟ-ΦΟΡΟΥΜ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΥΠΟΥ, ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΚΛΠ.:

Μέτρο 15: Εργαστήριο και εξοικείωση με διαφορετικούς οργανισμούς που χρησιμοποιούν τις τέχνες ως τρόπους υποστήριξης και διαλόγου με μετανάστριες.

Αυτό το μέτρο αποσκοπεί στη δημιουργία περισσότερων γεφυρών μεταξύ των πανεπιστημίων και των τεχνών και των πολιτιστικών εργαζομένων, προκειμένου να δημιουργηθεί περισσότερη γνώση για τους μετανάστες εργάτες.

- **Δράση 15.1.:** Εργαστήρια με καλλιτέχνες που χρησιμοποιούν το θέατρο (θέατρο των καταπιεσμένων, θέατρο χωρίς αποκλεισμούς, θεατροθεραπεία) ως μέσο για την **υποστήριξη** των μεταναστριών και τη συμμετοχή τους στις διάφορες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στην

κοινωνία υποδοχής. Παραδείγματα αυτού είναι η θεατρική ομάδα [NajeTheatre Company](#) (Γαλλία), το [teatro de lainclusion](#) (Ισπανία) και το [GoodChanceTheatre](#) (το οποίο δίνει παραστάσεις στη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο).

- **Δράση 15.2.:** Εργαστήρια με άτομα και οργανισμούς που χρησιμοποιούν πολιτιστικά μέσα για να **αυξήσουν την ευαισθητοποίηση** σχετικά με την πραγματικότητα των μεταναστριών στην κοινωνία υποδοχής τους.
- **Δράση 15.3.:** Οργάνωση εκδήλωσης στην πανεπιστημιούπολη που να χρησιμοποιεί τις τέχνες και την κουλτούρα για να προσφέρει περισσότερη υποστήριξη και προβολή για τις μετανάστριες. προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα των μεταναστριών που είναι και οι ίδιες φοιτήτριες.

Μέτρο 16: Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους οι τέχνες και η κουλτούρα μπορούν να βοηθήσουν τις μετανάστριες να συμμετέχουν άμεσα στη διαδικασία ένταξης.

- **Δράση 16.1.:** Ενημέρωση με διάφορα παραδείγματα - σύγχρονου και ιστορικού χαρακτήρα - στα οποία οι μετανάστριες χρησιμοποίησαν τις τέχνες και τον πολιτισμό ως μέσα για να ενσωματωθούν στη χώρα υποδοχής. 1) ως μέσο για να υπερβούν ή/και να μεταμορφώσουν την κουλτούρα/φύλο στο οποίο ανήκουν.
- **Δράση 16.2.:** Εργαστήρια με επαγγελματίες των τεχνών για να εγείρουν προβληματισμό σχετικά με τη δυσκολία ενσωμάτωσης μεταναστριών (σε σύγκριση με τους άνδρες μετανάστες) σε πολιτιστικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες λόγω του φόρτου της εργασίας τους στον τομέα της περίθαλψης.

2.3. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των προτεινόμενων μέτρων.

Τομέας 1 - Ανάγκες και επιτυχημένες παρεμβάσεις ένταξης των μεταναστριών					
Μέτρο 4.	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ (εάν είναι δυνατόν)
ΜΕΤΡΟ 1.	Δράση 1.1.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 25 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 1.2.	Εργαστήρια με οργανώσεις μεταναστριών	Αρ. οργανώσεων	2 τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 25 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
ΜΕΤΡΟ 2.	Δράση 2.1.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 25 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 2.2.	Ανταλλαγές με οργανώσεις μεταναστριών	Αρ. οργανώσεων	2 τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 2.3.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 25 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
ΜΕΤΡΟ 3.	Δράση 3.1.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 25 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
	Δράση 3.2.	Εργαστήρια με οργανώσεις μεταναστριών	Αρ. οργανώσεων & αρ. εργαστηρίων	2 οργανώσεις τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
Μέτρο 4	Δράση 4.1.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 25 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
	Δράση 4.2.	Ενημερωτικές εκστρατείες	2 ενημερωτικές εκστρατείες ανά έτος	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
		Ιστορίες αλλοδαπών φοιτητών που εργάζονται στην αγορά εργασίας	Αρ. ιστοριών που συλλέχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 1 ιστορία/συμμετέχοντα φοιτητή	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
	Δράση 4.3.	Συνεργασία με οργανώσεις που εργάζονται με μετανάστες	Αρ. συνεργασιών	5 οργανώσεις τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
		Φοιτητές σε επιτόπια εργασία/εξοικείωση	Διάρκεια και αριθμός φοιτητών	25 φοιτητές τουλάχιστον X 3 ημέρες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
	ΜΕΤΡΟ 5.	Δράση 5.1.	Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
			Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 25 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
Δείκτης ικανοποίησης			Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
Δράση 5.2.		Εργαστήρια με οργανώσεις μεταναστριών	Αρ. οργανώσεων & αρ. εργαστηρίων	2 οργανώσεις τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
Μέτρο 6	Δράση 6.1.	Φοιτητές στο εργασιακό πεδίο με επαγγελματίες	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 25 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

		Συνεργαζόμενες οργανώσεις	Αρ.οργανώσεων που παρέχουν βοήθεια προς τους μετανάστες	3 οργανώσεις τουλάχιστον	Κοινωνικοί φορείς
		Αναλύσεις – πνευματική παραγωγή	Αρ. άρθρων	1 τουλάχιστον/οργάνωση	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 6.2.	Ενημερωτική συζήτηση με οργανώσεις μεταναστριών	Τουλάχιστον 1 ενημερωτική ομιλία σε κάθε σύλλογο μεταναστριών σε δημοτικό επίπεδο	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κοινωνικοί Φορείς και Δημόσια Διοίκηση
		Συνεντεύξεις με μετανάστριες	Αρ. μεταναστριών	3 συνεντεύξεις/φοιτητή	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 6.3.	Ενημερωτικές αφίσες και φυλλάδια μεταφρασμένα σε διάφορες γλώσσες	Μεταφρασμένες αφίσες και φυλλάδια	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
ΜΕΤΡΟ 7	Δράση 7.1.	Δράσεις ευαισθητοποίησης για πανεπιστημιακούς φοιτητές	Αρ. ενημερωτικών δράσεων που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 7.2.:	Εκπαίδευση για την εμβάθυνση στο ρόλο του διαπολιτισμικού διαμεσολαβητή, «Γίνε διαπολιτισμικός διαμεσολαβητής για μια μέρα»	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 7.3.:	Επισκέψεις σε ΜΚΟ και διεθνείς οργανισμούς για συνεργασία με διαπολιτισμικούς διαμεσολαβητές.	Αρ. ΜΚΟ και Διεθνών Οργανισμών	Ελάχιστη τιμή: 2 ανά έτος x 2 Οργανώσεις τουλάχιστον	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Προγραμματισμένες δράσης παροχής κατάρτισης	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 7.4.:	Εκμάθηση καινοτόμων τεχνολογιών στη διαμεσολάβηση:	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
ΜΕΤΡΟ 8	Δράση 8.1.:	Πολύ καλά εκπαιδευμένοι μεσολαβητές με εθελοντές φοιτητές στο πεδίο	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών x τον αρ. των οργανώσεων με τους οποίους συνεργάζονται οι διαμεσολαβητές.	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες x 2 Οργανώσεις τουλάχιστον	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 8.2.:	Πολύ καλά εκπαιδευμένοι διερμηνείς με εθελοντές φοιτητές στο πεδίο	Αρ. δράσεων κατάρτισης που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών x τον αρ. των οργανώσεων με τους οποίους συνεργάζονται οι διαμεσολαβητές.	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες x 2 Οργανώσεις τουλάχιστον	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
ΜΕΤΡΟ 9	Δράση 9.1.:	Δημιουργία χώρων διαλόγου για ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με τις διακρίσεις	Αρ. ενημερωτικών εργαστηρίων που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Δείκτης ικανοποίησης	Ποσοστό ικανοποίησης των συμμετεχόντων	Ποσοστό ικανοποίησης άνω του 90%	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 9.2.	Βιωματικά και ενημερωτικά εργαστήρια με μετανάστριες	Αρ. εργαστηρίων που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 9.3.	Ενημερωτικά εργαστήρια	Αρ. εργαστηρίων που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
Εγχειρίδιο πολιτισμικών χαρακτηριστικών - παραγωγή		Αριθμός χωρών προέλευσης που περιλαμβάνονται & διανομή στην πανεπιστημιούπολη	NAI/OXI	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς	
ΜΕΤΡΟ 10:	Δράση 10.1.	Ενημερωτικά εργαστήρια	Αρ. εργαστηρίων που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 10.2.	Ενημερωτικά εργαστήρια	Αρ. εργαστηρίων που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 10.3.	Εκδήλωση με ιστορίες μεταναστριών για το πώς έχουν βιώσει την έμφυλη βία.	Αρ. εκδηλώσεων που διοργανώθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 1 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
METPO 11	Δράση 11.1	Ενημερωτικά εργαστήρια	Αρ. εργαστηρίων που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 11.2	Ενημερωτικά εργαστήρια	Αρ. εργαστηρίων που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 11.3	Ενημερωτικές αφίσες και φυλλάδια για τα δικαιώματα και τους μηχανισμούς αναφοράς της έμφυλης βίας	Διανομή αφισών και φυλλαδίων στην πανεπιστημιούπολη	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
METPO 12	Δράση 12.1	Ενημερωτικά εργαστήρια	Αρ. εργαστηρίων που αναπτύχθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 12.2	Πολυπολιτισμικές κοινωνικές εκδηλώσεις	Αρ. κοινωνικών εκδηλώσεων που διοργανώθηκαν	Ελάχιστη τιμή: 2 ετησίως	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 12.3	Ενημερωτικά φυλλάδια για τα κύρια χαρακτηριστικά άλλων πολιτισμών.	Διανομή φυλλαδίων στην πανεπιστημιούπολη	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
METPO 13	Δράση 13.1	Ενημερωτική συζήτηση με οργανώσεις μεταναστριών	Τουλάχιστον 1 ενημερωτική ομιλία σε κάθε σύλλογο μεταναστριών σε δημοτικό επίπεδο	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κοινωνικοί Φορείς και Δημόσια Διοίκηση
		Συνεντεύξεις με μετανάστριες	Αρ. μεταναστριών	3 συνεντεύξεις/φοιτητή	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

	Δράση 13.2	Εργαστήρια με οργανώσεις μεταναστριών	Αρ. οργανώσεων &αρ. εργαστηρίων	2 οργανώσεις τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 13.3.	Ενημερωτική συζήτηση στην πανεπιστημιούπολη	Αρ. ενημερωτικών συζητήσεων	3 τουλάχιστον	Κοινωνικοί Φορείς και Δημόσια Διοίκηση
		Ενημερωτικές αφίσες και φυλλάδια μεταφρασμένα σε διάφορες γλώσσες	Διανομή αφισών και φυλλαδίων στην πανεπιστημιούπολη	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κοινωνικοί Φορείς και Δημόσια Διοίκηση
METPO 14	Δράση 14.1.	Εργαστήρια με οργανώσεις μεταναστριών	Αρ. οργανώσεων &αρ. εργαστηρίων	2 οργανώσεις τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 14.2.	Εργαστήρια με οργανώσεις μεταναστριών	Αρ. οργανώσεων &αρ. εργαστηρίων	2 οργανώσεις τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
METPO 15	Δράση 15.1.	Εργαστήρια με καλλιτέχνες	Αρ. εργαστηρίων	2 τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 15.2.	Εργαστήρια με καλλιτέχνες	Αρ. εργαστηρίων	2 τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 15.3.	Πολιτιστικές δραστηριότητες	Αρ. δραστηριοτήτων στην πανεπιστημιούπολη	τουλάχιστον 2/έτος	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων	Ελάχιστη τιμή: 20 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
METPO 16	Δράση 16.1.	Εργαστήρια με μετανάστριες	Αρ. εργαστηρίων	2 τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 30 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
	Δράση 16.2.	Εργαστήρια με ενεργούς καλλιτέχνες	Αρ. εργαστηρίων	2 τουλάχιστον	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς
		Εγγραφή και παρακολούθηση	Αρ. παρευρισκομένων και επαγγελματιών	Ελάχιστη τιμή: 20 συμμετέχοντες	Δημόσια Διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης και κοινωνικοί φορείς

**VOICES OF
IMMIGRANT
WOMEN**

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

ΤΟΜΕΑΣ 3

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

3.1. Εισαγωγή ή αιτιολόγηση.

Ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που εκπροσωπείται κυρίως από τα Πανεπιστήμια και εκφράζεται μέσω του ακαδημαϊκού έργου, περιλαμβάνει συνήθως τρία κύρια πεδία δράσης: **Έρευνα** (ποσοτική, ποιοτική, εμπειρική ή άλλες μορφές επιστημονικής έρευνας), **Κατάρτιση** (διδασκαλία, διαλέξεις, σεμινάρια, εργαστήρια, επαγγελματική ανάπτυξη κ.λπ.) και **Τρίτη αποστολή** (κοινωνική προβολή της μεταφοράς γνώσης).

Η **Τρίτη αποστολή** φέρνει πανεπιστήμια, καθώς και ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, πιο κοντά στον Τρίτο Τομέα, δηλαδή διάφορα κοινωνικά πλαίσια και φορείς, μέσω ανταλλαγής ερευνητικών και εκπαιδευτικών εμπειριών, συνεργατικής έρευνας, καινοτομίας, δημόσιας συμμετοχής (συνέδρια, παρουσιάσεις, εκδηλώσεις, κ.λπ.), και άλλες ενέργειες. Μαζί με την τυπική εκπαίδευση, η μεταφορά γνώσης τίθεται περαιτέρω σε εφαρμογή μέσω του συστήματος των κοινοτικών πλαισίων που στηρίζονται σε άτυπες και μη τυπικές πλευρές της κατάρτισης, παρέχοντας έτσι μια μεγαλύτερη σειρά εκπαιδευτικών, εδαφικών και κοινωνικών προσεγγίσεων.

Στα πλαίσια του προγράμματος Φωνές Μεταναστριών (VIW), η συνεργασία μέσω της Πανεπιστημιακής Τρίτης Αποστολής προσθέτει έναν ακόμη παράγοντα, δηλαδή τις **Μετανάστριες**, που έχουν αυτή τη φορά διπλό ρόλο: αφενός, οι μετανάστριες αποτελούν την ομάδα-στόχο της έρευνας, της κατάρτισης και της κοινωνικής εργασίας και αφετέρου οι μετανάστριες συμμετέχουν ενεργά στις ίδιες δράσεις.

Κατά συνέπεια, οι τρεις κύριοι παράγοντες και τα πλαίσια που ελήφθησαν υπόψη κατά τη σύνταξη των ακόλουθων συστάσεων πολιτικής είναι οι εξής:

1. **Τριτοβάθμια εκπαίδευση:** Πανεπιστήμια και αντίστοιχα ιδρύματα εκπαίδευσης/κατάρτισης, ερευνητικά κέντρα, σωματεία κ.λπ. (πιθανότατα δημόσια και όχι ιδιωτικά).
2. **Τρίτος τομέας** ΜΚΟ, ΟΚΠ, ενώσεις, κοινοτικές οργανώσεις, κοινωνική επιχείρηση, συνεταιρισμοί, πολιτιστικοί φορείς (π.χ. μουσεία, γκαλερί, κινηματογράφοι, κ.λπ.), θρησκευτικοί φορείς, φιλανθρωπικές οργανώσεις, εθελοντικός τομέας κ.λπ.), οργανωμένοι και ενεργοί σε διάφορα εδαφικά και επιχειρησιακά επίπεδα μέσω σχετικών δικτύων που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για συστάσεις πολιτικής (τόσο ιδιωτικών όσο και δημόσιων, ωστόσο κυρίως ιδιωτικών).
3. **Μετανάστριες (ανθρώπινη κινητικότητα και φύλο):** μετανάστριες (στο σύνολό τους), γυναίκες πρόσφυγες, σύλλογοι μεταναστριών, κοινότητες μεταναστών, ενώσεις μεταναστών και «μικτές» οργανώσεις, επιχειρηματικότητα γυναικών μεταναστών/μεταναστριών κ.λπ.

Αν και αναγνωρίζεται ότι έχουν ήδη αντιμετωπιστεί ορισμένα ζητήματα στο έργο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του τρίτου τομέα, πολλές άλλες πτυχές πρέπει να διευρυνθούν περαιτέρω και να προωθηθούν όσον αφορά την έρευνα, την κατάρτιση και την κοινωνική εργασία. Ως εκ τούτου, η πρώτη και συνολική πρόταση, που αφορά ολόκληρο τον Τομέα 3, είναι αυτή που απαιτεί οποιαδήποτε ενέργεια που μπορεί να βοηθήσει στην ενίσχυση της **Συνεργασίας** μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, π.χ. **Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** (Τρίτη αποστολή) και οργανώσεις του **Τρίτου τομέα**, μέσω συνεργατικών έργων και εδαφικής δικτύωσης.

Προκειμένου να συμβάλουν στις διαδικασίες υπέρβασης των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων για τις μετανάστριες (και τους μετανάστες στο σύνολό τους) και στις οδούςσυννοικοδόμησης κοινωνιών **με λιγότερους αποκλεισμούς και περισσότερη συνοχή**, τα Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι

οργανισμοί του τρίτου τομέα θα πρέπει να προωθήσουν από κοινού μια **πολυσχιδή προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη το φύλο** στα φαινόμενα της ανθρώπινης κινητικότητας και της **γυναικείας μετανάστευσης** κατά τη διαμόρφωση των επιχειρησιακών τους προτάσεων.

Αυτή η δράση έχει δύο κύριους στόχους: ο ένας απευθύνεται στον **φοιτητικό πληθυσμό** παρέχοντάς του πληροφορίες και γνώσεις σχετικά με τη διεθνική ανθρώπινη κινητικότητα, τη γυναικεία μετανάστευση και τα συνακόλουθα ζητήματα και προκλήσεις. το δεύτερο αφορά τις ίδιες **τις μετανάστριες** και τη συμμετοχή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ενώνοντας όλες τις ικανότητες και τις δυνατότητες, η συνεργασία μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του τρίτου τομέα θα πρέπει να επιφέρει περαιτέρω προώθηση της έρευνας και μελέτης για την ανθρώπινη κινητικότητα και τη γυναικεία μετανάστευση, καθώς και μεγαλύτερη συμμετοχή των μεταναστριών στην κοινωνική, πολιτιστική, οικονομική, πολιτική, και ιδιαίτερα την εκπαιδευτική ζωή της κοινωνίας υποδοχής. Είναι υπό αυτή την έννοια που τρεις κύριοι παράγοντες προσθέτουν τρεις μορφές συνεισφοράς στο κοινό τους εγχείρημα: Η τριτοβάθμια εκπαίδευση συνεισφέρει με επιστημονική έρευνα και μεθοδολογική τεχνογνωσία, ο Τρίτος τομέας με επιχειρησιακές και εδαφικές αρμοδιότητες του κοινωνικού του έργου, ενώ οι μετανάστριες προσθέτουν το βιωματικό και επαγγελματικό τους κεφάλαιο στις διαδικασίες συνοικοδόμησης γνώσης.

Αντίστοιχα, ο Τομέας 3 – Συνεργασία μεταξύ Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Τρίτου Τομέα – παρέχει μια σειρά από Μέτρα και Συστάσεις που υποδιαιρούνται σε πέντε (5) τομείς, ως εξής:

1. **Έρευνα** – Επιστημονική έρευνα, μετανάστριες και κοινωνική προβολή
2. **Κατάρτιση** – Προώθηση ευκαιριών κατάρτισης και συμμετοχής μεταναστριών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
3. **Υποστήριξη** –Υπηρεσίες ενημέρωσης, παροχής συμβουλών και καθοδήγησης για μετανάστριες μέσω ευκαιριών για τριτοβάθμια εκπαίδευση.
4. **Επαγγελματική Ολοκλήρωση** – Ενίσχυση των οδών για επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη των μεταναστριών.
5. **Προώθηση της Συνεργασίας** – Περαιτέρω συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και Τρίτου τομέα σε σχέση με τη συμμετοχή των μεταναστριών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

3.2. Μέτρα ή Συστάσεις.

Μέτρο 1. Έρευνα – Επιστημονική έρευνα, μετανάστριες και κοινωνική προβολή.

- **Δράση 1.1: Περαιτέρω έρευνα για τη διακρατική ανθρώπινη κινητικότητα και τη γυναικεία μετανάστευση.**

Προκειμένου να ενισχυθεί η κοινωνική εμβέλεια της μεταφοράς γνώσης και να επιτευχθεί μεγαλύτερη επίδραση στις διαδικασίες της κοινωνικής ανάπτυξης, η πανεπιστημιακή έρευνα βασίζεται στο έργο που προωθείται σε συνεργασία με οργανισμούς και δίκτυα του τρίτου τομέα που λειτουργούν σε διάφορα εδαφικά επίπεδα. Όσον αφορά τη διεθνική ανθρώπινη κινητικότητα και τη γυναικεία μετανάστευση, σε αυτά τα φαινόμενα δεν έχουν δοθεί ίδια προσοχή σε όλα τα πλαίσια, επομένως η σχετική έρευνα χρήζει

επιπλέον προσπάθειας. Από μια τέτοια εξέλιξη έπεται ότι η συνεργασία μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του τρίτου τομέα πρέπει να επεκταθεί έτσι ώστε να συμβάλει στο να αξιολογηθούν περισσότερο οι εμπειρίες μεταναστών/μεταναστριών/προσφύγων στην ακαδημαϊκή έρευνα και γενικότερα να βελτιωθούν οι διαδικασίες αλληλεπίδραση και επαγγελματικής ανάπτυξης τόσο από τις μετανάστριες όσο και από τα μέλη του αυτόχθονου πληθυσμού.

- ***Δράση 1.2: Ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ όλων των μερών που συμμετέχουν στην ερευνητική διαδικασία.***

Οι δραστηριότητες και οι στρατηγικές που στοχεύουν στην ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών αποτελούν κομβικό τμήμα του ακαδημαϊκού ερευνητικού έργου που αναμένεται να περιλαμβάνει ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οργανισμούς του τρίτου τομέα, κοινότητες, εμπλεκόμενα μέρη και ομάδες-στόχους: όσον αφορά την έρευνα για τη διεθνική ανθρώπινη κινητικότητα και τη γυναικεία μετανάστευση, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις διαδικασίες ένταξης και συμμετοχής που αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες. Δεδομένης της γνώσης και της εμπειρίας τους, οι ίδιες οι μετανάστριες θα πρέπει να θεωρούνται τόσο ως ομάδα-στόχος της ακαδημαϊκής έρευνας όσο και ως άτομα που μπορούν να συμμετέχουν ενεργά και να συμβάλλουν στην ίδια την ερευνητική διαδικασία.

- ***Δράση 1.3: Χρειάζεται περισσότερη επιτόπια έρευνα και δράση.***

Έχει επιβεβαιωθεί τόσο από τη διεθνή όσο και από την εθνική έρευνα ότι οι μετανάστριες, είτε μεμονωμένα είτε συλλογικά, αποτελούν πολύ συχνά οι ίδιες ευάλωτη ομάδα στο πλαίσιο της διεθνικής μετανάστευσης: αυτή η κατάσταση χρήζει περισσότερης έρευνας πεδίου και δράσης για τις μετανάστριες και τις συνθήκες που βιώνουν στο πλαίσιο της διεθνικής ανθρώπινης κινητικότητας. Με σκοπό την ανάπτυξη προσεγγίσεων και εργαλείων ικανών να διασφαλίσουν μια σωστή ανάλυση των διαδικασιών ένταξης και συμμετοχής των μεταναστριών, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι έννοιες της διατομεακότητας και της καταπολέμησης των διακρίσεων ως αναπόσπαστα μέρη του μεθοδολογικού πλαισίου.

- ***Δράση 1.4: Μόνιμα ερευνητικά εργαστήρια και σεμινάρια για τη διεθνική ανθρώπινη κινητικότητα και τη γυναικεία μετανάστευση.***

Ίδρυση μόνιμων ερευνητικών εργαστηρίων και σεμιναρίων και προώθηση της εργασίας και των παραγόμενων από αυτή αποτελεσμάτων. Αυτές οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να φέρνουν κοντά φοιτητές, ερευνητές, επαγγελματίες του τρίτου τομέα καθώς και μετανάστες και μετανάστριες και να λειτουργούν ως χώροι όπου τα θέματα, τα ζητήματα και οι προκλήσεις της διεθνικής ανθρώπινης κινητικότητας, με ιδιαίτερη προσοχή σε εκείνα που αφορούν τον γυναικείο μεταναστευτικό πληθυσμό (μετανάστες και πρόσφυγες γυναίκες) και οι διαδικασίες ένταξής του, μπορούν να διερευνηθούν, να συζητηθούν, να αναλυθούν και τελικά να προταθούν για περαιτέρω μελέτη και έρευνα.

- ***Δράση 1.5: Ανάπτυξη κοινής εφαρμοσμένης ερευνητικής εργασίας για τα φαινόμενα της διεθνικής ανθρώπινης κινητικότητας και των μεταναστριών.***

Ανάπτυξη κοινής εφαρμοσμένης ερευνητικής εργασίας για τα θέματα της διεθνικής ανθρώπινης κινητικότητας και της γυναικείας μετανάστευσης μεταξύ πανεπιστημίων και τοπικών ενώσεων, ομάδων, κοινοτήτων: μια τέτοια κοινή προσπάθεια, βασισμένη σε εφαρμοσμένες μεθοδολογίες και μεθοδολογίες δράσης- έρευνας, θα πρέπει να οδηγήσει σε μια σειρά εποικοδομητικών δράσεων στο πλαίσιο μιας πιο συμμετοχικής και συνεκτικής κοινωνικής ανάπτυξης, επωφελούς τόσο για την Ανώτατη Εκπαίδευση όσο

και για τον Τρίτο Τομέα, αφενός, και για τις μετανάστριες και, σε μεγαλύτερο βαθμό, για τον πληθυσμό των μεταναστών, αφετέρου.

Μέτρο 2. Κατάρτιση – Προώθηση ευκαιριών κατάρτισης και συμμετοχής μεταναστριών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- ***Δράση 2.1: Ενίσχυση της επίσημης και άτυπης κατάρτισης στις μεταναστευτικές μελέτες με ιδιαίτερη προσοχή στη γυναικεία μετανάστευση.***

Η προώθηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης μέσω της σύνδεσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του τρίτου τομέα δεν αποτελεί καινοτομία στον κόσμο της εκπαίδευσης: ωστόσο, ορισμένα ζητήματα εξακολουθούν να αναμένουν να τύχουν συστηματικότερης αντιμετώπισης, όπως είναι ασφαλώς η περίπτωση της διεθνικής ανθρώπινης κινητικότητας και της γυναικείας μετανάστευσης. Συνεπώς, τα εκπαιδευτικά τμήματα για τη μετανάστευση, και πιο συγκεκριμένα αυτά που αφορούν τη γυναικεία μετανάστευση μέσω μιας διάστασης που λαμβάνει υπόψη το φύλο, θα πρέπει να προωθηθούν και να εδραιωθούν σε κάθε επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Δεδομένου ότι δεν είναι πιθανό να πληρούν όλοι τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την πραγματοποίηση πανεπιστημιακών σπουδών, είναι σημαντικό να δοθεί προσοχή στις ευκαιρίες που προσφέρει η άτυπη εκπαίδευση: εκεί η συνεργασία μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του τρίτου τομέα μπορεί να προσφέρει περαιτέρω δυνατότητες διευρύνοντας τις ευκαιρίες εκπαίδευσης πέρα από τα όρια της επίσημης εκπαίδευσης.

- ***Δράση 2.2: Προώθηση της συμμετοχής των μεταναστριών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση.***

Στο πλαίσιο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, είναι ουσιαστικής σημασίας η προώθηση των ευκαιριών εκπαίδευσης, κατάρτισης και μάθησης για τις γυναίκες (*ισότητα των φύλων*), ειδικά για εκείνες που βρίσκονται σε ευάλωτες συνθήκες, όπως μπορεί να συμβεί συχνά στην περίπτωση των μεταναστριών και των γυναικών προσφύγων: Αφενός, μια τέτοια προσπάθεια θα συνέδεε περαιτέρω τη συνεργασία μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του τρίτου τομέα. Αφετέρου, αυτή η δράση θα πρέπει να βασίζεται τόσο σε άτυπες όσο και σε μη τυπικές διαστάσεις της κατάρτισης. Ως εκ τούτου, η πρόταση έγκειται στο να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες – όσον αφορά τα προγράμματα κατάρτισης και τα εκπαιδευτικά τμήματα – με σκοπό την εμπλοκή των μεταναστριών και την προώθηση της συμμετοχής τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- ***Δράση 2.3: Ανάπτυξη εκπαιδευτικών τμημάτων διαπολιτισμικής επικοινωνίας.***

Αυτή η σύσταση έχει γενικά σκοπό να προτείνει την ανάγκη για περαιτέρω ανάπτυξη της κατάρτισης στη διαπολιτισμική επικοινωνία: πιο αναλυτικά, θα ήταν εξαιρετικά σημαντικό να εμπλέκονται μετανάστες, πρόσφυγες και φοιτητές μετανάστες/πρόσφυγες σε προγράμματα και μαθήματα διαπολιτισμικής επικοινωνίας, προκειμένου να συγκεντρωθούν διαφορετικές εμπειρίες μαζί και να καταστούν δυνατές οι ανταλλαγές μεταξύ ανθρώπων προερχόμενων από διαφορετικό κοινωνικό, πολιτιστικό και επαγγελματικό υπόβαθρο με τελικό σκοπό τη δημιουργία νέων κοινοτήτων μάθησης και την επίτευξη μεγαλύτερης γνώσης και κατανόησης σχετικά με τη διεθνική ανθρώπινη κινητικότητα και τη γυναικεία μετανάστευση.

- ***Δράση 2.4: Αλληλεπίδραση με επαγγελματίες, ειδικούς, μετανάστες /μετανάστριες κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης.***

Θα πρέπει να δημιουργηθούν ευκαιρίες υποδοχής επαγγελματιών και εμπειρογνομόνων, που ήδη δραστηριοποιούνται στον τομέα της διεθνικής ανθρώπινης κινητικότητας, καθώς και των ίδιων των μεταναστών/μεταναστριών, ως στιγμές κοινής έρευνας, εκπαίδευσης και επαγγελματικής ανάπτυξης: αυτοί οι κοινωνικοί παράγοντες μπορούν να συνεισφέρουν τις ικανότητες και την εμπειρία τους στην πανεπιστημιακή διδασκαλία και έρευνα και να δώσουν την ευκαιρία στους φοιτητές (συμπεριλαμβανομένων των μεταναστριών) να έρθουν σε στενότερη επαφή με διάφορα μεταναστευτικά πλαίσια, θέματα και προκλήσεις, τα οποία θα οδηγήσουν συνολικά σε μια μεγαλύτερη ευκαιρία διερεύνησης νέων γνώσεων και διεύρυνσης ενός κοινού κοινωνικού και εκπαιδευτικού κεφαλαίου.

- **Δράση 2.5: Πρακτική άσκηση που προβλέπεται από προγράμματα σπουδών, μάθηση μέσω παροχής κοινοτικών υπηρεσιών και εμπειρίες εθελοντισμού με και για τους φοιτητές/φοιτήτριες μετανάστες/μετανάστριες.**

Η διοργάνωση προγραμμάτων πρακτικής άσκησης για φοιτητές που δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις μετανάστριες και πρόσφυγες θεωρεί ότι οι τελευταίες ανήκουν είτε στην πρώτη (εκπαιδευόμενες) είτε στη δεύτερη κατηγορία (ομάδα-στόχος ή/και ειδικοί). Τα προγράμματα πρακτικής άσκησης του προγράμματος σπουδών σε θέματα διεθνικής ανθρώπινης κινητικότητας, γυναικείας μετανάστευσης, προσφύγων κ.λπ. προσφέρουν μια εξαιρετική ευκαιρία στα πανεπιστήμια, άλλα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα, την άτυπη εκπαίδευση και τον τρίτο τομέα, για να ενισχύσουν τη συνεργασία τους. Μια τέτοια κοινή δράση συνεπάγεται την προώθηση άτυπων δικτύων και υπηρεσιών καθοδήγησης για εκπαιδευόμενους σε συντονισμό με τον Τρίτο Τομέα. Επιπλέον, θα ήταν ιδιαίτερα σκόπιμο να δημιουργηθούν αμειβόμενες θέσεις πρακτικής άσκησης (τόσο ασκούμενοι όσο και διδάσκοντες/επόπτες), αφενός, μαζί με εθελοντική παροχή εμπειριών μεταξύ των φοιτητών κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής τους διαδικασίας, αφετέρου: τέλος, οι δύο μορφές μάθησης θα πρέπει να συγχωνευθούν στη σειρά των ευκαιριών συνεργασίας κατάρτισης που προσφέρει η προσέγγιση της μάθησης μέσω παροχής κοινοτικών υπηρεσιών.

Μέτρο 3. Υποστήριξη – Υπηρεσίες ενημέρωσης, παροχής συμβουλών και καθοδήγησης για μετανάστριες μέσω ευκαιριών για τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- **Δράση 3.1: Η ανάγκη απλούστευσης και διευκόλυνσης των διαδικασιών λήψης εγγράφων ταυτότητας και διαμονής για σπουδές.**

Οι διαδικασίες για την απόκτηση προσωπικών εγγράφων ταυτότητας, με ειδική αναφορά στα έγγραφα διαμονής για σκοπούς σπουδών, έως τη βοήθεια για την απόκτηση ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων που αναγνωρίζονται στις χώρες προέλευσης, θα πρέπει να είναι λιγότερο περίπλοκες και να διευκολύνονται μέσω ειδικών υπηρεσιών που παρέχονται από τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχέση με εδαφικές εγκαταστάσεις και δίκτυα του Τρίτου Τομέα: σε όλες τις μετανάστριες, γυναίκες και κορίτσια, ειδικά εάν είναι πρόσφυγες ή ευάλωτες για διαφορετική αιτία. Σε αυτές θα πρέπει να προσφέρονται τέτοιοι τρόποι για να αποκτήσουν έγγραφα ταυτότητας, διαμονή και σπουδών, ώστε να έχουν μια πιο ομαλή πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και τις σχετικές υπηρεσίες σύμφωνα με τα δικαιώματά τους.

- **Δράση 3.2: Υπηρεσίες προσανατολισμού/διαμεσολάβησης και γλωσσικά μαθήματα για μετανάστες, ιδιαίτερα μετανάστριες και πρόσφυγες.**

Θα πρέπει να οργανωθούν υπηρεσίες προσανατολισμού και διαμεσολάβησης, καθώς και γλωσσικά μαθήματα σε συνεργασία με περιφερειακές οργανώσεις του τρίτου τομέα για ευάλωτες ομάδες φοιτητών μεταναστών και προσφύγων, με ιδιαίτερη προσοχή στις μετανάστριες και τις πρόσφυγες, που αντιμετώπισαν δύσκολες μεταναστευτικές διαδρομές πριν αποφασίσουν να ξεκινήσουν πανεπιστημιακές σπουδές και ως εκ τούτου δεν έχουν επιτύχει ακόμη ικανή γλωσσική επάρκεια και χρειάζονται καθοδήγηση και βοήθεια κατά τα αρχικά στάδια της διαδικασίας εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- **Δράση 3.3: Διευκόλυνση διαδρομών προς προγράμματα υποτροφιών.**

Υπάρχει ανάγκη να διευθετηθούν και να συνεχιστεί η προώθηση διευκολυνόμενων, ακόμη και προτιμησιακών διαδρομών προς προγράμματα υποτροφιών για ευάλωτο πληθυσμό μεταναστών, με ιδιαίτερη πρόβλεψη για τις μετανάστριες και τις πρόσφυγες: μια τέτοια δράση αναμένεται να εξασφαλίσει την ομαλή πρόσβαση των μεταναστριών και των προσφύγων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και με πιο απλό τρόπο ενώ τα ποσοστά συμμετοχής τους σε αυτόν τον τομέα θα ενισχυθούν και θα αυξηθούν περαιτέρω.

- **Δράση 3.4: Οι μαθησιακές κοινότητες δεσμεύτηκαν να βρουν λύσεις στα ζητήματα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες.**

Δημιουργία και προώθηση μαθησιακών κοινοτήτων, από φοιτητές, ερευνητές, διδάσκοντες και άλλα άτομα που είναι πρόθυμα να παράσχουν υποστήριξη σε μετανάστες/μετανάστριες που φοιτούν. Η δράση τους βασίζεται στη συλλογική εργασία πολυπολιτισμικών ομάδων και άτυπων δικτύων με διαφορετικό κοινωνικό, πολιτιστικό και επαγγελματικό υπόβαθρο που, βασιζόμενοι στην τεχνογνωσία και τους πόρους τόσο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης όσο και του Τρίτου Τομέα, δεσμεύονται να βρουν λύσεις στα συγκεκριμένα ζητήματα και προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες.

Μέτρο 4. Επαγγελματική Ολοκλήρωση – Ενίσχυση των οδών για επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη των μεταναστριών.

- **Δράση 4.1: Αναγνώριση εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προσόντων.**

Αν και ανάλογα με τις διμερείς συμφωνίες που έχουν υπογραφεί μεταξύ των χωρών, δεν είναι ασυνήθιστο για υπηκόους τρίτων χωρών/εκτός ΕΕ να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αναγνώριση των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών τους προσόντων στα κράτη μέλη της ΕΕ. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για τουλάχιστον δύο βασικούς λόγους, και συγκεκριμένα: η μη αναγνώριση των προσόντων που έχουν αποκτήσει προηγουμένως εμποδίζει τους μετανάστες να συμμετέχουν στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση και εμποδίζει την πρόσβασή τους στην αγορά ειδικευμένης εργασίας. Επιπλέον, συμβάλλει σημαντικά στις διαδικασίες υποβάθμισης των επαγγελματικών τους προσόντων στις κοινωνίες υποδοχής. Ως εκ τούτου, οι σχετικές διαδικασίες θα πρέπει να διευκολύνονται από τις εθνικές υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την αναγνώριση των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προσόντων. Γενικότερα, η διαδικασία θα πρέπει να απλοποιηθεί προκειμένου οι μετανάστες, και ιδιαίτερα οι μετανάστριες και οι πρόσφυγες, να έχουν πιο

ομαλή πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στις εξειδικευμένες θέσεις εργασίας που αντιστοιχούν στα προσόντα τους.

- **Δράση 4.2: Η συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ως εργαλείο ενδυνάμωσης για τις μετανάστριες και τις πρόσφυγες.**

Η ενδυνάμωση των μεταναστριών και των προσφύγων θα πρέπει να βασίζεται στη συμμετοχή τους στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, καθώς αυτή αποτελεί πρόσφορο έδαφος για τη βελτίωση και τη διεύρυνση των επαγγελματικών τους δεξιοτήτων και προοπτικών. Ως εκ τούτου, σημαίνει ότι πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες τόσο από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα όσο και από τον Τρίτο Τομέα για τη διεύρυνση των ευκαιριών συμμετοχής τους μέσω μεγαλύτερων ενημερωτικών εκστρατειών και καθοδήγησης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στη χώρα υποδοχής, για τη διευκόλυνση διαδικασιών που στοχεύουν στην επαγγελματική αναγνώριση και προώθηση, και στις δυνατότητές τους για επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη.

- **Δράση 4.3: Προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη το φύλο σε σχέση με τη γυναικεία μετανάστευση.**

Προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη το φύλο σε σχέση με τη διεθνή κινητικότητα σημαίνει να λαμβάνεται υπόψη η διάσταση του φύλου κατά την αντιμετώπιση των διαδικασιών προσωπικής, εκπαιδευτικής και επαγγελματικής ολοκλήρωσης και ανάπτυξης από τις μετανάστριες και τις πρόσφυγες. Ομοίως, η αρχή της ευαισθησίας ως προς το φύλο συνεπάγεται την ικανότητα αναγνώρισης, ανάδειξης και αποκατάστασης υφιστάμενων διαφορών, ζητημάτων και ανισοτήτων μεταξύ των φύλων και την ενσωμάτωσή τους σε στρατηγικές και δράσεις, συγκεκριμένα: περιλαμβάνει κάποιο βαθμό ενσωμάτωσης της προοπτικής του φύλου σε δράσεις και πολιτικές, π.χ. κανόνες, ρόλους και πρόσβαση σε πόρους στο βαθμό που απαιτείται για την επίτευξη καθορισμένων αναπτυξιακών στόχων. Μολονότι υιοθετείται συνήθως στην εργασία με και για τις μετανάστριες από τις οργανώσεις του τρίτου τομέα, την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την επιστημονική έρευνα, η προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη το φύλο θα πρέπει να καλλιεργηθεί και να προωθηθεί περαιτέρω.

Μέτρο 5. Προώθηση της Συνεργασίας – Περαιτέρω συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και Τρίτου τομέα σε σχέση με τη συμμετοχή των μεταναστριών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- **Δράση 5.1: Συνεχής εδαφική συνεργασία μέσω συνεργατικών έργων.**

Προκειμένου να ενισχυθούν οι προϋπάρχοντες επιχειρησιακοί πόροι και να αυξηθούν οι ευκαιρίες για συμμετοχή των μεταναστριών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, είναι σημαντικό να επεκταθεί και να ανοίξει η πανεπιστημιακή έρευνα και κατάρτιση σε μεγαλύτερο πληθυσμό: διεξαγωγή της σε μεγαλύτερη έκταση πιο τακτικά και σε συνεχή βάση. Αυτή η δράση απαιτεί αναπόφευκτα τη συμμετοχή εδαφικών οργανώσεων, κοινοτήτων και δικτύων (Τρίτος τομέας) για να αλληλεπιδρούν και να συνεργάζονται με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω ποικίλων και πολυεπίπεδων συνεργατικών έργων.

- **Δράση 5.2: Αλληλεπίδραση δικτύωσης μεταξύ της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, του Τρίτου τομέα και άλλων κοινωνικών παραγόντων.**

Η αλληλεπίδραση δικτύωσης μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οργανισμών του τρίτου τομέα και άλλων κοινωνικών παραγόντων και πόρων που διατίθενται στον τομέα της διεθνικής ανθρώπινης κινητικότητας και ιδιαίτερα των μεταναστριών αποτελεί ένα άλλο ζωτικό εργαλείο που πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση των επαφών, την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν τόσο από την κοινωνική εργασία όσο και από το ερευνητικό έργο και για την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών με τελικό στόχο την προώθηση της συμμετοχής των μεταναστριών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- **Δράση 5.3: Ορθές πρακτικές: συλλογή, μεταφορά και αναπαραγωγή.**

Είναι σημαντικό να συγκεντρωθούν, να ταξινομηθούν και να διαδοθούν οι ορθές πρακτικές που έχουν ήδη πειραματιστεί και αναγνωριστεί τόσο από την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση όσο και από τον Τρίτο Τομέα όσον αφορά τα θετικά αποτελέσματα: εκεί, οι ορθές πρακτικές θα πρέπει να μεταφερθούν, να επαναπροταθούν και να αναπαραχθούν, όπου είναι σκόπιμο και εφικτό, προκειμένου να ενισχυθεί η έρευνα και η κατάρτιση σχετικά με τις σπουδές για τη μετανάστευση και τη γυναικεία μετανάστευση, αφενός, και αφετέρου να προωθηθεί περαιτέρω η συμμετοχή των μεταναστριών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- **Δράση 5.4: Διάδοση ορθών πρακτικών και ερευνητικών προϊόντων.**

Η διάδοση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την ακαδημαϊκή έρευνα, τις δράσεις και την εφαρμοσμένη έρευνα, τις δραστηριότητες εργαστηρίων και την εργασία των οργανώσεων του τρίτου τομέα με μετανάστριες και πρόσφυγες αποτελεί μια κεντρική δράση που θα βοηθήσει στη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με αυτές τις προσπάθειες και ταυτόχρονα των καλών πρακτικών και των ερευνητικών προϊόντων μέσω διαφόρων πλαισίων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και του Τρίτου Τομέα, ενώ ταυτόχρονα θα συμβάλλει στο να υπερβούν αυτούς τους δύο συγκεκριμένους τομείς, προκειμένου να προωθηθούν περαιτέρω δράσεις και δραστηριότητες σε αυτά και παρόμοια θέματα με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σε άλλα πλαίσια.

- **Δράση 5.5: Εκστρατείες ευαισθητοποίησης και συμμετοχή των μεταναστριών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.**

Η συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οργανισμών του τρίτου τομέα είναι επιπλέον απαραίτητη όσον αφορά τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης που θα πρέπει να οργανωθούν από κοινού, να προωθηθούν και να εφαρμοστούν ως ειδική μορφή διάδοσης και προώθησης των εμπειριών, των αναγκών και των προκλήσεων των μεταναστριών καθώς και της επιθυμίας τους και της ανάγκης τους να σπουδάσουν και να τους δοθεί έτσι η δυνατότητα να συμμετάσχουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και να αναπτύξουν το εκπαιδευτικό τους υπόβαθρο και τις επαγγελματικές τους δεξιότητες.

3.3. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των προτεινόμενων μέτρων.

ΤΟΜΕΑΣ 3 - Συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τρίτου τομέα					
Μέτρο 4.	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΤΥΧΘΕΙ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ (εάν είναι δυνατό)
ΜΕΤΡΟ 1.	Δράση 1.1.	Περαιτέρω έρευνα για τη διεθνική ανθρώπινη κινητικότητα και τη γυναικεία μετανάστευση.	Αριθμός και ποιότητα συγκεκριμένων ερευνητικών προγραμμάτων θεματικοί τομείς και φορείς που περιλαμβάνονται σε αυτά.	Μόνιμα	Πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα και φορείς, κοινωνικοί φορείς
	Δράση 1.2.	Ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ όλων των μερών που συμμετέχουν στην ερευνητική διαδικασία.	Αριθμός και ποιότητα των προγραμμάτων, θεματικοί τομείς και φορείς που περιλαμβάνονται σε αυτά.	Μόνιμα	Πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα και φορείς, κοινωνικοί φορείς, Εμπλεκόμενα Μέρη
	Δράση 1.3.	Χρειάζεται περισσότερη επιτόπια έρευνα και δράση.	Αριθμός και ποιότητα των ερευνών που διενεργήθηκαν. Ποιότητα μεθοδολογίας των ερευνητικών δραστηριοτήτων.	Μόνιμα	Πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα και φορείς, κοινωνικοί φορείς. Κοινότητες
	Δράση 1.4	Μόνιμα ερευνητικά εργαστήρια και σεμινάρια για τη διεθνική ανθρώπινη κινητικότητα και τη γυναικεία μετανάστευση.	Αριθμός και ποιότητα των ερευνητικών εργαστηρίων και σεμιναρίων	Μόνιμα	Πανεπιστήμια, Μητρώο συμμετοχής, ερευνητικά ιδρύματα, κοινωνικοί φορείς
	Δράση 1.5	Ανάπτυξη κοινής εφαρμοσμένης ερευνητικής εργασίας για τα φαινόμενα της διεθνικής ανθρώπινης κινητικότητας και των μεταναστριών.	Γενικές επιδράσεις στην κοινωνία	Μόνιμα	Πανεπιστήμια, ΟΚΠ, τοπικές οργανώσεις, ομάδες και κοινότητες
ΜΕΤΡΟ 2.	Δράση 2.1.	Ενίσχυση της επίσημης και άτυπης κατάρτισης στις μεταναστευτικές μελέτες με ιδιαίτερη προσοχή στις γυναικείες μεταναστεύσεις.	Αριθμός και ποιότητα εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ειδικών προγραμμάτων σπουδών, θεματικοί τομείς και φορείς που περιλαμβάνονται σε αυτά.	Μόνιμα	Πανεπιστήμια, Μητρώο συμμετοχής, Ιδρύματα και φορείς Κατάρτισης, Κοινωνικοί φορείς
	Δράση 2.2.	Πρώθηση της συμμετοχής των μεταναστριών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση.	Αριθμός και ποιότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που εφαρμόστηκαν, αριθμός μεταναστριών και προσφύγων που εγγράφηκαν σε αυτά.	Μόνιμα	Πανεπιστήμια, Κοινωνικοί φορείς, γραφείο εγγραφών, Δημόσια διοίκηση
	Δράση 2.3.	Ανάπτυξη εκπαιδευτικών τμημάτων διαπολιτισμικής επικοινωνίας	Αριθμός και ποιότητα διαπολιτισμικών εκπαιδευτικών τμημάτων διαπολιτισμικών	Ελάχιστη τιμή: 20 συμμετέχοντες	Πανεπιστήμια, Κοινωνικοί φορείς, Κοινότητες
	Δράση 2.4.	Αλληλεπίδραση με επαγγελματίες, ειδικούς, μετανάστες /μετανάστριες κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης	Αριθμός και ποιότητα εκδηλώσεων, συνεδρίων, σεμιναρίων ή άλλων πρωτοβουλιών	Τουλάχιστον 2-3 μηνιαίως	Πανεπιστήμια, κοινωνικοί φορείς, Κοινότητες

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

	Δράση 2.5.	Πρακτική άσκηση που προβλέπεται από προγράμματα σπουδών, μάθηση μέσω παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και εμπειρίες εθελοντισμού με και για τους φοιτητές/φοιτήτριες μετανάστες/ μετανάστριες.	Αριθμός και ποιότητα προγραμμάτων πρακτικής άσκησης και εμπειριών εθελοντισμού μάθηση μέσω παροχής κοινοτικών υπηρεσιών	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Πανεπιστήμια, κοινωνικοί φορείς,, ιδρύματα πρακτικής άσκησης, μητρώο συμμετοχής, Δημόσια Διοίκηση
ΜΕΤΡΟ 3.	Δράση 3.1.	Η ανάγκη απλούστευσης και διευκόλυνσης των διαδικασιών λήψης εγγράφων ταυτότητας και διαμονής για σπουδές	Απαιτούμενη τεκμηρίωση και διάρκεια διαδικασιών	Μόνιμα	Δημόσια διοίκηση, πανεπιστήμια, κοινωνικοί φορείς, φοιτητικές κοινότητες (ιδ.μεταναστών/μεταναστριών)
	Δράση 3.2.	Υπηρεσίες προσανατολισμού/διαμεσολάβησης και γλωσσικά μαθήματα για μετανάστες, ιδιαίτερα μετανάστριες και πρόσφυγες.	Ποσοστά λειτουργικότητας και ποιότητας των υπηρεσιών	Μόνιμα	Δημόσια διοίκηση, πανεπιστήμια, κοινωνικοί φορείς, φοιτητικές κοινότητες (ιδ.μεταναστών/μεταναστριών)
	Δράση 3.3.	Διευκόλυνση διαδρομών προς προγράμματα υποτροφιών	Αριθμός και ποιότητα των προγραμμάτων υποτροφιών,	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Πανεπιστήμια, κοινωνικοί φορείς, Υπουργείο Παιδείας
	Δράση 3.4.	Οι μαθησιακές κοινότητες δεσμεύτηκαν να βρουν λύσεις στα ζητήματα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες	Αριθμός άτυπων δικτύων	Ελάχιστη τιμή: 10 συμμετέχοντες	Πανεπιστήμια και κοινωνικοί φορείς
Μέτρο 4	Δράση 4.1.	Αναγνώριση εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προσόντων	Απαιτούμενη τεκμηρίωση και διάρκεια των διαδικασιών προκειμένου να απλοποιηθεί η διαδικασία αναγνώρισης (σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ)	Μόνιμα	Υπουργείο Παιδείας, Δημόσια διοίκηση, πανεπιστήμια, κοινωνικοί φορείς, φοιτητικές κοινότητες (ιδ.μεταναστών/μεταναστριών)
	Δράση 4.2.	Η συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ως εργαλείο ενδυνάμωσης για τις μετανάστριες και τις πρόσφυγες	Ενδυνάμωση	Μόνιμα	Κοινότητες μεταναστών/μεταναστριών, φοιτητικές κοινότητες, κοινωνικοί φορείς, πανεπιστήμια
	Δράση 4.3.	Προσέγγιση με ευαισθησία ως προς το φύλο σε σχέση με τη γυναικεία μετανάστευση.	Ενδυνάμωση και ενίσχυση μεθοδολογίας	Μόνιμα	Κοινότητες μεταναστών/μεταναστριών, φοιτητικές κοινότητες, κοινωνικοί φορείς, πανεπιστήμια, Ειδικό
ΜΕΤΡΟ 5.	Δράση 5.1.	Συνεχής εδαφική συνεργασία μέσω συνεργατικών έργων	Αριθμός και ποιότητα συνεργατικών έργων	Μόνιμα	Κοινωνικοί φορείς, κοινότητες μεταναστών/μεταναστριών, πανεπιστήμια
	Δράση 5.2.	Αλληλεπίδραση δικτύωσης μεταξύ της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, του Τρίτου τομέα και άλλων κοινωνικών παραγόντων	Ποιότητα και επικοινωνιακή απόδοση δικτύου	Μόνιμα	Κοινωνικοί φορείς, κοινότητες μεταναστών/μεταναστριών, πανεπιστήμια, Δημόσια Διοίκηση
	Δράση 5.3.	Ορθές πρακτικές: συλλογή, μεταφορά και αναπαραγωγή	Αριθμός και ποιότητα των προγραμμάτων και ορθές πρακτικές	Ελάχιστη τιμή: 10 ετησίως	Κοινωνικοί φορείς, κοινότητες μεταναστών/μεταναστριών, πανεπιστήμια
	Δράση 5.4.	Διάδοση ορθών πρακτικών και ερευνητικών προϊόντων	Διάδοση	Μόνιμα	Όλα τα εμπλεκόμενα μέλη

**VOICES OF
IMMIGRANT
WOMEN**

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

	<i>Δράση 5.5.</i>	Εκστρατείες ευαισθητοποίησης και συμμετοχή των μεταναστριών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.	Αριθμός και ποιότητα των εκστρατειών	Τουλάχιστον 1 εθνική εκστρατεία ετησίως & Περισσότερες σε τοπικό επίπεδο	Όλα τα εμπλεκόμενα μέλη
--	-------------------	--	--------------------------------------	--	-------------------------

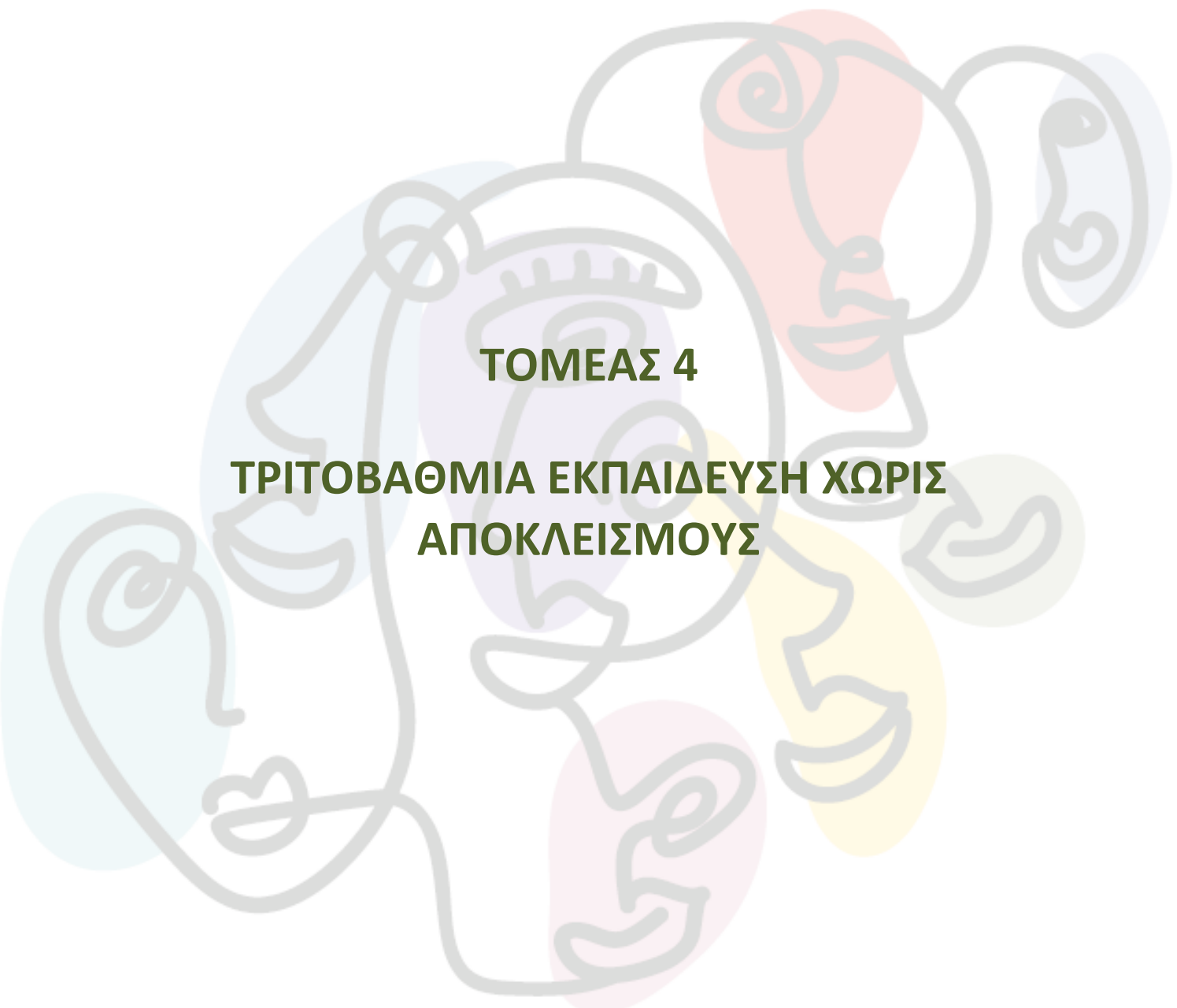
Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

**VOICES OF
IMMIGRANT
WOMEN**

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

ΤΟΜΕΑΣ 4

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

4.1. Εισαγωγή ή αιτιολόγηση.

Οι συστάσεις που προτείνουν τα Ιδρύματα του Τομέα Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι σύμφωνες με τα αποτελέσματα που ελήφθησαν από τη σειρά συνεντεύξεων που διενεργήθηκαν με τη συμμετοχή μεταναστριών από όλους τους εταίρους του Προγράμματος *Voices of Immigrant Women*. Λαμβάνουν επίσης υπόψη τα περιεχόμενα και τις προσεγγίσεις των ενοτήτων που προτείνονται στο πακέτο ηλεκτρονικής μάθησης τα οποία τονίζουν τα προβλήματα της μεταναστευτικής διαδικασίας από την διάσταση του φύλου. Από διεθνική άποψη, το σύνολο των συστάσεων έχει ως στόχο να ενισχύσει τα μέσα που ρυθμίζουν τη μετανάστευση και να επιβεβαιώσει συγκεκριμένες ανάγκες που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη διαδικασία ένταξης των μεταναστριών.

Για τους ενήλικους αιτούντες άσυλο, τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν στους αιτούντες επαγγελματική κατάρτιση ανεξάρτητα από το εάν έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Το Άρθρο. 27 της Οδηγίας 2011/95/ΕΕ προστατεύει την πλήρη πρόσβαση στην εκπαίδευση για όλα τα άτομα που έχουν καθεστώς πρόσφυγα και πρόσωπα που απολαμβάνουν επικουρικής προστασίας, με τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Η εκπαίδευση μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας διευκόλυνσης της ένταξης των μεταναστριών σε τέτοιο βαθμό που σήμερα. αυτές οι γυναίκες δεν μεταναστεύουν πλέον με αποκλειστικό σκοπό την επανένωση της οικογένειας. Πρόσφατα δεδομένα καταδεικνύουν ότι οι γυναίκες, ως μετανάστες, επιδιώκουν ανεξαρτητοποίηση μέσα από την εκπαίδευση και την εργασία (βλ. αναφορές Ενότητας 1). Ωστόσο, τα αποτελέσματα που προέκυψαν από το πρόγραμμα *Voices of Immigrant Women*, μέσω της Χαρτογράφησης Περιπτώσιολογικών Μελετών και των περιεχομένων του πακέτου ηλεκτρονικής μάθησης, δείχνουν ότι οι γυναίκες αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες στον τομέα της εκπαίδευσης, τα οποία οδηγούν, κατά συνέπεια, σε συγκεκριμένα προβλήματα ένταξης. Με βάση τους δείκτες MIPEX, η εκπαίδευση φαίνεται να αποτελεί τη μεγαλύτερη αδυναμία των πολιτικών ένταξης.

Σήμερα, πολλές μετανάστριες αντιμετωπίζουν προβλήματα σχετικά με την πρόσβασή τους στην τυπική κατάρτιση. Επομένως, πρέπει να δοθεί έμφαση στην πρόσβασή τους στην εκπαίδευση. Έχουν οργανωθεί αρκετά άτυπα εκπαιδευτικά προγράμματα από ΜΚΟ και έχουν διανεμηθεί πολύγλωσσοι ενημερωτικοί οδηγοί. Σήμερα, καθώς δεν δίνεται πολλή προσοχή στην εκπαίδευση των ενηλίκων, υπάρχει ανάγκη για συνεχιζόμενα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων (τμήματα εκμάθησης γλωσσών κ.ά). Η δυναμική που αναγνωρίστηκε μέσω του προγράμματος φωνές μεταναστριών οδήγησαν στην αναγνώριση δύο ζητημάτων που πρέπει να ληφθούν ιδιαίτερα υπόψη στον σχεδιασμό συγκεκριμένων συστάσεων προς τους φορείς λήψης αποφάσεων. Αφενός, είναι δυνατή η σκιαγράφηση του προφίλ της μετανάστριας που μετακινείται σε μια χώρα υποδοχής προκειμένου να λάβει εκπαίδευση ή να συνεχίσει τις σπουδές της σε επίπεδο μεταπτυχιακού, διδακτορικού ή έρευνας. Αφετέρου, μπορούμε να αναγνωρίσουμε γυναίκες που φτάνουν με ακαδημαϊκά προσόντα αλλά καταλήγουν αντιμέτωπες με μια σειρά από διοικητικές προκλήσεις που επηρεάζουν τις επιλογές τους και τις οδηγούν να εξασκούν επαγγέλματα με επισφαλή χαρακτήρα και να εκτελούν εργασίες που απαιτούν λιγότερα προσόντα (βλ παραδείγματα όπως το Γαλλικό Πανεπιστήμιο ως εφιαλήριο της επιτυχίας μου, Πορτογαλικά της Βραζιλίας ως δήλωση, από το Κονγκό στην Ελλάδα, από Αόρατη έγινα Ορατή, από τη Νιγηρία στην Ιταλία και πιο πέρα, ευκαιρία για Τριτοβάθμια εκπαίδευση, η Συμμετοχή ως χειραφέτηση, η προετοιμασία και η ενημέρωση οδηγούν στην ένταξη, Η εκπαίδευση των υιών και των θυγατέρων ως έργο ζωής).

Η πρόσβαση στην εκπαίδευση αποτελεί, επομένως, έναν από τους κύριους μοχλούς ένταξης των μεταναστριών. Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι προνομιούχοι παράγοντες όχι μόνο για την εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και για την προώθηση συγκεκριμένων μέτρων ένταξης σε ό,τι αφορά στο φύλο. Το πλαίσιο των συστάσεων έχει σχεδιαστεί για παρέμβαση σε έξι άξονες προτεραιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, που θα ακολουθήσουν τομείς δράσης οι οποίοι αντιστοιχούν σε συγκεκριμένα μέτρα ένταξης με βάση τη διάσταση του φύλου και τα οποία απευθύνονται σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Άξονας I - Ένταξη σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: σκοπός αυτού του άξονα είναι να προσδιορίσει μια συγκεκριμένη στρατηγική αποστολή που εκτιμά τη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα μέσω της δημιουργίας ενός συνόλου κατευθυντήριων αρχών και της δημιουργίας διαπολιτισμικών χώρων που προάγουν την ένταξη και την ενσωμάτωση των μεταναστριών.

Άξονας II - Νομικό πλαίσιο: Αυτός ο άξονας αποσκοπεί στο να τονίσει την ανάγκη υιοθέτησης μιας απλοποιημένης γλώσσας για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μεταναστών, να προτείνει μέτρα για τη βελτίωση της διαδικασίας αναγνώρισης των ακαδημαϊκών τίτλων και της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση καθώς και σύνταξης ενός εγχειριδίου ορθών πρακτικών για ένταξη στον εκπαιδευτικό χώρο.

Άξονας III - Πανεπιστήμιο και προγράμματα Κοινωνικής Υποστήριξης: Ένας πανεπιστημιακός χώρος χωρίς αποκλεισμούς θα πρέπει να αποτελεί μια δομή υποστήριξης για την ένταξη στην εκπαίδευση και, ταυτόχρονα, να προωθεί προγράμματα κοινωνικής στήριξης για μετανάστες φοιτητές. Οι στόχοι αυτού του άξονα περιλαμβάνουν σκέψεις για τη δημιουργία και τη χρήση χώρων με ευαισθησία προς την κοινότητα των αλλοδαπών, ενθάρρυνση της χρήσης διαθέσιμων πόρων, πρόσκληση για εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων και παρακολούθηση της επιχειρηματικής ικανότητας που επιδεικνύουν αυτοί οι φοιτητές.

Άξονας IV - Αγορά εργασίας και πρωτοβουλίες απασχόλησης: Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι προνομιούχοι παράγοντες που επηρεάζουν τη διάρθρωση μέτρων ένταξης στην αγορά εργασίας. Σκοπός αυτού του άξονα είναι να ορίσει μια ομάδα ειδικών πρωτοβουλιών κατάρτισης που ικανοποιούν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας καθώς και για να παρακολουθήσουν τη δημιουργία δραστηριοτήτων αυτοαπασχόλησης.

Άξονας V - Εμπλεκόμενοι φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού φορέα: οι στόχοι αυτού του άξονα περιλαμβάνουν τον καθορισμό μιας στρατηγικής συνεργασίας με δημόσιους φορείς και διοικητικές υπηρεσίες, γενικά, προκειμένου να επισημανθούν οι σημαντικότερες δυσκολίες της διαδικασίας ένταξης της αλλοδαπής κοινότητας.

Άξονας VI - Ισότητα των φύλων και διακρίσεις: Η πρόληψη και η καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών είναι το αποτέλεσμα μιας αξιολογικά βασισμένης αντιμετώπισης που οδήγησε στη διατύπωση ενός συνόλου διεθνών και εθνικών κανονισμών που δεν μπορούν να αγνοηθούν. Ένας από τους κύριους στόχους του πανεπιστημιακού χώρου είναι να παρέχει εκπαίδευση για τη μη άσκηση έμφυλης βίας και να είναι ένας φορέας προώθησης κωδίκων συμπεριφοράς που προωθούν τις ίσες ευκαιρίες και την ισότητα ως προς τη διαφορετικότητα..

Άξονας VII - Ενδυνάμωση των διδασκόντων: Ένας συνδυασμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων, επιπλέον υποστήριξης και κοινής χρήσης των βέλτιστων πρακτικών μπορεί να δώσει την ευκαιρία στους εκπαιδευτικούς να βοηθούν αποτελεσματικότερα τις μετανάστριες στις τάξεις ενηλίκων.

4.2. Μέτρα ή Συστάσεις.

ΑΞΟΝΑΣ I - ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.

Μέτρο 1. Ορθές πρακτικές των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς.

Αυτό το μέτρο έχει ως στόχο να παρουσιάσει τις βέλτιστες πρακτικές στον τομέα ένταξης των μεταναστών φοιτητών και να προτείνει εκπαιδευτικές συνεδρίες για την ακαδημαϊκή κοινότητα για τα κυριότερα δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτής της φοιτητικής κοινότητας.

- **Δράση 1.1.:** Δράσεις ευαισθητοποίησης για ολόκληρη την ακαδημαϊκή κοινότητα σχετικά με στρατηγικές για την ένταξη των μεταναστών φοιτητών.
- **Δράση 1.2.:** Δράσεις κατάρτισης για την εκπαιδευτική κοινότητα για τα κυριότερα δικαιώματα και υποχρεώσεις των μεταναστών φοιτητών με ιδιαίτερη έμφαση σε ζητήματα φύλου.

Μέτρο 2. Δραστηριότητες ή κοινωνικές εκδηλώσεις στο Πανεπιστήμιο που προωθεί τη γνώση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας.

Αυτό το μέτρο στοχεύει στην προώθηση της ποικιλομορφίας και της πολυπολιτισμικότητας στον πανεπιστημιακό χώρο με τη δημιουργία μιας δυναμικής αλληλεπίδρασης με όλους τους εκπαιδευτικούς φορείς.

- **Δράση 2.1.:** Διοργάνωση πολυπολιτισμικών εκδηλώσεων στο χώρο του πανεπιστημίου που προάγει τη συμμετοχή ολόκληρης της σχολικής κοινότητας.
- **Δράση 2.2.:** Διεξαγωγή συνεδρίων και σεμιναρίων με προσκεκλημένους ειδικούς από την ακαδημαϊκή κοινότητα των μεταναστών.
- **Δράση 2.3.:** Ανάπτυξη σχεδίου πολυπολιτισμικής δραστηριότητας για το ακαδημαϊκό έτος.

Μέτρο 3. Βελτίωση της χρήσης των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων.

Το μέτρο τρία έχει ως στόχο να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη χρήση των πόρων του πανεπιστημιακού χώρου, εφιστώντας την προσοχή στις δυνατότητες που μπορεί να έχει η χρήση τους στη διαδικασία ένταξης.

- **Δράση 3.1.:** Δράσεις ευαισθητοποίησης για τη χρήση των πανεπιστημιακών πόρων όπως το κυλικείο, η βιβλιοθήκη, τα ψηφιακά εργαλεία, οι αθλητικές δραστηριότητες και διαγωνισμοί.
- **Δράση 3.2.:** Η κινητοποίηση των μεταναστριών στη συνεταιριστική μετακίνηση.

ΑΞΟΝΑΣ II - ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.

Μέτρο 4: Κατευθυντήριες και κανονιστικές αρχές για την προώθηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας στα Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η επιβεβαίωση μιας στρατηγικής αποστολής για την ένταξη των μεταναστών φοιτητών αποτελεί απαραίτητο εργαλείο για την προώθηση αξιών όπως οι ίσες ευκαιρίες, η ισότητα των φύλων και ο σεβασμός της διαφορετικότητας. Ο κύριος στόχος είναι η επιβεβαίωση ενός στρατηγικού σχεδίου για ένταξη που λαμβάνει υπόψη το φύλο ενώ έχει ως στόχο την ανταπόκριση στις πραγματικές ανάγκες των μεταναστριών.

- **Δράση 4.1.:** Εκπόνηση διάγνωσης για τις πραγματικές ανάγκες των μεταναστών φοιτητών.
- **Δράση 4.2.:** Καθορισμός και διάδοση μιας στρατηγικής, αποστολής και αξιών με αποκλειστικό αντικείμενο την ένταξη μεταναστών φοιτητών που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου.
- **Δράση 4.3.:** Ανάπτυξη κατευθυντήριων οδηγιών ένταξης που εφιστά την προσοχή σε ειδικά θέματα που αφορούν το φύλο.
- **Δράση 4.4.:** Αποστολή συστάσεων στους φορείς λήψης αποφάσεων για τη βελτίωση των νομικών απαιτήσεων σχετικά με την αναγνώριση των ακαδημαϊκών και των επαγγελματικών προσόντων.
- **Δράση 4.5.:** Φυλλάδια για τα σημαντικότερα δικαιώματα και υποχρεώσεις των φοιτητών μεταναστών.
- **Δράση 4.6.:** Υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών κατά τη διαδικασία ένταξης των φοιτητών μεταναστών.

ΑΞΟΝΑΣ III – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ.

ΜΕΤΡΟ 5: Προώθηση προγραμμάτων υποστήριξης για μετανάστες φοιτητές.

Σκοπός αυτού του μέτρου είναι η δημιουργία μέτρων υποστήριξης για τη συγκεκριμένη κατάρτιση μεταναστών φοιτητών και η πρόταση δημιουργίας προγραμμάτων υποστήριξης για να επιταχυνθούν οι διαδικασίες ένταξης και υποδοχής.

- **Δράση 5.1.:** Προώθηση μαθημάτων εκμάθησης γλώσσας στη χώρα υποδοχής.
- **Δράση 5.2.:** Η δημιουργία ενός ταμείου για την υποστήριξη της διαδικασίας αναγνώρισης των τίτλων των μεταναστριών.
- **Δράση 5.3.:** Καθιέρωση προγράμματος παρακολούθησης κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας ένταξης.

Μέτρο 6: Δημιουργία διαπολιτισμικών χώρων εντός των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η χρήση του χώρου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης είναι ζωτικής σημασίας για τη διαδικασία ένταξης όπως και η δημιουργία ενός ειδικού χώρου όπου οι φοιτητές μετανάστες μπορούν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες διεξαγωγής εκδηλώσεων και να προωθούν τον πολιτισμό τους μέσα από μια στρατηγική αλληλεπίδρασης με ολόκληρη την ακαδημαϊκή κοινότητα.

- **Δράση 6.1.:** Δημιουργία γραφείου υποστήριξης για φοιτητές μετανάστες.

- **Δράση 6.2.:** Δημιουργία διαμεσολαβητή για τους μετανάστες φοιτητές που θα ενεργεί ως εσωτερικός και εξωτερικός ενδιάμεσος.

AXIS IV – ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ.

Μέτρο 7: Προγράμματα πανεπιστημιακής κατάρτισης για πρόσθετη επιμόρφωση των μεταναστριών.

Αυτό το μέτρο έχει σχεδιαστεί με μια σειρά δράσεων που έχουν ως στόχο την υπερπήδηση των εμποδίων για την αναγνώριση των προσόντων που έχουν αποκτήσει οι μετανάστριες. Για αυτόν τον σκοπό, είναι ζωτικής σημασίας η παροχή εργαλείων για την επιπλέον κατάρτισή τους αλλά και το να εξεταστεί τυχόν παρέμβαση με τους κατά τόπους εργοδότες.

- **Δράση 7.1.:** Διεξαγωγή προγραμμάτων κατάρτισης σε συνεργασία με τοπικούς και περιφερειακούς εργοδότες για την προαγωγή της απασχολησιμότητας των μεταναστριών.
- **Δράση 7.2.:** Η δημιουργία ενός ευέλικτου προγράμματος σπουδών που επιτρέπει την παρακολούθηση ορισμένων εξωσχολικών μαθημάτων για να διασφαλιστεί η δυνατότητα περαιτέρω σπουδών.
- **Δράση 7.3.:** Η προαγωγή της δημιουργίας ετερογενών ομάδων εργασίας κατά τη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας.
- **Δράση 7.4.:** Εξατομικευμένα μαθήματα ένταξης για μετανάστριες (ενήλικες), με επίκεντρο την εκμάθηση γλωσσών και την ενημέρωση για την εθνική αγορά εργασίας, που θα λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες τους.
- **Δράση 7.5.:** Θεματικά εργαστήρια ειδικά προσαρμοσμένα στην κάθε ομάδα κτλ.)
- **Δράση 7.6.:** Εξατομικευμένη εκπαίδευση με απαρχή το Εργαλείο Προφίλ Δεξιοτήτων

Μέτρο 8: Συνοδεία κατά την ίδρυση εταιρειών, στο πλαίσιο της επιχειρηματικότητας των μεταναστριών.

Η επιχειρηματική ικανότητα των μεταναστριών θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις επιχειρηματικές ευκαιρίες της περιοχής και του τόπου όπου βρίσκονται και τις ειδικές ανάγκες των εργοδοτών της περιοχής. Υπό αυτή την έννοια, σκοπός αυτού του μέτρου είναι η πρόταση δράσεων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας αλλά θεωρεί, επίσης, σχετική την παρέμβαση σε συνεργασία με εργοδότες προκειμένου να αξιολογηθούν οι πραγματικές ανάγκες των μελλοντικών εργαζόμενων.

- **Δράση 8.1.:** Δημιουργία πρωτοκόλλων με εργοδότες για την πρόσληψη ενός ελάχιστου ποσοστού μεταναστριών.
- **Δράση 8.2.:** Δράσης ευαισθητοποίησης για μετανάστριες σχετικά με τις διαδικασίες υποτέλειας στην αγορά εργασίας.
- **Δράση 8.3.:** Παροχή ενημέρωσης στους σημαντικότερους τοπικούς και περιφερειακούς εργοδότες.
- **Δράση 8.4.:** Συζητήστε με τους σημαντικότερους κατά τόπους εργοδότες με σκοπό τον εντοπισμό συγκεκριμένων δεξιοτήτων που χρειάζονται.
- **Δράση 8.5.:** Φυτώριο επιχειρήσεων - δημιουργία ενός χρηματοοικονομικού προγράμματος που θα υποστηρίξει τη δημιουργία πολύ μικρών επιχειρήσεων.

- **Δράση 8.6.:** Δράσεις κατάρτισης για την οικοδόμηση ικανοτήτων στον τομέα της επιχειρηματικότητας.
- **Δράση 8.7.:** Δημιουργία επιδότησης για την επιβράβευση της καλύτερης επιχειρηματικής πρωτοβουλίας.

ΑΞΟΝΑΣ V – ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ.

Μέτρο 9: Συντονισμός με κοινωνικούς φορείς και δημόσια διοίκηση.

Αυτό το μέτρο στοχεύει στη δημιουργία συνδέσμων συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και δημόσιων και ιδιωτικών φορέων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Για αυτό το σκοπό, είναι ζωτικής σημασίας τα μέτρα θετικής δράσης για την ένταξη των μεταναστριών και την ευαισθητοποίηση αυτών των φορέων σχετικά με τις πραγματικές ανάγκες.

- **Δράση 9.1.:** Δημιουργία πρωτοκόλλων με μη κυβερνητικές και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις που προωθούν την ένταξη των μεταναστριών.
- **Δράση 9.2.:** Κάλυψη ελάχιστου ποσοστού συμμετοχής μεταναστριών σε προπτυχιακά και επαγγελματικά προγράμματα πρακτικής άσκησης.
- **Δράση 9.3.:** Διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων σχετικά με συμπεριφορές για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

ΑΞΟΝΑΣ VI – ΙΣΟΤΗΤΑ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ.

Μέτρο 10: Προγράμματα κατάρτισης και ενημέρωσης για επαγγελματίες που εργάζονται με μετανάστριες.

Στο πλαίσιο αυτού του μέτρου, οι δράσεις έχουν σχεδιαστεί για την ευαισθητοποίηση επαγγελματιών που εργάζονται άμεσα με φοιτητές μετανάστες ενώ προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις κατάρτισης με στόχο την ευαισθητοποίηση των ιδιαιτεροτήτων που συνδέονται με το φύλο.

- **Δράση 10.1.:** Κατάρτιση του τεχνικού ανθρώπινου δυναμικού μέσω προσέγγισης που λαμβάνει υπόψη το φύλο και τις ανάγκες των μεταναστριών.
- **Δράση 10.2.:** Επαγγελματίες κατάρτισης που εργάζονται στον τομέα μετανάστευσης ή σε συναφείς τομείς.

Μέτρο 11: Καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των μεταναστριών στην κοινωνία.

Καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και αντιμετώπιση πτυχών διατομεακότητας είναι μια στρατηγική που είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία του αναγκαίου διεθνούς νομικού πλαισίου. Επομένως, αυτό το μέτρο στοχεύει στην ευαισθητοποίηση σχετικά με ζητήματα που συνδέονται με την έμφυλη βία, διευκρινίζοντας τις ιδιαιτερότητες των μεταναστριών ως θύματα.

- **Δράση 11.1.:** Εκστρατεία ευαισθητοποίησης με μετανάστριες για τις μορφές έμφυλης βίας.
- **Δράση 11.2.:** Προώθηση των εργασιών για την έμφυλη βία που χρήζει προληπτικών μέτρων για την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών.
- **Δράση 11.3.:** Δημιουργία Στρατηγικής Επιτροπής για την πρόληψη της έμφυλης βίας.

Μέτρο 12: Σύνταξη κωδίκων δεοντολογίας για την εκπροσώπηση των μεταναστών.

Η σύνταξη ενός κώδικα ηθικής δεοντολογίας στοχεύει στην υλοποίηση κανόνων και διαδικασιών που πρέπει να τηρούνται όταν αντιμετωπίζονται συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν τα δικαιώματα των μεταναστριών. Σε αυτό το βαθμό είναι ένα έγγραφο που αποσκοπεί στη συνοπτική αποσαφήνιση των διεθνών και εθνικών κανόνων για τη μετανάστευση και το φύλο.

- **Δράση 12.1.:** Δημιουργία ενός εγχειριδίου κανόνων και διαδικασιών για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και οποιασδήποτε μορφής διακριτικής μεταχείρισης που βασίζεται σε χαρακτηριστικά ταυτότητας.
- **Δράση 12.2:** Εκπαιδευτικό υλικό/πακέτα εργαλείων που λαμβάνουν υπόψη τον πολιτισμό προέλευσης των μεταναστών: (Ηλεκτρονικά) Πλατφόρμα για κοινή χρήση εργαλείων. Παραδείγματος χάρη: «Μαζί προς ένα πακέτο εργαλείων για ποικιλομορφία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση»
- **Δράση 12.3.:** Κατάρτιση των εκπαιδευτικών στην πολιτιστική ποικιλομορφία

ΑΞΟΝΑΣ VII - ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ.

Μέτρο 13: Προγράμματα κατάρτισης και ενημέρωσης για ενήλικους εκπαιδευτικούς που εργάζονται με μετανάστριες.

Σε αυτά τα προγράμματα κατάρτισης, θα αξιολογηθούν οι ενεργές μεθοδολογίες και εκπαιδευτικές στρατηγικές που συμβάλλουν στο να μάθουμε περισσότερα από τις εμπειρίες ζωής και τις προηγούμενες γνώσεις των μεταναστών και ιδιαίτερα των μεταναστριών.

- **Δράση 13.1.:** Προώθηση των εργαστηρίων για τις ενεργές μεθοδολογίες
- **Δράση 13.2.:** Η κατάρτιση των ενήλικων εκπαιδευτικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω προσέγγισης που λαμβάνει υπόψη το φύλο και τις ανάγκες των μεταναστριών.

Μέτρο 14: Οργάνωση ενός διεθνούς δικτύου εκπαιδευτικών και ερευνητών που εργάζονται στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης μεταναστών και πιο συγκεκριμένα με μετανάστριες.

- **Δράση 14.1.:** Δημιουργία ενός διεθνούς δικτύου εκπαιδευτικών και ερευνητών που εργάζονται στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των μεταναστών.

Μέτρο 15: Προώθηση ενός διεθνούς σεμιναρίου για τη γνωστοποίηση των ορθών πρακτικών στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των μεταναστριών.

- **Δράση 15.1.:** Διοργάνωση ενός διεθνούς σεμιναρίου για την εκπαίδευση ενηλίκων των μεταναστών.

4.3. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των προτεινόμενων μέτρων.

Τομέας 3 - Τριτοβάθμια εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς					
Μέτρο 4.	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ (εάν είναι δυνατόν)
ΜΕΤΡΟ 1.	<i>Δράση 1.1.</i>	Ενημερωτική συνεδρία για τις στρατηγικές ένταξης με διάσταση φύλου.	Αριθμός συνεδριών Αριθμός συμμετεχόντων	1 ετησίως 10% των φοιτητών που είναι εγγεγραμμένοι σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα (ΑΕΕ)	Μητρώο συμμετοχής
	<i>Δράση 1.2.</i>	Συνεδρία εκπαίδευσης σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των φοιτητών μεταναστών για την ακαδημαϊκή κοινότητα	Αριθμός συνεδριών Αριθμός συμμετεχόντων	1 ετησίως 10% των φοιτητών εγγεγραμμένων σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μητρώο συμμετοχής
ΜΕΤΡΟ 2.	<i>Δράση 2.1.</i>	Πολυπολιτισμικές εκδηλώσεις για την ακαδημαϊκή κοινότητα	Αριθμός συνεδριών Αριθμός συμμετεχόντων	2 ετησίως 10% των φοιτητών εγγεγραμμένων σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 20% των εκπαιδευτικών και άλλων εργαζομένων των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μητρώο συμμετοχής
	<i>Δράση 2.2.</i>	Συνέδρια για τη μετανάστευση και το φύλο με προσκεκλημένους ειδικούς από την κοινότητα των μεταναστών	Αριθμός συνεδριών Αριθμός συμμετεχόντων	2 ανά εξάμηνο 10% των φοιτητών εγγεγραμμένων σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 20% των εκπαιδευτικών και άλλων εργαζομένων των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μητρώο συμμετοχής
	<i>Δράση 2.3.</i>	Σχέδιο πολυπολιτισμικής δραστηριότητας για το ακαδημαϊκό έτος	Αριθμός Σχεδίων Δραστηριότητας Συμμετέχοντες	1 ετησίως Επιτροπή ισότητας των φύλων του εκπαιδευτικού ιδρύματος Όλη η ακαδημαϊκή κοινότητα	
ΜΕΤΡΟ 3.	<i>Δράση 3.1.</i>	Καλωσόρισμα φοιτητών μεταναστών με μια παρουσίαση των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων	Αριθμός συνεδριών καλωσορίσματος Αριθμός συμμετεχόντων	1 ανά εξάμηνο 60% των διεθνών φοιτητών	Μητρώο συμμετοχής
	<i>Δράση 3.2.</i>	Εκστρατεία προσέλκυσης των μεταναστών για να γίνουν μέλη οργανώσεων	Αριθμός εκστρατειών	1 ετησίως	

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

Μέτρο 4	Δράση 4.1.	Ένα πρότυπο διάγνωσης για την αξιολόγηση των πραγματικών αναγκών των μεταναστών φοιτητών.	Αριθμός προτύπων	1 ετησίως	
	Δράση 4.2.	Διάδοση της στρατηγικής, της αποστολής και των αξιών για την ένταξη των φοιτητών μεταναστών στην ιστοσελίδα του εκπαιδευτικού ιδρύματος	Αριθμός δημοσιεύσεων στη σελίδα του ΙΤΕ	1 μόνιμα ορατή	
	Δράση 4.3.	Κατευθυντήριες οδηγίες που υιοθετούν προσέγγιση προς τη μετανάστευση που λαμβάνει υπόψη το φύλο	Αριθμός οδηγών Εξωτερική αξιολόγηση του οδηγού από ειδικούς	1 εντός των 2 επόμενων ετών 2 ευνοϊκές τεχνικές και επιστημονικές γνωμοδοτήσεις	
	Δράση 4.4.:	Πρόταση απλοποίησης των νομικών διαδικασιών κατά τη διαδικασία αναγνώρισης των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων	Αριθμός οδηγών Εξωτερική αξιολόγηση του οδηγού από ειδικούς	1 εντός των 2 επόμενων ετών 2 ευνοϊκές τεχνικές και επιστημονικές γνωμοδοτήσεις	
	Δράση 4.5.	Έντυπα φυλλάδια για τα σημαντικότερα δικαιώματα και υποχρεώσεις των φοιτητών μεταναστών.	Αριθμός φυλλαδίων	1 εντός των 2 επόμενων ετών	
	Δράση 4.6.	Διαδικασία ένταξης σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες	Αριθμός οδηγών Εξωτερική αξιολόγηση του οδηγού από ειδικούς	1 εντός των 2 επόμενων ετών 2 ευνοϊκές τεχνικές και επιστημονικές γνωμοδοτήσεις	
ΜΕΤΡΟ 5.	Δράση 5.1.	Μαθήματα εκμάθησης γλώσσας στη χώρα υποδοχής*	Αριθμός εκπαιδευτικών τμημάτων Συμμετέχοντες	1 ανά εξάμηνο Όλοι οι διεθνείς φοιτητές που δεν είναι γλωσσικά επαρκείς στη γλώσσα της χώρας υποδοχής	Μητρώο συμμετοχής
	Δράση 5.2.	Η δημιουργία ενός ταμείου για την υποστήριξη της διαδικασίας αναγνώρισης των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων.	Αριθμός	1 εντός των 2 επόμενων ετών	
	Δράση 5.3.	Παρακολούθηση της διαδικασίας εκπαιδευτικής ένταξης μέσω ερωτηματολογίων	Συχνότητα ερωτηματολογίων Ποσοστό ανταπόκρισης	1 ετησίως 30% των διεθνών φοιτητών	Μητρώο συμμετοχής
Μέτρο 6	Δράση 6.1.	Δημιουργία του γραφείου υποστήριξης για φοιτητές μετανάστες	Αριθμός	1 εντός των 2 επόμενων ετών	
	Δράση 6.2.	Δημιουργία διαμεσολαβητή για φοιτητές μετανάστες	Αριθμός	1 εντός των 2 επόμενων ετών	
ΜΕΤΡΟ 7	Δράση 7.1.	Συνεδρίες κατάρτισης για τους πέντε μεγαλύτερους περιφερειακούς εργοδότες	Αριθμός συνεδριών Συμμετέχοντες	1 ετησίως Όλοι οι συντονιστές τμημάτων Τουλάχιστον 3 εργοδότες στην περιοχή όπου διδάσκεται καθένα από τα εκπαιδευτικά τμήματα στο ΙΤΕ	Μητρώο συμμετοχής

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

	Δράση 7.2.	Εισαγωγή των ζητημάτων μετανάστευσης και φύλου στα προγράμματα των διδασκόμενων ενοτήτων	Αριθμός προγραμμάτων σπουδών με ρητές αναφορές σε θέματα μετανάστευσης συνδεδεμένα με το φύλο	10% των εκπαιδευτικών ενοτήτων που προσφέρονται από το ΙΤΕ	
	Δράση 7.3.	Ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών σχετικά με τη συγκρότηση ετερογενών ομάδων εργασίας σε κάθε εκπαιδευτική μονάδα	Αριθμός εκπαιδευτικών	Όλοι οι εκπαιδευτικοί	
	Δράση 7.4.	Εξατομικευμένα μαθήματα ένταξης για μετανάστριες (ενήλικες), με επίκεντρο την εκμάθηση γλωσσών και την ενημέρωση για την εθνική αγορά εργασίας, που θα λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες τους.	Αριθμός συνεδριών Συμμετέχοντες Αριθμός εκπαιδευτικών	2 ετησίως	
	Δράση 7.5. και Δράση 7.6.	Να κάνουν τις γυναίκες ορατές, και ιδιαίτερα τις μετανάστριες και τις γυναίκες που υφίστανται φυλετικές διακρίσεις, στο πλαίσιο της επιστήμης σε διαφορετικά επιστημονικά πεδία	Αριθμός προγραμμάτων σπουδών με ρητές αναφορές στις γυναίκες που ασχολούνται με διάφορα επιστημονικά πεδία.	10% των εκπαιδευτικών ενοτήτων που προσφέρονται από το ΙΤΕ	
ΜΕΤΡΟ 8	Δράση 8.1.	Δημιουργία πρωτοκόλλων με σημαντικούς περιφερειακούς εργοδότες για την πρόσληψη ενός ελάχιστου ποσοστού μεταναστριών.	Αριθμός πρωτοκόλλων	5	
	Δράση 8.2.	Μια συνεδρία κατάρτισης σχετικά με τις διαδικασίες υποτέλειας στην αγορά εργασίας	Αριθμός συνεδριών Αριθμός συμμετεχόντων	1 ετησίως Όλοι οι συντονιστές τμημάτων Τουλάχιστον 3 εργοδότες στην περιοχή όπου διδάσκεται καθένα από τα εκπαιδευτικά τμήματα στο ΙΤΕ	Μητρώο συμμετοχής
	Δράση 8.3.	Δημιουργία ή διάδοση μιας ψηφιακής πλατφόρμας με τους σημαντικότερους περιφερειακούς και τοπικούς εργοδότες	Αριθμός	1 εντός των 2 επόμενων ετών	
	Δράση 8.4.	Ερωτηματολόγιο που αποσκοπεί στο να βεβαιώσουν οι εργοδότες την ύπαρξη ανάγκης για συγκεκριμένες δεξιότητες.	Ποσοστό ανταπόκρισης	30% του συνόλου των εργοδοτών	
	Δράση 8.5.	Δημιουργία οικονομικού προγράμματος για την υποστήριξη φυτωρίων επιχειρήσεων	Αριθμός	1 εντός των 2 επόμενων ετών	
	Δράση 8.6.	Συνεδρίες κατάρτισης για την οικοδόμηση ικανοτήτων στον τομέα της επιχειρηματικότητας.	Αριθμός Αριθμός συμμετεχόντων	2 ανά εξάμηνο 10% των φοιτητών	Μητρώο συμμετοχής
	Δράση 8.7.	Δημιουργία επιδότησης για την επιβράβευση της καλύτερης επιχειρηματικής πρωτοβουλίας	Αριθμός	1 εντός των 2 επόμενων ετών	

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

METPO 9	Δράση 9.1.	Πρωτόκολλα με τοπικές οργανώσεις και δημόσιους φορείς που συνεργάζονται με μετανάστες φοιτητές (συνεταιριστική μετακίνηση, υπηρεσίες υγείας, δημόσιες υπηρεσίες αλλοδαπών, κτηματομεσιτικά γραφεία)	Αριθμός πρωτοκόλλων	Αύξηση των υπαρχόντων πρωτοκόλλων κατά 10%	
	Δράση 9.2.	Πρωτόκολλα με τοπικούς φορείς, δημόσιους και ιδιωτικούς, για να καλυφθεί ένα ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής των μεταναστριών σε προγράμματα πρακτικής άσκησης.	Αριθμός πρωτοκόλλων	Αύξηση των υπαρχόντων πρωτοκόλλων κατά 10%	
	Δράση 9.3.	Έντυπα φυλλάδια με θετικές συμπεριφορές απέναντι στην ένταξη και την πολυπολιτισμική ποικιλομορφία	Αριθμός	1 εντός των 2 επόμενων ετών	
METPO 10:	Δράση 10.1.	Συνεδρίες κατάρτισης για τους επαγγελματίες μέσω προσέγγισης που λαμβάνει υπόψη το φύλο	Αριθμός συνεδριών Αριθμός συμμετεχόντων	2 ετησίως 20 συμμετέχοντες (επαγγελματίες)	Μητρώο συμμετοχής
	Δράση 10.2.	Συνεδρίες κατάρτισης για υπαλλήλους των σημαντικότερων τοπικών και περιφερειακών εργοδοτών	Αριθμός συνεδριών Αριθμός συμμετεχόντων	2 ετησίως 20 συμμετέχοντες (τοπικοί και περιφερειακοί εργοδότες)	Μητρώο συμμετοχής
METPO 11	Δράση 11.1.	Εκστρατεία ευαισθητοποίησης για την έμφυλη βία που ασκείται στις μετανάστριες.	Αριθμός	1 ετησίως	
	Δράση 11.2.	Εργαστήρια σχετικά με τα προληπτικά μέτρα για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας που ασκείται στις μετανάστριες	Αριθμός εργαστηρίων Αριθμός συμμετεχόντων	2 ετησίως 20 συμμετέχοντες	Μητρώο συμμετοχής
	Δράση 11.3	Δημιουργία της Στρατηγικής Επιτροπής για την πρόληψη της έμφυλης βίας.	Στρατηγική Επιτροπή για την πρόληψη της έμφυλης βίας.	Δημιουργία Επιτροπής	
METPO 12	Δράση 12.1.,12.2.; 12.3.	Δημιουργία ενός εγχειριδίου κανόνων και διαδικασιών για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και οποιασδήποτε μορφής διακριτικής μεταχείρισης που βασίζεται σε χαρακτηριστικά ταυτότητας.	Αριθμός	1 εντός των 2 επόμενων ετών	
	Δράση 12.1.,12.2.; 12.3.	Εκπαιδευτικό υλικό/πακέτα εργαλείων που λαμβάνουν υπόψη τον πολιτισμό προέλευσης των μεταναστών	Αριθμός	1 εντός των 2 επόμενων ετών	
METPO 13	Δράση 13.1	Εργαστήρια για τις ενεργές μεθοδολογίες	Αριθμός εργαστηρίων Αριθμός συμμετεχόντων	2 ετησίως 20 συμμετέχοντες	Μητρώο συμμετοχής
	Δράση 13.2	Η κατάρτιση των ενήλικων εκπαιδευτικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω προσέγγισης που λαμβάνει υπόψη το φύλο και τις ανάγκες των μεταναστριών.	Αριθμός εργαστηρίων Αριθμός συμμετεχόντων	2 ετησίως 20 συμμετέχοντες	Μητρώο συμμετοχής

Αριθμός έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

METPO 14	<i>Δράση 14.1.</i>	Δημιουργία ενός διεθνούς δικτύου εκπαιδευτικών και ερευνητών που εργάζονται στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των μεταναστών.	Αριθμός	1 εντός των 2 επόμενων ετών	
METPO 15	<i>Δράση 15.1.</i>	Διοργάνωση ενός διεθνούς σεμιναρίου για την εκπαίδευση ενηλίκων των μεταναστών.	Αριθμός Αριθμός συμμετεχόντων	1 ετησίως 60 συμμετέχοντες (από τουλάχιστον 3 χώρες)	Μητρώο συμμετοχής

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- BilighaTolane, P. (2017). *Lestravailleusesdusexechinoises au Cameroun. Anthropologiecritique*. L'Harmattan.
- Cárdenas-Rodríguez, R., Rebolledo-Gámez, T. &Rodríguez-Casado, R. (2019). Education and Gender: Strategies for Interculturalitywith a GenderPerspective. In V. Pérez de Guzmán, E. BasPeña and M. MachadoCasas (Ed.). *GenderIssues in LatinAmerica and Spain: MultidisciplinaryPerspectives*(pp. 135-152). Peter Lang.
- Coller, X. (2000). *Estudio de casos*. Centro de InvestigacionesSociológicas.
- De Guzman, M. R. T., Durden, T. R., Taylor, S. A., Guzman, J. M., &Potthoff, K. L. (2016). *Cultural competence: Animportant skillset for the 21st century*. <https://extensionpublications.unl.edu/assets/pdf/g1375.pdf>.
- Erdilmen, M. (2021). *Frameworks and GoodPractices of InterculturalMediation for MigrantIntegration in Europe*. IOM.
- Etherton, M. &Prentki, T. (2006). Drama for change? Proveit! Impactassessment in appliedtheatre. *Research in DramaEducation: The Journal of AppliedTheatre and Performance*, 11(2), 139-55. <https://doi.org/10.1080/13569780600670718>.
- Falicov, C. (2008). El trabajoconinmigrantestransnacionales: Expandiendolossignificados de Familia, Comunidad y cultura. *Redes: revista de psicoterapiarelacional e intervencionessociales*, (20), 25-42.
- Φούσκας, Θ. (2021). *Precariouslives of maids, nannies and caregivers in Greece: perceptions of migrantFilipinalive-in domesticworkers on labour, communityassociations and healthcare*. NovaSciencePublishers.
- Gagnon, A.J. &Stewart, D.E. (2014). Resilience in internationalmigrantwomenfollowingviolenceassociatedwithpregnancy. *Archives of women'smentalhealth*, 17(4), 303–310. <https://doi.org/10.1007/s00737-013-0392-5>.
- García Garrido, J.L. (1991). *Fundamentos de EducaciónComparada*. Dykinson.
- Hofstede, G. J., Pedersen, P. B., &Hofstede, G. (2002). *Exploringculture: Exercises, stories, and syntheticcultures*. Intercultural Press.
- IOM (2018). *World Migration Report 2018*. International Organization for Migration. https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbdl486/files/country/docs/china/r5_world_migration_report_2018_en.pdf.
- Levy, F. (2016). *Demand in the context of trafficking in humanbeings in the domesticworksector in France*. DemandATCountryStudyno 3. ICMPD édition. <http://hdl.handle.net/1814/41926>.
- Mora, D. (2013). Metodología para la investigación de las migraciones. *Integra Educativa*, VII(1), 13-41.<https://bit.ly/3C4a6rk>.
- Nicholson, H. (2016). Networks of hope. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance* 21(4), 439-42. <https://doi.org/10.1080/13569783.2016.1228253>.

- Ricard-Guay, A. & Maroukis, T. (2017). Human Trafficking in Domestic Work in the EU: A Special Case or a Learning Ground for the Anti-Trafficking Field? *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 15(2), 109-21. <https://doi.org/10.1080/15562948.2017.1310340>.
- Solano, G. & Huddleston, T. (2020). *Migrant integration policy index*. Migration Policy Group. <https://www.mipex.eu>.
- Stake, R.E. (2020). *Investigación con estudios de casos* (Sexta edición). Morata.
- Terrón-Caro, T., Cárdenas-Rodríguez, R. & Ortega-de-Mora, F. (2022). Voces de las mujeres migrantes. Enfoque de género en el análisis de la migración. *Cuestiones Pedagógicas. Revista De Ciencias De La Educación*, 1(31), 3–20. <https://doi.org/10.12795/10.12795/CP.2022.i31.v1.01>.
- Terrón-Caro, T. & Campani, G. (2022). Presentación. *Cuestiones Pedagógicas. Revista De Ciencias De La Educación*, 1(31), 1–2. <https://doi.org/10.12795/CP.2022.i31.v1.00>
- Theodosiou, A. & Aspioti, M. (eds.) (2016). *Research Report on Intercultural Mediation for Immigrants in Europe*. TIME project partnership. http://mediation-time.eu/images/TIME_O1_Research_Report_v.2016.pdf.
- Ugarte Gurrutxaga, M. I. (2020). La salud reproductiva de las mujeres inmigrantes: el "plus" de la desigualdad. *Atlánticas. Revista Internacional de Estudios Feministas*, 4(1), 179-196. <https://doi.org/10.17979/arief.2019.4.1.3705>.
- United Nations (2022). *Peace, dignity and equality on a healthy planet*. <https://www.un.org/en/events-and-news>.
- UN Women (2021). *From evidence to action: Tackling gender-based violence against migrant women and girls*. <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Policy-brief-From-evidence-to-action-Tackling-GBV-against-migrant-women-and-girls-en.pdf>.